

YENİ ÇAĞ

BÜYÜK OKTOBR

10 gün
dünyayı
sarsmıştı...

50 yıl
dünyayı
değiştirdi!..

B A R I Ş V E S O S Y A L I Z M P R O B L E M L E R İ

B u s a y ı d a :

Leonid Brejnev

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri

Friedl Fürnberg

Avusturya Komünist Partisi Merkez Komitesi Sekreteri

TÜSTAV

YENİ ÇAĞ

11 (41)

Kasım

1967

Komünist ve işçi partilerinin teori ve enformasyon dergisi

Komünizmin yeni zaferlerine doğru

LEONİD BREJNEF

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri

Oktobr'un ellinci yıldönümü eşiğinde bulunmamız vesilesiyle, «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi vasıtasıyla, komünistlere ve derginin bütün okuyucularına Sovyet komünistlerinin kardeşçe selâmlarını, mücadele ve çalışmalarında yeni başarılar dileklerini iletirim.

Marksçı-Leninci partilerin milletlerarası teori ve enformasyon kürsüsü olan derginizin okuyucularına söylemek istediğim ilk şey, Marksist-Leninist teorinin bizim hareketimiz için taşıdığı önemi belirtmektir.

Ellinci jübile yıldönümünü kutlamakta olduğumuz Oktobr, bu devrimin kendisi, bilimsel komünizm teorisinin büyük tarihsel zaferidir. Rusyanın o zamanki karmaşık şartları içinde sosyalist devrimin zaferini, daha ziyade, bizim öğretimizin kurucuları Marks ve Engels'in devamcısı V. İ. Lenin tarafından kurulan ve yönetilen Bolşevik Partisi'nin devrimci savaş teorisine verdiği büyük öneme ve onu lâyıkıyla kavramasına borçluyuz. Partimiz, Marksizm-Leninizmin yaratıcı olarak geliştirilmesine daima büyük bir önem vermiştir ve vermektedir. Partimiz, bu yüce öğretinin prensiplerini revize etme veya tersine, bu prensipleri özünden yoksun ederek birer boş kalıba çevirme, teorinin önemini hiçe indirme yeltenişlerine karşı durmadan mücadele etmiştir ve etmektedir. Bundan ötürü, Sovyetler Birliği Komünist Partisi, emekçi yığınların yolları açıkça görme ve çalışmaları zaferle sonuçlandırma yeteneğine sahip gerçek önderi olma nitelik ve otoritesini elde edebilmiştir.

Bilimsel sosyalizm yüce öğretisini kılavuz edinen partimiz, Rusyada sömürücü düzeni ortadan kaldırmak ve dünyanın ilk proleter devletini kurmak gibi evrensel-tarihi bir ödevi yükümlenmiş ve çözümlemiştir. Marksist-Leninist teori, sosyal ve milli ezginin yükü altındaki geri kalmış bir memleketi ileri bir endüstri-kolhoz devleti haline, ilk uzay kahramanlarının ve atoma hâkim olanların yurdu haline getirmek gibi bileşik ve güç dâvalarda bizim daima yol gösterici ışığımız olmuştur. Bugün, Marksizm-Leninizm, SBKP-nin Sovyetler Birliğinde komünizmi kurmak yolundaki bütün eylemlerinin temelidir.

Komünistlerin devrimci teori ile silâhlı olmaları, Marksizm-Leninizm prensiplerinin titizlikle savunulması ve öğretimizin yaratıcı şekilde daha da geliştirilmesi, bugünkü şartlar içinde, gerek komünist hareketinin genel sorunlarının çözümü, gerekse anti-komünist ideoloji ve pratiğini sağlam bir direnişle geriletmek için her Marksçı-Leninci partinin yürüttüğü mücadele bakımından büyük bir önem kazanmaktadır. Buna bağlı olarak da, zamanımız devrimci süreci gittikçe daha geniş ölçüler almakta, gittikçe çeşitlenen şekillerle zenginleşmekte ve saflarına yeniden milyonlarca insanı çekmektedir.

Bizim hareketimiz için tarihsel önemi olan böylesine muazzam bir iş, ancak kardeş partilerle birlikte ve ortak eylemlerle başarılabılır.

Bu Ekim günlerinde, proleter enternasyonalizminin önemini de belirtmek gerekmektedir.

Rusyada başarılan sosyalist devriminin ellinci jübile yıldönümünün dünyada bütün devrimci ve ilerici güçler tarafından müşterek bayram olarak kutlanması tamamiyle anlaşılır ve kanunlu bir olaydır. Marksçı-Leninciler için enternasyonalizm ve komünist partisine bağlılık birbirinden ayrılmaz ve bölünmez. Ekim Devrimi daha başlangıcında derin bir enternasyonal karakter taşıyordu. Ülkemiz üstünde sosyalizmin muzaffer bayrağını yükselten bu devrim, böylelikle bütün insanlığın önünde hürriyet ve kardeşlik yolunu, sömürsüz ve ezgisiz düzene götüren yolu açmıştır.

Ekim, tüm milletlerarası devrimci hareket için güçlü bir destek yaratmıştır. Geçilen yarım yüzyılın olayları, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğinin kudretini arttırma yolunda atılan her adımın emperyalizme indirilen ezici bir darbe olduğunu ve bütün kurtuluş savaşlarının reel gücünü teşkil ettiğini yalanlanmaz şekilde ispat etmiştir.

Halkımızın büyük başarılarında, dünya proletaryasının, tüm devrimci hareketin enternasyonal dayanışmasının büyük payı vardır, ve halkımız savaş kardeşlerine derin şükran duyguları beslemektedir.

Zamanımızda, enternasyonalci tutuma sadakatın büyük önemi vardır. Bu sadakat, evrensel bir karakter alan ve tarihsel gelişmenin baş etkeni haline gelen devrimci mücadelenin muazzam atılımlarını belirlemektedir. Emperyalizmin, tarihsel gidişi durdurma yeltenişleri içinde devrimci kuvvetlerin birliğini parçalamak ve araya nifak sokmak için gittikçe daha büyük masrafları göze alması da bundan ileri gelmektedir.

Sovyet komünistleri bütün çalışma ve eylemlerinde proleter enternasyonalizmi prensiplerinden ilham aldıklarını tamamen haklı olarak ilân edebilirler. Enternasyonalizm, diğer ülkelerin emekçileriyle kardeşçe dayanışma duygusu Sovyet insanının hiçkimse tarafından yoksun edilemeyeceği karakter çizgisi olmuştur.

SBKP, Sovyetler Birliğinde komünizm kuruluşuna, Sovyet halkının dünya devrimci hareketi ve bütün insanlık önündeki başlıca enternasyonal ödevi gözüyle bakmaktadır. Biz bu hedefe ne kadar yaklaşırsak, yeni toplum düzeninin her alandaki üstünlüğü ne kadar gözle görülür şekilde ortaya konursa ve Sovyetler Birliğinin ekonomik ve politik potansiyeli ne kadar ağır basarsa, bizim dünya devrimci hareketinin bütün müfrezelerine gösterdiğimiz destek ve dayanışma da o kadar daha etkili, sosyalist ideal de bütün dünya emekçileri için o kadar daha çekici olacaktır.

SBKP, sosyalist ülkelerle dostluk ilişkilerini artırmayı ve sağlamlaştırmayı, aralarındaki işbirliğini egemenliğe, hak eşitliğine saygı ve kardeşçe yardımlaşma temeli üzerinde her bakımdan geliştirmeyi kendisi için enternasyonal ödev saymaktadır. Sosyalist ülkelerin kardeşçe işbirliği, onlardan her birinin ve tüm olarak bütün topluluğumuzun başarıyla gelişmesi için önemli şarttır.

SBKP, eski sömürge ülkelerdeki milli ve sosyal kurtuluş kuvvetlerine etraflı 'yardımda bulunmayı da enternasyonal ödev olarak görmektedir. Komünist-enternasyonalciler için yeryüzünün bütün halklarının menfaatleri kıymetlidir. Amerikan emperyalizminin barbarca saldırısına karşı savaşılan kahraman Viyetnam yurtseverlerine, hürriyet ve bağımsızlıklarını ve kendi kaderlerine hâkim olmak gibi kutsal haklarını savunan Arap halklarına ve diğer halklara Sovyetler Birliğinin nasıl ve ne ölçüde yardım ettiği bütün dünyaca bilinmektedir. Bizim enternasyonal borcumuz ve ödevimiz, milletlerarası işçi hareketi ile dayanışmakta ve dünya komünist hareketinin Marksçı-Leninci prensipçi temel üzerinde birliğini sağlamlaştırmaya mücadelesinde toplanmaktadır. Dünya komünistleri, tarihsel ödevlerini ancak tekvücut hareket ve saflarında birlik şartları içinde yerine getirebilirler.

SBKP, değişik sosyal düzenli devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları politikasını sistemli olarak uygulamayı, halkların barış ve güvenliğini sağlamlaştırmak ve bir dünya termo-nükleer harbine engel olmak için mücadeleyi kendi enternasyonal ödevi saymaktadır.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi bundan böyle de proleter enternasyonalizmi bayrağını yüksek tutacak, enternasyonal ödevini sonuna kadar yerine getirecektir. Biz, gelecek yılların, Marks, Engels ve Lenin öğretisine, komünizm dâvasına yeni zaferler getireceğine kuvvetle inanmaktayız.

Sosyalizmin 50 yıllık büyük zaferleri

SBKP. Merkez Komitesi Genel Sekreteri Leonid Brejnef'in Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin 50. yılını kutlama demeci (Özet)

Merkez Komitesi üyesi yoldaşlar!
Saylav yoldaşlar!
Sayın yabancı konuklar!
Sevgili dostlar!

50 yıl önce evrensel önem taşıyan bir olay oldu. Komünistlerin partisinin yönetimi altında Rusya işçi ve köylüleri devlet iktidarını ellerine aldılar. Bütün ülkede, bütün dünyada Lenin'in şu sözleri işitiliyordu: «Bolşeviklerin zorunlu olduğunu durmadan söyledikleri işçi ve köylü devrimi gerçekleştirildi.»

Smolni'de işçi ve köylü sayımları sovyetinin 2. Bütün Rusya Kongresi başladığında, Kışlık Saraya akın daha devam ediyordu. Kongre Sovyet Hükümetini kurdu; hükümetin başında partimizin kurucusu ve devrimin yöneticisi Vladimir İlyiç Lenin yer aldı. Dünyanın ilk işçi ve köylü devleti doğmuştu. Büyük Oktobr Rusya'nın ölçsüz genişliklerinde zafer seferlerine başladı.

7 Kasım insanlık tarihine yeni bir çağ getirdi, 7 Kasım'a yeni bir tarih, sosyalist tarih başladı. O günlerde yeni sosyalist toplumun temeli atıldı.

Oktobr'un zaferiyle sosyalizm ülküsünün gerçekleşmesi yolları açılmış oldu. Tarihsel bakımdan kısa bir zaman içinde yurdumuz yüzyıllık geriliği giderdi ve çok gelişmiş kudretli bir devlet oldu. Ülkemizin emekçileri komünist partisinin yönetimi altında ilk olarak sosyalist toplumu kurdular, komünizm kuruculuğuna başlayanların ilki oldular.

Sosyalist Oktobr Devrimi dünya ölçüsünde tüm toplumsal gelişmeye güçlü bir hamle getirdi, devrimci savaşı ve kurtuluş savaşlarını hızlandırdı. Bayrağı altında Oktobr'un zafere ulaştığı marksizm-leninizm fikirleri bugün milyonların kalbini ve kafasını feth etmiş, kudretli yaratıcı bir güç olmuştur.

Geçen yarım yüzyılın tarihsel sonucu, dünyadaki kuvvet oranının işçi sınıfı yararına, tüm ilerilik, demokrasi ve sosyalizm güçleri yararına değişmiş olmasıdır.

Komünist Parti Merkez Komitesi, Yüksek Sovyet Prezidyumu ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Bakanlar Kurulu, değerli yurtdaşlarımızı – işçileri ve kolhoz köylülerini, fikir emekçilerini, sovyet ordusu ve donan-

ması üyelerini, bütün sovyet insanlarını – bu büyük bayramda candan kutlarlar!

Bütün dünyada milyonlarca emekçi Büyük Oktobr'un yıldönümü kendi bayramları gibi kutluyorlar. Bu bayram günlerinde Lenin'in partisi, bütün Sovyet halkı, yabancı dostlarına, savaş arkadaşlarına ve kardeşlerine candan devrimci selâmlarını gönderiyorlar!

Yüzyıllar geçecek, insanlık çağdaşlarımızın en cürretli hayallerini aşan yüceliklere ulaşacak, birçok olaylar unutulacak. Fakat 7 kasım 1917, ilk muzaffer sosyalist devriminin gerçekleştiği gün her zaman için yaşayan kuşakların hafızasında kalacaktır.

Büyük Oktobr dâvâsı yüzyıllarca yaşayacaktır!

1. Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi – Marksizm-Leninizm'in zaferi

Yoldaşlar! İnsanlık tarihinde birçok devrim olmuş, halkların kaderinde, toplumsal gelişmede bunlar büyük rol oynamışlardır. Bu devrimler içinde Oktobr Devrimi hem karakteri, hem de tarihsel sonuçları bakımından özel bir yer almaktadır. Oktobr Devrimi insanın insan tarafından sömürülmesine son vermiş, ve emekçilerin öz çıkarları yararına toplumun dönüşümü için temelleri atmıştır. Oktobr Devrimi işçi sınıfının, bütün emekçilerin sefaletten, acıdan, aşağılaştırılmaktan, ezenlerin yüzyıllar süren ege-menliğinin sonuçlarından kurtulması çağını açmıştır.

Geçmişin olayların hakkında başka başka fikirler olabilir. Bazısına, ne kadar önemli ve öğretici de olsa, yalnızca tarihsel bir olay gözüyle bakılabilir. Bazısı da onyıllarca sonra günümüzün bir kısmı gibidir ve yalnızca tarihçileri değil, günümüzün politik savaşına katılan herkesi ilgilendirir. Oktobr Devrimi işte bunlardan biridir.

Geçen 50 yıl içinde Oktobr'dan bu yana dünya devrim hareketi büyük ve çeşitli tecrübelerle zenginleşti. Bu tecrübeler devrimci savaş yol ve yöntemleri ile ilgili düşünceleri genişletti; işçi sınıfının devrimlerinin olgunlaşarak gerçekleşeceği koşulların tümünün gözönünde tutulmasının ne kadar önemli olduğunu gösterdi. Bu tecrübelerle aynı zamanda sosyalist devrimin genel kanunluluğunun önemi daha da açıklık kazandı. Çünkü 1917 Devrimi bu kanunluluğu öyle etraflica ve kuvvetle ortaya koydu ki, dünyayı kapsayan devrimci süreç artık yarım yüzyıldanberi Oktobr'un kudretli etkisi altında bulunuyor.

Rusyayı sosyalizme götüren yol, dünya tarihinin tüm insanlık uygarlığının ana caddesidir. Oktobr Devrimi, Rusyanın koşullarının bütün özellikleri yanında en önemli olanı, bütün bir tarihsel dönemin – kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminin – dünyadaki bütün ekonomik ve toplumsal gelişmeler boyunca hazırlanmış olan geçişin başlıca eğilimlerini sıvıltmış oldu.

Üretim araçlarındaki özel mülkiyet üretim güçlerinin gelişmesini engelleyince, kapitalizmin yerini sosyalizmin alması gerekli ve kaçınılmaz oldu. Kapitalizm, kendisinin mezar kazıcılarını, işçi sınıfını kendisi yarattı. Uluslararası proletarya yıllar boyunca ısrarlı savaşta tecrübeler kazandı, kapitale karşı giriştiği sınıf kavgasında bu tecrübeler kudretli bir silâh oldu.

Büyük Oktobr Sosyalist Devrimini ilerici toplumsal düşüncenin tüm gelişmesi hazırlamıştır. Bu gelişme marksizmden zirvesine ulaşmıştır. Büyük düşünür ve devrimci Karl Marx ve Friedrich Engels gerçek bir yaratıcı kahramanlıkla sosyalizmi ütopyadan bilime dönüştürerek bütün ezilenlere ve sefalet içinde yaşayanlara özgürlük ve mutluluk yolunu gösterdiler.

Sosyalist devrim eski dünyanın sinesinde olgunlaştı ve onun en zayıf uzvunda, 20. yüzyılın başında emperyalizmin bütün ana çelişmelerinin bir yumruda sıkışıp düğümlenmiş olduğu Rusyada patlak verdi.

Kapitalizmin hızla gelişmesi Rusyada birçok çözülmemiş sorunu ortaya çıkardı ve sınıf-antagonizmini gitgide derinleştirdi. Yarı-feodal düzen koşulları içinde emekçi yığınlar yalnızca büyük toprak ağalarının kapitalist sömürsü ve boyunduruğu altında değil, aynı zamanda korkunç bir politik ezgi ve milli baskı altında da inliyordu. O zamanlar, çağın sosyal ve politik çelişmelerinin böylesine sivrildiği bir başka ülke daha yoktu.

Birinci Dünya savaşı olayların gidişini hızlandırdı. Savaş emekçi kütlelerin yokluğunu ve yoksulluğunu sonuna kadar arttırdı, Çarlık egemenliğinin ve sonra da geçinin iktidarsızlığını ve çürüklüğünü ortaya koydu. Lenin, o günlerde eski iktidarın bir volkan ağzında bulunduğunu, halkın bilincinin derinliklerinde büyük değişiklikler olduğunu ve elektrik gerilimi arttığını, bunun sonucundan da göğü temizleyecek bir fırtınanın gelmesinin kaçınılmaz olduğunu yazmıştı. Oktobr'un tecrübeleri böylece devrimin ancak, devrim için objektif ön şartlar ortaya çıktığında zafere ulaşacağını gösterdi. Devrimin bu çürütülmez kanununu kimse ortadan kaldıramaz. Oktobr Devrimi aynı zamanda gösterdi ki, eski düzenin yıkılması için yalnızca elverişli objektif koşullar gerekmez, aynı zamanda emekçi yığınların sınıf düşmanlarıyla kesin çatışmalarda gereğince hazırlıklı ve örgütlü olmaları da zorunludur.

Rusya işçi sınıfı bu ödevi çözdü. Kendisini dünya proletaryasının en devrimci bölümü haline getirdi. Ülkenin hayatında Rusya işçi sınıfının politik rolü sayıca gücüne kıyasla ölçülemeyecek kadar büyüktü. Rusya işçi sınıfı ülkemizin halklarının en iyi devrimci geleneklerini sürdüren şerefli öncüsü oldu ve dünya proletaryasının devrimci tecrübelerini yaratıcılıkla benimsedi. Savaşına öncü olan Bolşevik partisini yarattı ve parti sosyalizmi işçi hareketiyle ve yığınların kendiliğinden gelme galeyanı ile birbirine bağlamayı başardı. Marx ve Engels'in öğretisi, Rusyanın ilerici işçilerinin dünya görüşü oldu.

Bolşevikler, Leninistler bu öğretinin temizliğini korudular ve yeni tarihsel koşullara – emperyalizm koşullarına –, yürüttükleri devrimci savaşın somut ödevlerine eğildiler.

Bolşevikler her zaman, sosyalist devrimin yukardan gelme bir devirme, bir gurup kahramanın bir suikasti değil fakat çalışan halkın en geniş yığınlarının bir hareketi olduğu görüşünden hareket ettiler. Parti her zaman yığınların içinde bulunduğu ve onların savaşını yönelttiği için, milyonlarca işçiyi, köylüyü ve askeri bileşik bir devrim ordusu halinde biraraya getirmeyi başardı. Bolşevikler işçi sınıfının emekçi köylülerle ittifakını yorulmadan perçinlediler. Bu ittifak ülkemizde devrimin ve proletarya diktatoryasının sarsılmaz temeli oldu. Halk yığınlarının yaratıcı gücüyle daha 1905 te kurulan şura'larda Leninin partisi emekçilerin politik iktidarının yeni biçimlerini buldu.

Lenin ve taraftarları uzun yıllar süren bir sınıf savaşında ve iki burjuva demokratik devriminin kavgaları içinde devrimin strateji ve taktiğini durmadan geliştirip tamamladılar. Ekim Devrimi için yürüttükleri hazırlıklar boyunca parti, savaşın bütün biçimleriyle, legal ve illegal, barışçı ve barışçı olmayan, gizli ve açık bütün biçimleriyle ilgili çok zengin tecrübeler edindi. Parti bu biçimleri çabucak değiştirebilecek durumdaydı ve işçi sınıfını en zor ve karmaşık durumlarda bütün güçlükleri aşarak ve tarihin tüm kargaşalıkları arasından geçirerek yönetmeyi başardı. Ve kesin karar anı gelince, bolşeviklerin siyasetinin doğruluğunu kendi tecrübeleriyle gören Rusya işçi ve köylüleri Lenin'in partisinin izinden yürüyerek şiarlarını yükselttiler ve zaferi kazandılar.

Silahlı Ekim ayaklanması işçi köylü ve asker yığınlarını coşturan öyle bir incelik ve anlayışla hazırlandı ki, haklı olarak tarihe devrimci strateji ve taktiğin eşsiz bir örneği niteliğiyle geçti. Kızıl Petrograd'a parlayan devrim alevleri bütün ülkeyi sardı ve en uzak köşelerine kadar yayıldı. Ekim'in tecrübeleri gösterdi ki, işçi sınıfı elverişli koşullar içinde de ancak öncüsü olan, yığınlarla sıkı bağı bulunan ve devrimci savaşın bütün biçimlerini iyi bilen marksist partinin yönetimi altında sosyalist devrimi gerçekleştirebilir. Devrimin çürütülmez bir kanunu da budur.

Ekim devrimi yalnızca politik iktidarı değiştirmekle kalmadı, aynı zamanda halkın hayat toprağını kelimenin tam anlamıyla bir pulluk gibi süren derin bir sosyal-ekonomik dönüşüm getirdi ve Rusya gerçeklerinin her yanını kapsadı. Ekim Devrimi işçi sınıfını iktidara getirmekle emekçileri sömürüden kurtardı; işletmeleri bankaları, demiryollarını onlara devretti; toprağı köylülere dağıttı; milli baskıyı ortadan kaldırdı ve ülkeyi emperyalist harplerden uzaklaştırdı.

Sınıf düşmanlarının direnişi ve ekonomik yıkıntıdan doğmuş olan ölçüsüz güçlükler içinde genç Sovyet devleti ilk gününden başlayarak toplumun değişimi için işe koyuldu. Üretim araçlarında özel mülkiyetin ve bütün mevki imtiyazlarının kaldırılması, sekiz saatlik iş gününün yürürlüğe konması, kadınların hak eşitliği, demokratik eğitim reformu, halk sağlık hizmetlerinin kurulması ve bilim ve sanatın gelişmesi uğrunda gösterilen kaygı, sovyet iktidarının çalışmaya başladığında çözümlerini ele aldığı sorunlardır. Bütün bunların büyük bir ilkesel önemi vardı. Sosyalist kuru-

luş destanının yaratılışı gözleri önünde geçen dünya halkları, proletarya devriminin yalnızca eskiyi yıkmak anlamına gelmediğini; kuruculuğun, yeni bir hayat kurmanın bu devrimin temel istemi ve çabası olduğunu daha ilk günlerde görebildiler. Marksist-Leninistler her zaman, iktidar sorununun her bir devrimde temel sorun olduğu noktasından hareket etmişlerdir. Ama komünistler için iktidarı ele geçirmek hiçbir zaman amacın kendisi olmamıştır. Komünistler proletarya diktatoryasında yeni sosyalist toplumu kurmanın, emekçi halkın refah ve mutluluğunun en önemli aracını görmüşlerdir ve görmektedirler.

Sınıf savaşının bütün tecrübeleri gösteriyor ki devrimler ancak kendisini savunmayı bilebildiği taktirde bir değer kazanabilir. Büyük Oktobr, eski dünyanın bütün kuvvetlerinin akınını karşısında bulan sosyalist devrim için bu gerçeğin ne kadar önemli olduğunu göstermiştir. Karşı-devrimci ve işgalci orduların genç Sovyet Cumhuriyetine çullandığı tehlike günlerinde devrimci Rusya, abluka sabotaj ve kulak isyanları koşulları içinde en ağır sınavını vermek zorunda kalmıştı. Ve hayat hakkını savunarak bu sınavdan geçti. Devrimci işçiler ve köylüler yurtdaş harbinin savaş alanlarında, yiyecek temini ile görevlendirilen birliklerde ve kendi öz davaları uğrunda iş cephesinde savaştıkları için kendi kaderleri, özgürlükleri ve gelecekleri buna bağlı olduğundan savaştıkları için bu sınavı geçtiler.

Oktobr Devriminin yücelen özelliklerinden biri, Rusya işçilerini bütün dünyada sınıf kardeşleriyle sıkı sıkıya birbirine bağlayan proletarya enternasyonalizmi idi.

Oktobr'un zaferinin uluslararası emekçi kardeşliğinin de bir zaferi, proletarya enternasyonalizminin bir zaferi olduğunu söylerken tamamen haklıyız. Kızılordu saflarında ülkemiz halklarının çocuklarıyla omuz omuza Macar ve Leh, Sırp ve Hırvat, Çek ve Slovak, Bulgar ve Avusturyalı, Alman ve Fin, Romen ve Moğol, Koreli ve Çinliler, daha birçok milletlerin temsilcileri savaştılar. Bu, devrimcilerin bir savaş enternasyonalisi idi.

Devrimden yana çıkanlar yalnızca yurtdaş harbi cephelerinde Oktobr davası uğrunda savaşanlar değillerdi. Birliklerini Odesa'dan geri çeken işgalcileri bunu yapmak zorunda bırakan Fransız denizcilerinin kahramanlığı; İngiliz işçilerinin «Rusyadan elinizi çekin!» şiarı ile giriştikleri eylemler, bütün Avrupada duyuldu. Avrupa kaynıyordu. Ayaklanmalar, grevler, gösteriler dalga dalga birbirini izliyordu. İşçi hareketinin güçlü bir hamlesi uluslararası karşı devrimci güçleri durdurdu ve emperyalist işgalcilerin akınlarını zayıflattı.

İzin verin, sovyet komünistleri ve bütün sovyet insanları adına bizim yabancı kavga arkadaşlarımıza en derin saygılarımızı ve candan teşekkürlerimizi iletelim.

Yoldaşlar! Oktobr'un zaferi, Leninizmin zaferidir.

Leninin kurduğu parti onun davasını devam ettirmiştir. Leninin ölümsüz fikirlerini, onun düşüncelerinin ebediyen yaşayan mirasını uygulamak,

çok şerefli fakat kolay olmayan bu ödev partiye düşmüştü. Ve partimiz, Sovyetler Birliği Komünist Partisi bu ödevi şaniyla yerine getirmiştir.

Oktobr Devriminin 50. yıldönümü Leninizmin bir zaferi Lenin'in partisinin fikir ve eylemlerinin bir zaferidir.

Partimiz ve sovyet halkı, yanılmadan her zaman Leninci doğrultuyu izlemeyi, Lenine karşı sınırsız saygının ifadesinin en iyi şekli saymaktadır.

Sovyetler Birliğinde sosyalizmin kuruluşu – Sovyet halkının büyük eseri

Yoldaşlar! Sovyet Rusya emekçileri ellerinde silâhla devrimi savunduktan sonra leninci partinin yönetimi altında sosyalizm'in yüceliklerine doğru yol almaya başladılar. Bu, yeni ve güç bir yol, Sovyet halkının unutulmaz bir büyük eseri idi.

Sovyet iktidarı çarlığın mirası olarak ekonomik ve kültürel gelişme düzeyi düşük bir ülke devralmıştı. Yedi yıl süren savaşlar – önce emperyalist harbi ve sonra da yurtdaş harbi – halk ekonomisini harp öncesinden de daha geri duruma sürükledi. Etrafımızı düşman kapitalist devletler çevirmişti. Savaş alanlarında yenilgeye uğrayan sınıf düşmanları direnmeye devam ediyor; en küçük olanaklardan, en ince çatlaklardan yararlanarak genç işçi ve köylü devletini kundaklamak ve zayıflatmak için çaba harcıyordu. Sağ ve «sol» oportunistler partiyi leninci genel doğrultudan saptırmayı deniyorlardı.

Sosyalizmi kurmak, ilk yapan biz olduğumuz için de bizim için karmaşıktı. Biz bunu kimseden öğrenemedik. Marksizm-Leninizm teorisiyle donatılmış olan komünist partisi sosyalizme giden yolun genel doğrultusunu biliyordu. Ama bu yolun herbir kesiminde ortaya çıkabilecek bütün problemleri bilmiyordu ve bilemezdi de.

Parti, ülkemizde sosyalist dönüşümü uygulamaya giriştiğinde açıkça gördü ki, sosyalizmi kurmak için modern bir büyük endüstri kurmak gereklidir. Ya bu tarihsel bakımdan en kısa zamanda yapılacak ya da yenilgiye uğranılacaktı. Bizim için başka bir seçim yoktu. Bu yüzden ülkenin sanayileştirilmesi bizim başta gelen ödevimiz oldu.

Sosyalizmin sanayi temelinin kurulması için o zamanlar Sovyet devletinin elinde gerekli sermaye ve makina yoktu, tecrübeli kadrolar yoktu. Dışardan gelecek yardımları da hesaba katamazdık. Nevar ki bizde dünyanın en ileri toplum düzeni vardı. Tükenmez devrimci heyecanla dolu yığınlarımız vardı. Ve böylece sovyet halkı görünüşte imkânsız olanı yaptı.

Daha 1920 yılında, yurtdaş harbi henüz bütün şiddetiyle sürüp giderken, ülkemizde ve bütün dünya pratiğinde ilk bileşik ve tamamen devletçi ekonomik geliştirme planı – Rusyanın elektrikleştirilmesi için devlet planı (GOELRO) – Lenin'in teşebbüsü üzerine onaylandı. Bu planla birlikte

bilimsel temellere dayanan, planlı, heryönlü ekonomik gelişme tarihi başlamış oldu.

Sovyet devletinin geçiş döneminde ekonomik politikasının ana yönünü Lenin çizdi ve Rusya Komünist Partisi (B)nin 1921 yılında yapılan X. Parti Kongresi bunu onayladı. Bu, «Yeni Ekonomi Politik» (NEP) adıyla tarihe geçti. Devrimi korumayı, ülkeyi yıkım ve açlıktan kurtarmayı, sosyalist ekonominin temellerini kurmayı ve kapitalist elemanları adım adım kenara iterek tasfiye etmeyi hedef alan bu politikayı birçok bakımdan o zamanın özellikleri zorunlu kılıyordu.

Ama aynı zamanda Lenin çok ilerisini görüyordu. Daha o zamanlar Lenin sosyalist ekonomik faaliyetin ilkelerini öyle işleyip hazırladı ki, bunlar bugün de bütün önemlerini korumaktadırlar. Merkez planlamasının emekçilerin teşebbüslerinin geliştirilmesiyle birbirine bağlanması, mal-para-ilişkilerinden yararlanılması, işletme hesabı ve maddi ilgililik teşviki, bütün olarak toplum çıkarlarıyla, teker teker emekçilerin çıkarlarının birbiriyle bağlantısı hakkındaki Leninci tezler bugün de partinin ekonomi politikasının olağanüstü önemli yönelim noktalarıdır.

Parti, sosyalist düzenin büyük üstünlüklerinden yararlanarak, SBKP(b)nin XIV. kongresinin kararlarında belirtilen ve ülkenin sanayileşmesi ile ilgili temel sorunları beşer yıllık üç plan döneminden daha kısa bir zaman içinde çözmeyi başardı. 1940 yılları başlangıcında ülkede birçok kolları olan sosyalist endüstri kurulmuştu. Sovyetler Birliği, sanayi üretiminin tüm hacmi ve teknik donatımı bakımından gelişmiş kapitalist Avrupa ülkeleri düzeyine erişmişti.

Sosyalizmi kurabilmek için yalnızca kudretli bir endüstri kurmakla kalmayıp aynı zamanda köyde sosyalist dönüşüm de gerçekleştirmek zorundaydık. Bu olağanüstü güç bir ödevdi. Küçük mülkiyet törelerinin yüzyıllık ağırlığını, onun sınırlı çıkarlarını ve hayat görüşünü yenmek gerekiyordu. Onun psikolojisini değiştirmek söz konusuydu. Başına buyruk köylünün kolektif çalışmaya ve toplumsal hayata etkin olarak katılacak duruma getirilmesi gerekiyordu.

Bu dev gibi sosyal sorunların çözüm yolunu Lenin bularak ünlü Kooperatif Planını hazırladı ve bu plan partinin köy çalışmalarına temel oldu. *Parti, Sovhozların kurulması yanında köylülerin üretim – Artellerinde – kolhazlarda – birleşmesini gerçekleştirmeyi ödev edindi. 1927 yılında SBKP(b)nin XV. kongresi tarımın kolektifleştirilmesi doğrultusunda yön aldı.*

Kolektifleştirme sosyalist devrimin en önemli aşamalarından biriydi. Her devrimci gelişim gibi bu da sert bir savaşa geçti. Sayıca en güçlü ve sonuncu sömürücü sınıfın, kulakların direnişini kırmak gerekiyordu. Köydeki karmaşık sosyal durum, teknik yoksunluklar, köyün birçok ihtiyacını geçici olarak sanayileşme yararına geriye bırakma zorunluğu, bütün bunlar az güçlük çıkarmadı. Partinin hedefinden şaşmaz çalışmaları, emekçi

köylülerin ve işçi sınıfının etkin çabaları herşeye rağmen bu güçlükleri aşma olanağını sağladı.

Leninci doğrultunun sanayileşme ve kollektifleştirme alanlarındaki zaferi ülkede çok büyük bir sosyal-politik önem taşıyordu. Kentte ve köyde sosyalizmin ekonomik temelleri atıldı. İşçi sınıfının ve köylünün çehresi değişti, aralarındaki ittifak daha da sağlamlaştı.

Sosyalist toplum ilişkilerinin geliştirilmesi, ülkenin savunma gücünün artırılması ve bütün sovyet halkının moral-politik birliğinin kuvvetlenmesi uğrunda sağlam bir temel yaratıldı.

Yoldaşlar! Eğer parti daha Oktobr'un ilk günlerinden başlayarak bütün kuvveti ve azmiyle kültür devrimini gerçekleştirmeye girişmiş olmasaydı ülkemizdeki sosyalist dönüşüm hayal bile edilemezdi. Bu, en önemli ödevlerden biri idi. Devrim sırasında Rusyada halkın dörtte üçü okuma yazma bilmiyordu. Devrimden yedi yıl önce Lenin acı acı şu satırları yazmıştı: «Avrupada Rusyadan başka böylesine geri kalmış bir ülke halk yığınlarının eğitimden, ışıktan ve bilgidен bu kadar yoksun bırakıldığı bir ülke daha yoktur.»

«Öğrenmek, öğrenmek ve bir kere daha öğrenmek!» Leninin çağrısı işte buydu. Ve bütün ülke kitaba sarıldı. Milyonlarca işçi ve köylü günlük ağır işlerinden sonra okuma yazma öğrendiler, bilgiyle donatılmış olarak yeni hayatı kurabilmek için kültür, bilim ve marksist dünya görüşünün esaslarını öğrenip benimsediler.

Özü, kültürü yığınların ortak malı yapmak olan bu süreci devrim olarak adlandırmamız bir rastlantı değildir. Ödevimiz yalnızca insanlara okuma yazma öğretmek değildi. Söz konusu olan, yeni, sosyalist ideolojiyi toplumun düşünce hayatının bütün alanlarına yerleştirmekti. Çok iyi yetişmiş sovyet kadrolarını kendimiz yetiştirmek zorundaydık. Ödevi yalnızca iyi olanı, ileri olanı, insanların yüzyıllar boyunca meydana çıkardıkları değerleri içine almakla yetinmeyip aynı zamanda bütün insanlığın manevi gelişmesinde ileriye doğru yeni bir adım atmak olan sosyalist bir kültür yaratmak gerekiyordu.

O yıllarda herşeyde tasarruf yapmak zorundaydık. Ama halk eğitimi, bilim ve kültürün geliştirilmesi uğrunda parti ve hükümet öylesine bol yatırımları onayladılar ki, bunlara en zengin kapitalist ülkeler bile gıpta edebiliirdi. Sovyetler Birliği bugün dünyayı ilim ve kültürdeki başarılarıyla hayretler içinde bırakıyorsa, bu sonuçların temelleri daha o zamanlar, sovyet ülkesinde yoğun bir okul ve kitaplık ağı, işçi ve köylü fakülteleri, teknik öğretim kuruluşları, yüksek okullar ve bilimsel kuruluşlar kurulduğu zaman atıldığı içindir.

Sosyalist devrim millî sorunun çözüm yollarını açtı. Çarlık Rusya'sının «halklar hapisanesi»ni Büyük Oktobr yıkmakla ülkemizin bütün milletlerini kurtuluşa kavuşturdu. 1922 yılında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği kuruldu. Bu, bileşik amaçlar uğrunda yürütölen ortak savaşta bir-birleriyle kaynaşan halkların gönüllü olarak birleşmesi idi. SSCB'nin kurul-

ması enternasyonalizmin bir zaferi oldu; komünist partisinin, işçi sınıfının ve devrimin amaçlarını gerçekleştirerek başarılarını savunmak için güçlerini birleştirmeyi kesin bir ön şart sayan birlik cumhuriyetlerinin tüm emekçilerinin politik olgunluğunun bir ifadesi oldu.

Sömürücü sınıfın tasfiye edilmesi, sanayileşme, kolektifleştirme, kültür devrimi, bütün bunlar, sınıflar ve milletler arasındaki ilişkilerde temelden değişim yapan bileşik devrimci sürecin birer bölümüdür. Partinin ve halkın bu ulu çabaları zaferle sonuçlandı. Sosyal ve milli antagonizmler toplum hayatımızda her zaman için yok edildi. İşçi sınıfının, kolhoz köylülerinin ve halk aydınlarının dostluğuna ve ittifakına dayanan yeni bir toplum düzeni kuruldu. Toplum hayatının her ortamında sosyalizm ilkeleri sağlamca yerleşti.

Komünistler, sovyet insanları biliyorlardı ki, sosyalizmin kurulması komünist topluma giden yolda yalnızca bir başlangıç aşamasıdır. Daha 1939 yılında XVIII. kongrede parti bundan sonraki aşamaya geçişin, komünizm kuruculuğuna geçişin ilk hedeflerini çizmeye başladı. Nevarki daha bu hedeflere ulaşmadan önce ülkemiz, halkımız tarihindeki en güç sınavdan geçmek zorunda kaldı.

Sovyet insanların büyük başarıları, ülkelerini çeyrek yüzyıldan daha kısa bir zaman içinde meyvalarını veren bir sosyalist devlet haline getiren sovyet insanların aldığı sonuçlar emperyalist kampında öfke yaratmıştı. Devrimimizi daha beşikte iken boğmayı başaramayanlar sovyet ülkesini askeri yoldan yıkmaya planlarını hazırladılar.

Biz harp istemiyorduk. Buna engel olmak için Sovyet hükümeti herşeye başvurdu. Ama sonuç alamadı. 1941 yılında faşist almanyanın giriştiği alçakça saldırı ile sovyet halkının barışçı çalışmaları yarıda kaldı.

Hitler almanyası ve onun Avrupa ve Asyadaki müttefikleri yenilgiye uğratıldı. Bunda yurdumuzun kesin rolü oldu. Hitler Almanyasının yenilmesi evrensel bir önem kazandı, birçok halka ve ülkeye özgürlük, bağımsızlık ve sosyal ilerilik yollarını açtı.

Bugün sosyalist devrimin 50.yıldönümünü kutlarken açtığımız yolun mükemmel bir bilançosunu memnunlukla gururla yapabiliyoruz.

Ülkemizde kurulan gelişmiş sosyalist toplum, şu ilkenin geçerli olduğu bir toplumdur: «Herkesten kabiliyetine göre, herkese işine göre». Sosyalist üretim ilişkileri tüm halk ekonomisinin modern teknik düzeyde plânlı ve dengeli bir şekilde gelişmesini sağlamaktadır. Endüstrimiz hızlı bir tempoyla gelişmektedir. Ve bu yıl, 1913 yılında ürettiğinin 73 katını üretecektir. Gene bu dönem içinde tarım üretimi hemen de üç katına yükselmiştir. Bu arada tarımda çalışan emekçilerin sayısının yarıdan fazla azaldığı da gözönünde tutulmalıdır.

Endüstri, teknik ve ilimde erişilern yüksek gelişme düzeyinin parlak bir belgesi uzay araştırmalarında Sovyetler Birliğinin aldığı sonuçlardır.

Kozmostaki yeni zaferler Büyük Oktobr'un 50.yıldönümüne sunulan mükemmel bir hediyedir.

Sosyalizm, üretim araçları üzerinde kolektif mülkiyet, kolektif çalışma, sovyet köylerinde yeni insanlar, kolhoz köylümüzü yarattı. İşçi sınıfıyla bölünmez bir birlik içinde hareket eden kolhoz köylüsü toplum hayatımızda önemli bir politik güç oldu. Bütün bunlar Büyük Oktobr'un dev kazançlarıdır.

İşçi sınıfı ve köylü ile ayrılmaz bir bağıllık içinde olan halk aydınları büyük yaratıcı ödevleri çözmektedir. Toplumumuzun kültür seviyesi yükseldikçe, bilim ve teknik ilerledikçe, sovyet halkının önünde duran yüce ödevlerin çözümünde aydınların rolü de o kadar hissedilir derecede artmaktadır.

Ortak çıkarlar, amaçlar ve ülkülerle birbirine kaynaşmış olan ve sarsılmaz bir kardeşçe birlik içinde bulunan komünizm kurucularının ulu ordusunun bütün bölükleri aydınlık geleceğe doğru, sınıfsız komünist topluma doğru ilerlemektedir.

Kadınlara gerçek kurtuluşu ancak sosyalizm getirdi. Kadınlar yaratıcı çalışmaları ve değerleriyle yeteneklerini geliştirebilmek için büyük olanaklara kavuştular. Birçok meslek öğrendiler, eskiden kendilerine kapalı olan meslek alanlarına girdiler ve bugün devletin yönetimine faal olarak katılmaktadırlar. Halen SSCB Yüksek Sovyetinde 425 kadın üye vardır. Bu sayı bütün batılı kapitalist ülkelerin parlamentolarından çok daha yüksektir. Sovyet kadını emekçi olarak, anne ve kahraman olarak en yüksek saygıyı görmektedir.

Leninci millî politikanın sonuçları bütün dünyada bilinmektedir. Sovyetler Birliğinin bütün milletleri ve halkları refah yoluna girmiş ve endüstrinin, tarımın, bilim ve kültürün geliştirilmesinde muazzam başarılar sağlamıştır. Sosyalizm, gelişmemiz için halklar arasındaki dostluk gibi böylesine kudretli bir itici gücü olanca kuvvetiyle ortaya çıkarmıştır. Birçok milletlerden kurulu sovyet halkının birliği elmas gibi dayanıklıdır. Ve elmas nasıl renk renk ışıklar saçıyorsa, halkımızın birliği de herbiri kendi zengin, canlı yaşantısını sürdüren türlü milletleriyle pırıl pırıl parlamaktadır.

Şimdi, sömürücü sınıflar artık çoktan tasfiye edilmiş olduğundan, sosyalizmin zaferi halkımızın yıkılmaz politik-ideolojik birliğini yaratmış olduğundan, proletarya diktatoryası devleti olarak doğan Sovyet devleti bütün bir halkın devleti olmuş, işçi sınıfının önder rol oynadığı bütün bir halkın politik örgütü olmuştur.

Sosyalist demokrasinin olgunlaşması ve sosyalist kanunluluğun sağlam garantilerinin yaratılması uğrunda partimiz büyük işler yapmıştır. Bu alanda SBKP'nin XX. Kongresi önemli bir rol oynamış, leninci normların ve ilkelerin hayatımızın her alanında sürekli olarak ve şaşmadan uygulanması ve halkın politik etkinliğinin daha da artırılması yolunda önemli kararlar almıştır.

Yoldaşlar! Proletarya devrimi halkın hayat çıkarları, refahı uğrunda emekçilerin mutluluğu, özgürlüğü ve sosyal adalet uğrunda yürütülmek-

tedir. İşte bunun için sovyet insanların hayatının daha da güzelleştirilmesi uğrındaki kaygı partinin ve sovyet devletinin her zaman dikkatini yoğunlaştırdığı ana sorun olmuştur ve olacaktır.

Sosyalizm bizim halkımıza en zengin kapitalist ülkelerde de emekçilerin sahip olamadıklarını vermiştir: Kapitalist ezgisinden kurtuluşu, yarın için güvenlik duygusunu. Sovyet insanları sömürünün, işsizliğin ne olduğunu bilmemektedir ve bunu hiçbir zaman da yaşamayacaklardır.

Parti ve hükümet çalışma koşullarını düzeltmek ve çalışma gününü kısaltmak için sürekli olarak kaygı göstermektedir. Sovyet iktidarı boyunca ülkemizde endüstride çalışma haftası ortalama 18 saat kısaltılmıştır. Bu yıl iki günü tatil olan 5 günlük çalışma haftası uygulanacaktır.

Sovyet iktidarı döneminde işçilerin gerçek geliri 6,5 katına çıkmış, köylülerin geliri 8,5 kat artmıştır. Yalnızca son yıllarda 25 milyon kadar işçi ve memurun ücret ve aylığı yükseltilmiş, kolhoz üyeleri için aylık gelir ve emeklilik konmuştur. Ayrıca mülûl maaşları arttırılmıştır. Bugün SSCB de 34 milyondan fazla insan devlet ve kolhoz kaynaklarından emeklilik maaşı almaktadır.

En önemli gıda maddeleri ve *sanayi mamulleri tüketimi kat kat artmıştır*. Şehirlerde konutların alanları 7 misli yükselmiştir. Bugün biz dünyada en çok konut yapan ülkeyiz. Sanatoryumların, dinlenme ve tatil evlerinin, turistik evlerin, stadyumların sayısı sürekli olarak artmaktadır.

Sovyetler Birliği sağlık bakımını devletin kendi üzerine aldığı ve bütün yurtdaşlarına parasız sağlık yardımını garanti ettiği ilk ülkedir. Dünyadaki bütün doktorların % 25'i Sovyetler Birliğinde bulunmaktadır.

Halkın yaşama koşullarını değerlendirmek için birçok veriler vardır. Bunların en önemlilerinden biri insanların ömrüdür. Ve bu, bir ölçüye kadar insanlar için neler yapıldığını toplu bir şekilde vermektedir. Yani, çalışma ve hayat koşulları, sağlık hizmetlerinin durumu ve sosyal kaygıyı göstermektedir. Eski Rusyada ortalama ömür 32 yıldır. Buna karşılık bugün Sovyetler Birliğinde ortalama ömür 70 yıla çıkmış ve dünyada en yüksek düzeylerden birine ulaşmıştır.

Sosyalizm, imtiyazlı sınıfların ve mevkilerin bulunmadığı bir toplumdur. Fakat daha sovyet iktidarının ilk yıllarında halkın bir kısmına imtiyaz tanınmıştır. Bunlar bizim çocuklarımız, bizim gençlerimizdir. Yetişen kuşağın sağlığı ve eğitimi çin toplumun gösterdiği kaygı SSCB'nin her yurtdaşı denebilir ki daha doğduğu günden başlayarak hissetmektedir. Biz bu alanda parlak bir sonuç aldık. Çocukluk yıllarındaki ölüm oranı Sovyet iktidarı dönemi boyunca on katından daha fazla azaldı. Yurdumuzda bugün henüz yeterli sayılmazsa da büyük bir çocuk yuvaları ve kreşleri ağı kurulmuştur ve buralarda SSCB'nin 9 milyonu aşan genç yurtdaşı eğitilmektedir.

Halk eğitim düzeni dev ölçülere ulaşmıştır. İlk ve orta öğretimde, yüksek okullarda, meslek okullarında ve öteki öğretim kurumlarında okuyan

öğrencilerin sayısı artık 60 milyona yaklaşmıştır. Bu, sosyalist toplum düzeninin en önemli başarılarından biridir.

Yoldaşlar! Sosyalizmin getirdiği dönüşümün ne kadar derin olduğunu ölçebilmek için ilim adamının çaba dolu çalışmaları gibi şairin coşkun şiirlerine de ihtiyaç vardır. 50 yıl içinde halkın hayatında mutlak olarak herşey değişmiştir. Bugün ülkemiz sosyalizm ile yenilenmiş ve değişmiş olarak bütün gücü ve büyüklüğüyle mükemmel halkının değerlerinin tüm parlaklığıyla bütün insanlığın önünde durmaktadır.

Komünizm uğrunda savaşta yeni başarılarla doğru

Yoldaşlar! Erişilen sonuçlar sovyet insanları için yalnızca yapılan işin bir ölçüğü değildir. Bunlar aynı zamanda bir nirengi taşıdır ve biz bu nirengi noktasından geleceğe doğru bakarak ödevlerimizi ve perspektiflerimizi tespit ediyoruz.

Bugün biz yeni ödevlerle karşı karşıya bulunuyoruz. Bunlar yalnız ölçüleri bakımından değil, karakterleri bakımından da yenidir. Söz konusu olan gelişmiş sosyalist toplumun verdiği olanaklardan mümkün olduğu kadar tam bir şekilde yararlanmaktır. Biz, hem sosyal başarılarımızdan hem de ülkemizin sahip olduğu muazzam üretim gücünden, bilim ve tekniğin sonuçlarından, sovyet halkının gittikçe yükselen kültür ve eğitim düzeyinden azami etkililikle yararlanmayı öğrenmek zorundayız. Komünizm ancak bu temel üzerinde başarıyla kurulabilir, parti programında öngörülen yol ancak böyle izlenebilir.

Önümüzde duran ve çözüm bekleyen ödevlerin ölçüsü ve zorluğu bütün çalışmalarımızda, çalışma usul ve yöntemlerimizde en yüksek çabayı göstermemizi gerektiriyor.

Komünizmin zaferi için sovyet halkının yürüttüğü savaşta en önemli alan ekonomidir; komünizmin maddi-teknik temelini yaratılmasıdır. Gerek sovyet toplumunun ilerleme hızı ve gerekse her iki dünya düzeni arasındaki yarışmanın gidişi ve dünya ölçüsündeki devrimci sürecin gelişmesine bizim katkımız kesin ölçüde bizim halk ekonomizi nasıl geliştireceğimize bağlıdır.

İnsanlık fırtınalı bilimsel-teknik devrim yüzyılına girmiştir. Sovyet ülkesi, ilim alanındaki başarılarıyla gurur duymaktadır. Fizik ve kimya alanlarında alınan büyük sonuçlar yeni yeni enerji kaynakları sağlamakta, yeni maddeler yaratma olanaklarını vermekte, bütün önder üretim kollarının perspektiflerini genişletmektedir. Biolojideki buluşlar, tarım ve tıp için yeni olanaklar sağlamaktadır. Kibernetiğin gelişmesi fikir çalışmalarının verimliliğini arttırmakta ve türlü ekonomik faaliyetlerle yönetim işlerinin otomatikleştirilmesi yollarını açmaktadır. Bilim, kelimenin gerçek anlamıyla doğrudan doğruya bir üretim gücü olmaktadır. Bilimin bu rolü gelecekte daha da artacaktır.

Bilimlerin önünde, maddenin en ince yapısına ve hayatın sırlarına erişmek gibi, bir enerji biçimine diğerine dönüştürmek, uzayda araştırmaları genişletmek, termonükleer reaksiyonu yönlendirmek, atmosferde olagelen süreçleri etkilemek, yerkürenin içini ve denizlerin derinliklerini araştırmak gibi dev ödevler durmaktadır. Toplumsal bilimlerin alanında ve ülkemizde komünizm kuruculuğu problemlerinin işlenmesi alanında olduğu gibi dünyadaki gelişmelere bağlı sorunların araştırılması alanında daha yapılacak çok iş vardır.

Sovyet halkı ilim adamlarının işlerine saygı göstermekte ve onlardan yeni yeni, daha önemli sonuçlar beklemektedir. Sosyalizm insan dehasının yarattığı ileriliklerin hepsine dayanarak gelişmektedir. Biz geleceğimizi bilimle birbirine bağlıyoruz. Sovyet ilminin, ilim adamlarımızın, ileriliğin en ön saflarında olacaklarına inanıyoruz.

Biz haklı olarak başarılarımızdan söz ederken aynı zamanda daha çözülmemiş sorunlarımız olduğunu da görüyoruz. Daha bütün sovyet insanlarının ve her bir ailenin, hepimizin arzuladığı gibi yaşamadığını biliyoruz. Bundan dolayı partimiz bütün çalışmalarında ve planlarında halkın refahının artırılmasına özel bir dikkat göstermektedir.

Ekim'in şanlı 50. yıldönümünü kutlarken partimiz sorumluluğunun tam bilinciyle diyor ki: Sovyetler Birliğinin gücü yıldan yıla artacak ve sovyet insanların hayatı yıldan yıla güzelleşecektir. Sovyet insanları başarılarının meşalesini gittikçe daha çok toplayacak ve sosyalist yaşamının üstünlüğünü gittikçe daha açık olarak duyacaktır.

Büyük Ekim ve dünya devrimci hareketi

Sovyet devletin doğuşuyla, işçi sınıfı ve emperyalist burjuvazi arasındaki savaş yeni bir karakter kazandı; bunun başlıca çekirdeği, birbirine karşıt her iki sosyal-ekonomik düzen arasındaki savaş oldu.

Geçen yarım yüzyıl boyunca süren savaşlarda dünyadaki kuvvet oranı temelinden değişti. Artık insanlığın üçte biri sosyalizm yoluna girdi. Sömürgeci kölelik düzeni bir daha geri gelmemek üzere yıkılmakta; bir zamanki sömürge imparatorluklarının yıkıntıları üzerinde 70 yeni devlet yükselmektedir. Sermaye ülkelerinde örgütlü işçi hareketi muazzam bir güç olmuştur. Bunların etkisi ülkelerinin tüm politik hayatında önemli bir etkidir. Demokratik hareketler büyük bir hamle yapmıştır ve geniş halk tabakalarını kapsamaktadır. Bütün bunların getirdiği değişikliklerin sonucu olarak, artık toplumsal gelişmenin başlıca muhtevasını ve başlıca doğrultusunu emperyalizm değil fakat sosyalizm, anti-emperyalist güçler tayin etmektedir.

Sosyalizmin elde ettiği başarılarla daha da aydın olarak anlaşıldı ki, kapitalizm insanlığın temel sorunlarını çözecek durumda değildir. Kapitalizm halk yığınlarının ölçsüz sefalet ve sayısız acılarının kaynağıdır.

Saldırganlık harplerini çıkartan emperyalizmdir ve bugün dünya ölçüsünde bir termonükleer çatışma tehlikesini o yaratmaktadır. İki dünya savaşında on milyonlarla insanın ölümünden suçlu olan emperyalizmden başkası değildir. Emperyalizm yüzünden, silahlanma yarışı için, yığınla imha silahlarının geliştirilmesi için muazzam harcamalar yapılmaktadır. Bugün ilim ve tekniğin bulup çıkardığı büyük olanaklardan açlığın, fakirliğin ve hastalıkların giderilmesi uğrunda yararlanılmasına engel olan emperyalizmdir. Sömürge boyunduruğu altında kalmış olan ülkelerin gelişmelerinin onyıllarca geri kalmasının sorumluluğunu emperyalizm taşımaktadır. Emperyalizm, emekçilerin korkunç bir şekilde köleleştirilmesi düzenidir; demokrasinin çiğnenmesi düzenidir; faşizmi oğuran, gericiliğin en aşırı ölçüde boy göstermesine, terörün en aşırı derecede başkaldırmasına yer veren faizmi yaratan düzen emperyalizmdir.

Oktab'danberi geçen yarım yüzyıl, kapitalizmin gittikçe derinleşen genel bunalımının, halkların gözleri önünde emperyalizmin maskesinin düşürülmesinin ve etkisinin sarsılmasının elli yılı olmuştur. Ama emperyalizm daha silahlarını indirmemiştir. Emperyalizm, güçlü ve sinsi bir düşmandır. Emperyalizm çok şey öğrenmiştir ve yenigillerinden ders alarak kendini yeni durumlara uydurabilmek için çaba göstermektedir.

Son on yılda devrimci süreç gerçekten dünya çapında ölçülere ulaşmıştır. Dünyamız üzerinde, sosyal ve ulusal bağımsızlık uğrunda şu ya da bu biçimde savaşların yürüyüp gelişmediği hiçbir bölge yoktur.

Bu aşamanın en sivri ve en önemli çizgisi sosyalist dünya sisteminin başarılı gelişmesidir. Uluslararası işçi sınıfı, bütün devrimci güçler haklı olarak sosyalist dünya sisteminde kendi en büyük ve en önemli başarılarını görmektedirler. Sosyalizmin tek ülke sınırlarını aşmış olması, sosyalist devletlerden bir bütün sistemin kurulmuş olması, dünya olaylarının gelişmesinde yeni bir doğrultudur. Bu zafer emperyalist güçlerini daha da zayıflatmıştır. Bu zafer en geniş yığınların kalplerinde sosyalizmin doğruluğu ve büyük ülküsünden döndürülemeyeceği hakkında daha büyük inançların filizlenmesine yol açmıştır. Yaşayan, gelişen sosyalizmin etkisi ve verdiği örneklerin çekici kuvveti altında dünyada devrimci savaşın ve kurtuluş savaşlarının daha da geliştirilmesi uğrunda ve bütün demokratik hareketler için yeni koşullar ortaya çıkmıştır.

Sosyalist sistemden ve onun gelişme sorunlarından söz edilirken bizi en içten duyulayan sorunu susarak geçiştiremeyiz. Söz konusu olan, Çin Halk Cumhuriyetinde olup bitenlerdir. Çinde devrimin zaferi muazzam bir önem kazanmıştı. Bu zafer, bütün Asya ve Afrika ülkelerinde milli kurtuluş hareketlerinin, devrimci hareketlerin gelişmesine derin bir etki yaptı.

Ne yazık ki Mao-Tse-Tung gurubunun şövenist büyük devlet doğrultusu, son yıllarda izlenen bu doğrultu Çinde sosyalizm davasına ciddi zararlar getirmiştir. Sosyalist dünya topluluğunun birliğini ve uluslararası komünist hareketinin birliğini baltalamaya yöneltilmiş olan bu doğrultu halkların devrimci savaş çıkarlarıyla çelişmektedir.

Çindeki olaylar, Çin komünist partisinin bazı yöneticilerinin ideolojik-politik bakımdan ne kadar düştüklerini açıkça ortaya koymuştur. Fakat bu olaylar aynı zamanda sosyalizmin bu ülkede hatta en kısa zamanda en ağır koşullar altında kök saldıgını ve geniş yığınları kazandığını da göstermiştir. Çin Komünist Partisinin en büyük evlatlarının, Çin halkının ilerici güçlerinin sosyalizm başarılarını korumak uğrunda yürüttükleri bu şaşmaz savaş bundan ileri gelmektedir.

Biz inanıyoruz ki, Çinde geçen şimdiki olaylar ülkenin gelişmesinde tarihsel bakımdan geçici bir aşamadır. Ve biz inanıyoruz ki, bütün güçlülere rağmen sosyalizm davası Çin Halk Cumhuriyetinde zafere ulaşacaktır.

Geçen 50 yıl içinde komünist hareketi muazzam bir yol aldı. 1917 de bütün dünyada hepsi hepsi birkaç yüzbin komünist varken, bugün 88 komünist ve işçi partisinde toplanmış olan savaşçıların sayısı 50 milyonu bulmaktadır.

Komünizm kudretli bir kuvvet olmuştur. Komünizm fikirleri yerküremizde zaferlerle yayılmaktadır. Komünistler toplumsal ileriliğin öncülüğü, işçi sınıfı ve bütün emekçilerin çıkarları uğrunda şaşmaz savaşçıları rolünü davranışlarıyla kazanmışlardır. Komünistler, kapitalizmi yıkararak sosyalizmi kurmayı yönetme yeteneğinde olduklarını ispat etmişlerdir. Komünistler, kapitalist ülkelerde emekçilerin en sebatlı savunucuları olduklarını ispat etmişlerdir. Komünistler, sömürge ülkelerin halklarının milli kurtuluşu ve sosyal ileriliği uğrunda fedakâr savaşçıları olduklarını ispat etmişlerdir. Komünistler, barışı, özgürlüğü ve demokrasiyi bütün halklar için savunmaktadır.

Sovyetler Birliğinin Leninci dış siyaseti

Büyük Oktobr'un zaferi, uluslararası ilişkilerde gerçek devrimci değişikliklerin temellerini attı. Dünyada ilk defa olmak üzere, emperyalistlerin halkları ezme ve köleleştirme siyasetine karşı, sömürgeci sömürüye, zora ve yağma harplerine karşı halkların bağımsızlık ve özgürlüğünün savunulması siyasetiyle, emperyalist saldırganlığa karşı barışın korunması siyasetiyle bir devlet çıktı. Bi birbirine karşıt iki doğrultu arasındaki savaş artık yarım yüzyıldır süre gelmektedir.

Sovyet devletin leninci dış siyasetinin karakterindeki en önemli özel çizgileri sosyalist toplum düzeninin özünden çıkmaktadır.

Bu siyasetin en önemli çizgileri nelerdir?

Bizim dış siyasetimiz sosyalist devrimden doğmuştur. Bu siyaset toplum devrimci dönüşümünün hizmetinde bir araç olmuştur ve böyle de kalacaktır.

Bizim dış siyasetimiz enternasyonalisttir. Çünkü bu siyaset Sovyet halkının çıkarlarını bütün ülkelerdeki emekçi yığınların çıkarlarıyla ahenk-

leştirmektedir. Bu siyaset bütün dünyadaki devrimci, ilerici güçlerle dayanışma ruhuyla doludur ve uluslararası alanda sınıf savaşının aktif bir etkenidir.

Sovyetler Birliğinin dış siyasetinin en önemli özelliğinden biri, onun derin ve gerçek demokratikliğidir.

Sovyet Cumhuriyeti hiç duraksama geçirmeden bütün halkların kendi kaderlerini tayin hakkını, bu arada bir zamanki Rus İmparatorluğu içinde bulunanlara da kaderlerini kendilerinin kararlaştırması hakkını tanımıştır. Sovyetler Birliği, o zamana kadar eş görülmemiş bir teşebbüsle, gerçekten eşit haklara dayanan anlaşmalar yapmak ve aralarında çıkar gözetmeyen dostluk ve karşılıklı destekleme temeli üzerinde ilişkiler kurmak teklifiyle İran, Afganistan, Türkiye ve Çin gibi ülkelere başvuran ilk devlet olmuştur.

Nihayet, şaşmaz barış, güvenlik ve halklar arasında dostluk siyaseti, sovyet devletin dış siyasetinin temel ve ilkesel karakteristik özelliklerinden biridir.

Yığınları devrime yöneltirken partinin izlediği şiarlardan biri barış şiarı olmuştur. Barış uğrunda savaş bugün de bizim için önemli bir ödevdir. Bu ödevin derin ve devrimci bir sınıf muhtevası vardır. Barış için savaşmak demek, emperyalist burjuvazinin en önde gelen ve en saldırgan çevrelerini tecrit etmek demektir; kamu oyunu onlara karşı yöneltmek ve onların halk düşmanı planlarını suya düşürmek demektir.

Bizim devletimizin tarihi, emperyalistlerin saldırgan siyasetine karşı sürekli, şaşmaz bir savaşın, halkları harp acılarından kurtarma savaşının tarihidir.

SSCB'nin dış siyasetinin ısrarla ve şaşmadan uygulanmasına, bu siyasetin, sovyet halklarının çıkarlarıyla büyük komünizm davasının savunulmasında sağlam olmasına ve saldırganlara karşı barışmaz olmasına, aynı zamanda kıvrak ve gerçekçi olmasının parti büyük değer vermektedir.

Sovyet ülkesinin halklar arasında barış ve dostluk uğrunda yürüttüğü savaş, «Moskovanın saldırganlığı», «komünist tehdidi» gibi uydurma masalları baştan aşağı yıkmıştır. ABD emperyalistlerinin yönetimi altında uluslararası gerici bu masalları öne sürerek halkları aldatmaktadır ve NATO, SEATO gibi saldırgan askeri blokları, bunu öne sürerek kurmuştur.

Bütün sovyet halkı, kardeş sosyalist ülkeler ve bütün özgürlük, ilerilik ve barış savaşçıları bizim dış siyasetimizi onaylamakta, desteklemektedir. Bu siyaset, 50 yıl boyunca yürüdüğü yolda bundan sonra da ilerleyecektir. Bu yol Lenin'in vasiyetine uygundur; bu yolu parti çizmiştir ve bu yol bütün tarih boyunca denemenin geçmiştir. Sovyet ülkesi bütün yeryüzünün halklarının mutluluğu uğrunda ve dünyada ileri, şerefli, akla uygun ne varsa hepsi ile ittifak içinde bir savaş yürütmektedir. Onun için çok iyi biliyoruz ki, Oktobr'un bütün dünyada uğrunda savaş yürüttüğü dava zafere ulaşacaktır!

Demokratik güçlerin savaşı birliği uğrunda

Friedl Fűrberg

Endişe veren olaylar son zamanlarda sıklaşmaktadır. Viyetnam'da ABD.-saldıranlığındaki sürekli tırmanmanın üstüne başka olaylar geldi: Arap komşularına karşı İsrail'in Mısır ve Suriye hükümetlerini devirmek amacıyla giriştiğı saldırınlık harbi; birkaç yeni Afrika devletinde bu ülkelerdeki anti-kolonialist hareketi boğmak amacıyla yapılan askeri darbeler; Yunanistan'da halkın büyük çoğunluğunun tuttuğı demokratik örgütlere ve genellikle demokrasiye karşı NATO plânlarına göre uygulanan askeri darbe; Kıbrıs'ta Makarios hükümetini zorla devirmek amacıyla benzer bir askeri darbe için yapılan hazırlıklar.

Bu liste, en başta Batı Almanya, İtalya ve öteki ülkelerdeki gerici ve militarist güçlerin plânları göz önünde tutulursa, daha da uzatılabilir. Bu eylemler adı geöen ülkelerdeki demokratik gelişmenin önünü kesmek amacıyla gütmekte ve aynı zamanda dünya barışını gittikçe tehdit etmektedir. Bunların ardında her yerde kendini gösteren Amerikan emperyalizmi, bu yollarla dünya durumunu kendi çıkarına düzenli olarak değıştirmeğe çalışmaktadır. Görünüşte bölgesel ve sınırlı eylemler arasındaki iç bağlantılar işte bunlardır. Bu olaylar, gözden uzak tutulamıyacak yeni gerçekleri ortaya çıkarmaktadır.

İkinci dünya savaşından sonra dünya durumunda temelli bir değışme olup birçok ülke sosyalizm yoluna girdiğinde; sömürge düzeni temellerinden sarsıldığında; kapitalist ülkelerdeki işçi hareketinin gücü ve etkisi arttığında, emperyalizm bunu hazmedemedi. Emperyalistler kaybettikleri durumlarını yeniden kazanabilmek için son 20 yılda türlü araç ve yöntemlere baş vurdular. Ama bunlarla kesin bir başarı sağlayamadılar. Şimdi ise, ekonomik ve askeri güçlerine dayanarak, «sınırlı harpler» çıkartmak, askeri darbeler tertiplemek, demokratik ve anti-kolonialist hareketleri bastırmak için; ekonomik baskının, gizli tertiplerin, anti-komünist kışkırtmaların, neo-faşist ve gerici askeri gurupları öne sürmenin en doğıru karışımını bulduklarını sanıyorlar.

Ortaya şu soru çıkıyor: Barış içinde yan yana yaşama düşüncesi ve demokrasi isteğı halk kütlelerinde daha da güç bulduğı; anti-emperyalist güçler daha da geliştiğı halde, nasıl oldu da emperyalizm türlü yerlerde saldırıya geçebildi ve belirli başarılar sağlayabildi?

Sosyalizm ve anti-emperyalizm güçlerinin kuvvetlenmesi sonucunda buna bağılı olarak kapitalizm ve emperyalizmde kendiliğinden buna uygun bir zayıflama olduğı görüşü, basitleştirilmiş ve doğıru olmayan bir görüş-

tür. Son yıllardaki toplumsal gelişme süreci karmasıktır. Yalnızca sosyalizm ve anti-emperyalizm güçlenmemiş, kapitalizm de – en başta Avrupa’da – durumunu sağlamlaştırmıştır. Bu gerçeğin sonuçları çok yönlüdür. Bu olgular, emperyalist ülkeler arasındaki yarışma kavgasını şiddetlendirdiği gibi, emperyalizmin özünde bulunan saldırgan eğilimlerin sosyalizme karşı, işçi sınıfına ve «üçüncü dünya» halklarına karşı daha da kuvvetlenmesi sonucunu doğurmuştur. Emperyalizm, bir çok küçük kuvvet denemesine girişerek, kaçınılmasına yol vermiyecek biçimde büyük kuvvet denemesinin hazırlığını yapmaktadır. Bu, ayrı ayrı ülkelerde ulusal ölçüde olduğu gibi uluslararası ölçüde de dünya siyasetinde kendini göstermektedir. Ve ikisi de ayrılmaz bir şekilde birbirine bağlıdır. Emperyalist gericilik bunu yaparken her bir ülkenin özelliklerini göz önünde tutarak dikkatli davranmakta; halk yığınlarını yatıştırmak ve zamanında girişilecek bir direnişi güçleştirmek için demokratik ve barışçı bir çehreyle görünmeye çalışmaktadır. Ne var ki, başka başka ülkelerdeki ulusal gelişmelerin her bir özelliğinde, gelişmenin genel çizgileri kendini göstermektedir.

Avusturya’da 6 Mart 1966’da Halk Partisi parlamentoda mutlak çoğunluğu sağladı. Burjuvazinin, parlamenter paravana yoluyla kendisine verilmiş olan imkânlardan yararlanarak egemenliğini tamamen sağlamlaştırmayı deneyeceği ve gericiliğin elverişli bir anda yeni bir hamleye girişmesi amacıyla hazırlık yapacağı açıktı. Burjuvazi bunları yaparken hattâ hükümet partisinde, Halk Partisinde de güçlüklerle karşılaşmaktadır. Bu parti gerçi haklı olarak sermaye partisi niteliğiyle adlandırılmaktadır; ama aynı zamanda emekçi halkın önemli bir yığınına kapsadığı gibi safalarında çalışan inançlı demokratlar ve barışseverler de az değildir. Bu güçlükler bir yandan burjuvazinin ve emperyalizmin gerici emellerinin gerçekleşmesini geciktirmekte; fakat öte yandan da her zaman ancak gerçekten «tahammül edilebilecek» ve kuvvetli bir direniş doğurmayacak kadar adım atılabilmesi amacıyla gelişme sürecine iştirilmiş belirli ölçüde etkili bir sigorta olmaktadır.

Halkın, her çalışanın ekonomik sermaye egemenliğine bağımlılığı artırmaktadır. Bu, türlü biçimlerde sağlanmaktadır.

Birincisi, sermayenin hızla yoğunlaştırılması ve Avusturya sermayesinin gittikçe daha çok yabancı emperyalist güçlerin ve başta da Batı Alman emperyalizminin sermayesiyle birbirine örülmesidir. Avusturya’nın Avrupa Ekonomik Birliği’ne bağlanması çabalarında bunu görüyoruz. Ama, büyük burjuvazinin herşeyini yalnızca Avusturya’nın Avrupa Ekonomik Birliği’ne bağlanması kozuna oynadığını sanmak yanlış olur. Aynı zamanda, devletleştirilmiş olan endüstri ya elektrik endüstrisinde olduğu gibi doğrudan doğruya Batı Alman sermayesine bağlanmakta, ya da devlet sanayiinin gelişme olanaklarının önü kesilerek, Batı petrol sermayesiyle yapılan petrol anlaşmalarında olduğu gibi yabancı sermayeye yollar açılmaktadır.

İkincisi, halkın gelir tabakalarında sermaye yararına hızlı değişimler yapılmasıdır. Sürekli pahalılığın ardından, emekçi halkın gerçek gelirinin

durmadan – en azından zaman zaman – geri kalması sonucunu doğuran ve yaklaşmakta olan enflasyonun ardından, sermayeyi kayıran vergilemelerle birlikte halk yığınlarının zararına sermayeyi destekleyici devlet tedbirleri gelmektedir. Öte yandan da, öteki kapitalist ülkelerde artık başlandığı gibi, sosyal giderlerin kısıtlanması zorunluluğundan söz edilmektedir.

Üçüncüsü, «işletme yönetiminde tam egemenliğin» yeniden kurulmasıdır. Büyük sermayenin organı olan «Die Presse» gazetesi bu amacı olduğu gibi açıklamıştır. Burada söz konusu olan acaba üretim programı, üretim süreci, alım satım v.b. bakımından işletme yönetiminin egemenliği midir? Hayır. Çünkü bu bakımlardan işletme yönetiminin egemenliği çok kere halkın çıkarları zararına kısıtlanmamıştır. Söz konusu olan, işçilerin yıllar boyunca süren savaşlarla ücret, iş koşulları ve sosyal kurumlar alanında sağladıkları haklardır; söz konusu olan, kişilerin işletme yönetimine ekonomik bağımlılıklarını arttırmak ve böylece işletme yönetiminin işçi sınıfının kolektif haklarını kısıtlamasını sağlamaktır. Bunlar yapılırken her defasında kapitalist ekonominin ya da ayrı ayrı işletmelerin güçlükleri baskı aracı olarak kullanılmaktadır.

Çalışan insanların sermayeye ekonomik bağımlılığının artırılması uğrunda yürütülen bu direşken kavga küçümsenmemelidir. Bu kavga, aynı biçimde yürütülmekte olan öteki kapitalist ülkelerde olduğu gibi Avusturya'da da sermaye ile gericiliğin daha başka çıkışları için bir temel taşıdır.

Kapitalistler, egemenliklerini korumak ve sağlamlaştırmak için devletin, devlet cihazını ele geçirmenin kesin etkisini her zaman çok iyi bilmişlerdir. Onlar, yalnızca devlet cihazı üzerindeki denetimlerini sürdürebilmek ve böylelikle ekonomik ve politik alanlarda gözden çıkardıkları her şeyi yeniden elde edebilmek olanağıyla yetinerek her şeyi yapmaya, hattâ büyük tavizler vermeğe hazır olmuşlardır ve hazırlardır. 1945 yılında Avusturya'da öteki Avrupa ülkelerinde olduğu gibi burjuva devlet cihazının düzeni bozulmuştu, hattâ darmadağın olmuştu. Sonra işgal kuvvetlerinin koruyucu kanadı altında bu devlet cihazı yeniden kuruldu. Batılı işgal bölgelerinde bu devlet cihazı, her ne kadar yeni insanlara yer vermek zorunda kaldırsa da, eski burjuva devlet ve iktidar cihazı niteliğini baştan beri korudu. Sovyet bölgesinde ve Viyana'da devlet cihazı, işçi fonksiyonerlerine yer verilerek bir dereceye kadar demokratikleştirilebildi. İşçi fonksiyonerleri, Memur Atama Kanunu'na dayanılarak memurluk göreviyle bu işe yerleştiler. Burjuvazi ve yüksek bürokrasi temsilcileri ile onları destekliyen bir kısım Sosyalist Partisi yönetimi bu kanuna karşı şiddetle direndiler. Sonunda, sermayenin ve burjuva devletin yeniden güç kazanması ile bu işçi fonksiyonerleri ya devlet cihazında «eritildiler», ya da önemsiz mevkilere kaydırılarak her bakımdan öylesine bir kenara bırakıldılar ki, birçoğu kendi isteğiyle devlet hizmetlerinden ayrıldı.

Devlet cihazında demokratik güçlere karşı yönetim alanındaki bu savaş,

demokrasi adına anti-komünizm siyaseti ve ideolojisi ile yürütüldü. Ama bu savaş yalnızca komünistlere karşı değil, bütün sol elemanlara karşı, işçi sınıfından gelen ya da ona bağlı kalan herkese karşı yöneltilmiş; kimisine karşı yönetim tedbirleri, kimisine karşı politik ve ideolojik baskı kullanılmıştır.

Belirttiğimiz gibi hükümetin anti-komünizm ve demokrasinin korunması bayrağını açarak giriştiği bu politik ve ideolojik çatışmayı devlet cihazındaki — eski ve yeni — güçlerin birçoğu gerçekten de demokrasi uğrunda savaş olarak aldı. Halbuki bu savaş hem özü ve hem de biçimiyle anti-demokratik olduğu gibi, devlet cihazının bir sermaye egemenliği aracı olarak sağlamlaştırılması için atılacak yeni adımların temeliydi. Önceleri anti-komünizmin gayretkeş öncü savaşçıları olarak sivrilen ve demokrasi-den yana görünen gerici güçler, şimdi yeni bir gelişmenin billurlaşma noktaları olmaktadır. Yavaş yavaş, ama eskiden olduğu gibi gene düzenli bir biçimde, anti-komünist kampanyanın demokratik yardımcıları şimdi kenara itilmekte, mutlakiyet devleti ideolojisi yayılmakta, halkın ve ülkenin yönetilmesinde devlet cihazının «özel görevleri» öne sürülmektedir. Burjuvazinin gerekli gördüğünde ve elverişli bir fırsat çıktığında halkın eriştiği demokratik başarılarla darbe indirebilmesi için bütün koşullar yaratılmaktadır.

Yüksek okullardaki profesörler kurullarının eskiden olduğu gibi şimdi de gericiliğin birer kalesi alması burada kesin rol oynamaktadır. Elbette yüksek okul öğretmenleri bütün öğrencilerini kendi benimsedikleri ruh ile etkileyip eğitemediler; çünkü genel toplumsal gelişme etkisini göstermektedir. Ama, Avusturya'da çocuklarını yüksek okullara gönderen aydınlar hep gericiliğin dümen suyunda yüzdüklerinden, gerici yüksek okul öğretmenleri karşılarında düşünce ve siyaset bakımından uygun olarak hazırlanmış gençleri ve böylelikle de elverişli koşulları buldular.

Devlet cihazının bütün kesimleri, burjuvazinin ve sermayenin egemenliğinin garantisi bakımından eşdeğer değildir.

Avusturya'da burjuvazi başlangıçtan beri en büyük önemi, mali yönetimi, maliye bakanlığını sıkıca elinde tutmaya vermişti. 1945'ten bu yana bütün hükümetlerde maliye bakanı, sermayenin güvenli bir olmuş ve bunlar sermayenin ekonomik egemenliğinin güçlenip sağlamlaştırılmasında büyük bir rol oynamışlardır.

Ama, her zaman ve her yerde özellikle önemli olan, silahlı iktidardır, ordu ve polistir, adalet cihazıdır. Artık durumlarını sağlamlaştırmış olan gerici güçler şimdi adalet cihazında, orduda ve poliste planlı hücumlarına, dayanaklarını kurmaya başlamaktadırlar. Yıllardır yürürlükte olan kanunlarda, işçi sınıfına ve emekçi halka karşı kullanılabilecek paragraflar bulunup çıkarılmakta ya da bu amaca uyacak biçimde anlamlandırılmaktadır. Örneğin, sendikaların toplu sözleşme hakkı, ya da kooperatiflerin kapitalist işletmelerle hak eşitliği sorunlarında yapıldığı gibi. Buna karşılık adalet cihazı, Güney Tiroli teröristlerine, neo-nazi örgütlerine,

Otto Habsburg'a, anti-semitist propagandaya v.b. karşı bir kanun uygulanması olanağı bulamamaktadır.

Orduya, poliste ve jandarmada gerici elemanlar açıkça desteklenmekte; disiplini arttırmak, erleri politikadan uzaklaştırarak üstlerinin elinde gözleri kapalı bir araç yapmak amacıyla sürekli olarak yeni tedbirlere baş vurulmaktadır.

Bu hedefe götürecek yol henüz uzun. Ama tecrübeler gösteriyor ki, gericiilik için bu yönde atılan ilk adımlar her zaman en zoru olmuştur ve tersine de en çok ve en kolay bu ilk adımlara karşı direnme gösterilebilir. Halbuki daha sonraları olayların gelişmesinde büyük bir hızlanma başlamakta ve direniş gittikçe güçleşmektedir.

Büyük sermayenin ve gericiiliğin anti-demokratik savaşında neofaşist örgütler elbette türlü oyunlarda üzerlerine büyük bir rol almaktadır. Bu neo-faşist örgütler, iki dünya savaşı arasında faşist ve nazist hareketin gösterdiğinden başka bir karakter ve rol taşımaktadır. Bütün çabalara ve büyük sermayenin gösterdiği geniş maddi ve öteki desteklere rağmen bu örgütler halkın içinde yığınsal bir temel sağlayamamışlardır. Bunun türlü nedenleri vardır. Avrupa halklarının ikinci dünya savaşında ve savaş öncesinde edindikankı ve acılı tecrübelerin, genç kuşakta da daha büyük ölçüde yaşıyan bu tecrübelerin burada büyük önemi olmuştur. Faşist diktatörlüğe karşı duyulan nefret, demokrasi istemi, halk arasında derin kökler salmıştır.

Neofaşist örgütler bugün demokratik güçlere karşı sürekli bir politik baskı aracı rolü oynamaktadırlar. Bunlar aynı zamanda sürekli olarak genişletilen yedeklerden oldukları gibi, belirli bunalım durumlarında bulaşıcı bir mikrop da olabilirler. Taşıdıkları tehlike de buradan gelmektedir. Halk yığınları şaşırtılarak, özellikle de bu örgütlerin küçük ve zayıf oldukları ve bugün halk arasında büyük bir yankı bulmadıkları öne sürülerek, bu tehlikenin büyüklüğü örtbas edilmektedir. Sosyalist partisi içindeki ve katolikler arasındaki demokratik güçler, neo-faşist örgütlere karşı ciddi olarak savaşıacakları yerde, durmadan anti-komünizm akıntısına kendilerini kaptırıp gitmektedirler. Böylelikle neo-faşist örgütler ve guruplar dayanaklarını – en başta da devlet cihazında – büyütme olanağını bulmaktadırlar.

Gericiiliğin plânlarında işçi sınıfının bölünmesi ve demokratik güçlerin parçalanması baş yerlerden birini almaktadır. Bunun en önemli aracı, önceleri olduğu gibi şimdi de anti-komünist histeri ve iftiradır. Bu reçete bilinmektedir. Ama, sosyalist partisi ve katolik kampındaki demokratik güçler, bir yandan gerici anti-demokratik güçlerin, yabancı emperyalizminin, en başta da Batı Alman ve Amerikan emperyalizminin ve yerli büyük sermayenin getirdiği tehlikeyi küçümseyip öte yandan da hâlâ komünizmin demokratik gelişmeyi tehdit ettiğine inandıkça ve anti-komünizmin baskısı karşısında komünistlerle işbirliği yapmaktan kaçınarak sınıf savaşından korktukça, bu reçete daha da kullanılabilir.

İşçi sınıfını ve demokratik güçleri bölmek için burjuvazi ve gerici, çok kere daha ince bir biçimde eski araçları, milliyetçi ve ırkçı çatışmalar çıkarma aracını, rüşvet yolunu kullanmakta; emekçi halkın tabakalarını birbirine düşürmeye çalışmaktadırlar. Bunu yaparken de araç ve kişiler bakımından titiz davranmamaktadırlar.

Halk yığınlarını her gün politik ve ideolojik etki altında tutan geniş bir ağın komutasını elinde bulundurmak çok büyük önem taşımaktadır. Sansasyon ve kaldırım gazeteleri büyük tirajlarla yayınlanmakta; ilânlarla ve öteki araçlarla iktisaden güçlendirilen bu gazeteler, haberleri yaymada gösterdikleri eğilimle, küstahça ve demagoji araçlarıyla, objektif ve partiler üstü görünüşleriyle milyonlarca insanı etkilemektedirler. Bu basın, büyük halk yığınlarına yaptığı etki ile kamu oyuna ve politik partilere baskıda bulunmaktadır. Böylelikle muhafazakâr partilerin yönetimlerine gerici, anti-demokratik tedbirleri desteklemelerinde kolaylık sağlamakta; sosyal-demokratik partilerin yönetimlerinin de oportunist bir bağımlılık ve astlık siyaseti gütmelerini kolaylaştırmaktadır.

Fakat bugün radyo ve televizyon, basından çok daha önemlidir. Özellikle televizyon politik hayatta geniş değişiklikler doğurmuş olup, halk arasından çıkan düşüncelere derin ve çok kere kesin etkiler yapmaktadır. Hergün milyonlarca insan televizyon seyretmektedir. Önceleri politik partiler söylenen sözleri ancak toplantılarda ya da kişisel buluşmalarda yığınlara ulaştırabiliyorlardı. Televizyon yüzünden toplantılar büyük ölçüde bir kenara itilmiştir. Öte yandan politik önderlerin televizyonda verdiği demeçler, yapılabilecek toplantıların en büyükleri olduğu gibi, üstelik de hiç kimsenin hemen cevap veremeyeceği toplantılardır. İşletmelerde ve konutlardaki karşılıklı tartışmalar gene kalmıştır; ama bunlar da radyo ve televizyonun verdiklerinin etkisi altında bulunmaktadır.

Kapitalist ülkelerde komünist partilerinin ve demokratik güçlerin, radyo ve televizyonu kendi aydınlatma çalışmalarında kullanabilme olanakları çok azdır. Öte yandan radyo ve televizyonda düzenli olarak gerici, anti-demokratik görüşlere yer verilmekte, yanlış ya da yarı doğru haberler yayılmakta; sosyalizme, Sovyetler Birliğine ve sosyalist ülkelere karşı, demokratik ve sosyal kurumlara karşı psikolojik ustalıkla şişirme bir propaganda yürütülmektedir. Bunun etkisi büyük olmakta ve komünistlerle demokratik güçleri çok kere ajitasyon yoluyla savunmaya zorlamaktadır.

Özet olarak diyebiliriz ki: Avusturya'da – ve öteki kapitalist Avrupa ülkelerinde de – sermaye ve gericilik, gelişmeler sırasında elverişli bir fırsat çıktığında demokratik kurumlara ya da genel olarak burjuva-demokrasisine kesin bir darbe indirebilmek için ekonomik, politik alanlarda, devlet kesiminde elemanlarını ve yapı taşlarını hazırlamaktadır. Bu girişimlerde henüz Batı Almanya'da olduğu kadar ileri gidilmemiştir. Batı Almanya'da Şah'ın gezisi sırasında polisin gösterdiği hiddet, bu «inzibat birlikleri»nin özünü bir şimşek gibi aydınlatmış; bu ülkede polis ve ordu yanında işletmelerde fabrika bekçiliği adı altında silahlı gerici hücum

birliklerinin kurulmuş olduğu, bunları «birlik», «takım» ve «grup»lar halinde düzenlendiği, «gerçeğe yakın koşullar altında ve geceleri pratik tatbikatlar» yaptıkları az önce ortaya çıkmıştır. Olağanüstü durum kanunları halkın demokratik haklarını yok etmek için şeklen kanun uygulamaları sağlanması amacını gütmekte ve bugün Batı Almanya'da savaş bu kanunlar üzerinde yürütülmektedir. Bu eğilim ve polisle orduyu gericiliğin dümen suyuna iterek «hücum hazır» duruma getirme çabası her yerde görülmektedir.

Bu girişimlerle baş başa, «sınırlı» ve «bölgesel» harpler için ideolojik ve pratik hazırlıklar yapılmaktadır. Yakındoğu'da başarılı bir yıldırım harbiyle yürütülen İsrail saldırganlığı, Avrupa'da kapitalist ülkelerdeki «sınırlı harp» taraftarlarının açıkça ortaya çıkmalarına önayak oldu. Onlar, daha güçle silahlanmanın zorunlu olduğunu öne sürüyorlar. Bunu yaparken, bir keresinde, Avusturya'da olduğu gibi, sözümona ülkenin tarafsızlığının daha iyi korunması gereğinden; başka bir kere de, Batı Almanya'da olduğu gibi, «bölgesel kuvvet karşılaştırması» hazırlığından söz ederek, böylelikle kendi emperyalizmlerinin işgalci emellerini silahlı tehdit ya da doğrudan doğruya silah zoruyla gerçekleştirme amacını güdüyorlar. Demek ki, kapitalizmin ve gericiliğin güçlenmesiyle yalnızca demokrasi için içerden gelen bir tehlikenin değil, fakat harp tehlikesinin de artmakta olduğu gene ortaya çıkmaktadır.

Şimdi şu soruyla karşılaşıyoruz: Bu gelişmeler açısından, toplum düzenleri başka olan devletlerin barış içinde yan yana yaşama siyaseti doğruluğunu korumakta mıdır?

Barış içinde yan yana yaşama siyaseti, dünya barışının korunması uğrındaki savaşın şimdiki politik biçimidir. İşçi sınıfı her zaman halklar arasında barış için savaş yürütmüştür ve bir barış gücüdür; öte yanda da emperyalizm harpler çıkartmaktadır. İşçi sınıfı daha hiç bir ülkede devlet iktidarını ele geçirmemişken, daha doğrusu yalnızca bir ülkede, Sovyetler Birliğinde iktidarı ele alana kadar, emperyalistlerin kendi siyasetlerinin önemli bir bölümü saydıkları harpleri önleyemedi, ancak elinden geldiği kadar geciktirebildi. Bugün ise başkadır, dünya durumu temelli olarak değişmiştir. Önceleri, hattâ öteki ülkelerde devrimci gelişmeler gecikse bile, devrimin başka bir ülkeye silah zoruyla, dışardan ulaştırılamıyacağı gerçeği taraflardan birine, yani sosyalist devlete, Sovyetler Birliğine barış içinde yan yana yaşama olanağını vermişken, karşı taraf halkların barış isteğine rağmen barışı korumaya zorlanamıyordu. Bu karşı taraf, emperyalizmin en saldırgan kesimi, her zaman sosyalizmi harpler yoluyla yeryüzünden kaldırmak için var gücüyle çalıştı, bir dünya savaşından da kaçınmadı ve bilindiği gibi savaş da çıkarttı.

Fakat bugün halkların barış isteklerinin ardında eskisinden bambaşka bir güç bulunmaktadır.

Yalnızca 20 yıl gibi bir arayla birbirini izleyen iki dünya savaşının korkunç tecrübeleri yüzünden, barışın korunması uğrunda savaş isteği eski-

siyle karşılaştırılmıyacak kadar büyüktür. Harplerin, halkları esir ve terbiye etmek için bir araç, devletlerarasındaki anlaşmazlıkların sözümona kesinlikle çözümlenmesi için bir araç olarak övülmesi; halklar arasında kaçınılmaz bir savaş biçimi olarak nitelenmesi; tarihte bunun her zaman böyle olduğu ve böyle de kalacağı, bütün bunlar eskiden kapitalist ülkelerde kamu oyunda üstünlüğünü koruyordu. Bugün, eğer emperyalist harp politikacıları hiç bir umut beslemeden kendilerini halk yığınlarından tecrit etmek istemiyorlarsa, — halk yığınlarının barış isteği ve Sovyetler Birliğinin barış siyaseti bakımından — böyle bir görüşü ancak küçük bir azınlık temsil edebilir; bazı ülkelerde ise artık hiç bir şekilde temsil edilemez.

Harp siyasetçileri bu yüzden her zamandan daha çok barış meleği postuna bürünmek zorunda kalmaktadır. Bu bir yandan barışın korunması ve güvenliği hareketinin genişlemesine yol açmakta; fakat öte yandan, başlarında A.B.D. olmak üzere emperyalist ülkelerin gerçek karakterleri, hedefleri ve çok kere de somut harpçi adımları üzerinde hayaller beslenmesine önayak olmaktadır. Kurtuluşları uğrunda savaşan sömürge halkları, Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler, askeri savunma güçlerini modern teknik düzeyine çıkarmak istediğinde, barış bozguncularımız gibi gösterilmektedir. Halbuki, barış uğrunda yürütülen savaşta olagelen temelli değişikliğin başlıca nedeni, tam da Sovyetler Birliğinin ve sosyalist ülkelerin askeri gücüdür. Çünkü bu askeri güç — işçi sınıfının ve sosyalizmin bir kuvveti olduğundan — bir barış gücüdür, başka başka toplum düzenleri olan devletlerin barış içinde yan yana yaşamasını devam ettiren bir güçtür. En modern silahlara, güçleri genellikle bilinen silahlara sahip olan Sovyetler Birliğinin politik, ekonomik ve askeri kudreti, dünya barışını bugün saldırgan emperyalistlerin istekleri karşısında koruyan en kuvvetli araçtır.

Ama, emperyalistlerin eninde sonunda silaha sarılabilmek için kuvvet dengesini kendi yararlarına değiştirme umutlarından vazgeçtiklerini sanmak ağır bir yanıma olur. İnsanlara yeni bir dünya harbinin zorunluğunu aşılama için Sovyetler Birliğini barışı tehdit eden bir tehlikeymiş gibi gösterme çabalarının karşısına, etkili bir şekilde Sovyetler Birliğinin şaşmaz barış siyaseti çıkmaktadır. Saldırgan emperyalistler bir zamandan beri yeni bir yöntem daha kullanmaktadırlar. Türlü yerlerde «sınırlı», bölgesel harpler çıkarmaya başladılar. Bunu yaparken, sosyalist ülkelerin ve barışçı güçlerin henüz bu gibi «sınırlı» harpleri önleyecek durumda olmadıkları noktasından hareket ediyorlar. Saldırgan emperyalistler böylelikle, Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelerin bu gibi «sınırlı» harplere her karışmaları halinde, onlara halk yığınları önünde yeni bir dünya harbine doğru adım atma iftirasını yükleyebileceklerini ve bu yolla bir yandan sosyalist dünyayı durumu gerginleştirmekle suçlayabileceklerini, öte yandan da kendi politik ve askeri dayanaklarını adım adım sağlamlaştıracabileceklerini hesaplıyorlar.

Buna verilecek cevap ancak barış uğrunda savaşın her doğrultuda kuvvetlendirilmesi olabilir. Sosyalist ülkelerin gücünde kendini gösteren barış nöbetine, barıştan yana olan *bütün* kuvvetlerin alabildiğine geniş birliği ve savaş azmi eklenmelidir. Zayıflıklar işte burada çıkmakta ve saldırgan emperyalizm, hem «sınırlı» harp taktiğinde ve hem de kurtuluş savaşı yürüten halklara karşı saldırılarında bundan yararlanmaktadır. Fakat bundan şu sonuç da çıkıyor ki, önceden olduğu gibi şimdi de barış içinde yan yana yaşama uğrunda savaş, barış uğrunda savaşın temeli olarak kalmaktadır. Ama açıkça söylemek gerekirse, bu savaş bütün barışsever güçlerin dâvâsıdır ve «sınırlı» harpler taktiği ile halkların kurtuluş hareketlerini önleyen harplere karşı koymak ve bir dünya harbi tehlikesine karşı başarıyla savaş yürütebilmek için gerçek olanaklar, ancak barışsever güçlerin kararlı işbirliği ile sağlanabilir. Sosyalistler, katolikler, bütün kamplardaki barışçılar, büyük bir sorumluluk taşıdıklarını ve dünya barışının korunup korunamayacağına onların da tutumlarına bağlı olduğunu bilmek zorundadırlar. Eğer onlar – anti-komünizmin etkisiyle – adım adım yürütülen harp hazırlıklarına, «sınırlı» harplere, Amerikan emperyalistlerinin Viyetnam harbine ve öteki harp maceralarına, atom silahlarının Batı Alman intikamcılarına teslim edilmesine karşı çıkmazlar ve hattâ bunlara yardımcı olurlarsa, o zaman saldırgan emperyalizmin yaratmağa çalıştığı gibi bir durum ortaya çıkabilir ve bu da herşeye rağmen harple sonuçlanabilir. Barış içinde yan yana yaşama temeline dayanan ortak direniş yalnızca «büyük harplere» karşı yürütülmelidir.

Şunu açıkça söylememiz gerekir: Bugün geniş halk yığınlarında, demokratik partilerin yönetici çevrelerine, hattâ komünist partilerine kadar ağır basan bir görüş ve hava var. Bunu belki şöyle ifade edebiliriz: Eninde sonunda Sovyetler Birliği barışı başarıyla savunacaktır.

Bu hava, sosyalist Sovyetler Birliğinin barış gücü olarak taşıdığı tarihsel rol hakkındaki doğru bilgilerden doğmaktadır; bu hava tehlikelidir, emperyalizmin gücünü ve türlü olanaklarını küçümsemektedir. Bu hava, asıl en faal direnişin gerekli olduğu yerlerde, yani emperyalizmin tek tek, hergünki saldırgan çıkışlarında pasifliğe yol açmaktadır. Tek başına Sovyetler Birliği ya da sosyalist kamp her yerde ve her durumda emperyalistleri sınırın gerisine dönmeğe zorlayamazlar. Bunu yapabilmek için bütün barışçı güçlerin ortak çabaları gereklidir ve hem bu savaşın, hem de bunun sonuçlarının sorumluluğunu hepsi taşımaktadır.

Son zamanların olaylarına dayanılarak şu soru öne sürülmektedir: Avrupa'da bir sıra kapitalist ülkede barışçı yollardan sosyalizme erişmek için yürütülen savaş; türlü politik kamplar ve eğilimler arasında tartışmalar ve karşılıklı konuşmalar yapılması için çaba harcanması acaba doğru mudur? Acaba bir yandan komünistler, sosyalistler, katolik ve burjuva kampından demokratlar aralarında bugün ve yarın hakkında, demokrasi düşünceleri hakkında tartışırken, öte yandan her türlü demokrasi düşmanlarının tüm demokratik güçleri birden sırtlarından han-

çerleyecek kadar kuvvetlenmeleri ya da hazırlıklarını tamamlamaları tehlikesi yok mudur?

Avrupa'daki bir sıra kapitalist ülke için barışçı bir yoldan sosyalizme ulaşma olanağının kaynağı, dünyada ve bu ülkelerde değişmiş olan kuvvet dengesindedir. Kapitalizm reform taraflısı ve teslimi kabullenmiş olduğundan değil, fakat onun bir yurtdaş harbi çıkarmasına işçi sınıfı ile demokratik güçlerin kuvveti engel olduğundan ve dışardan gelecek bir karşı-devrim işgalini önleyebilecek güçler kuvvetlenmiş olduğu için, barışçı bir yoldan sosyalizme ulaşma olanağı gerçekçi nitelik kazanmıştır.

Ama bunun gerçekleşmesinin ön şartı, demokratik güçlerin birliğidir. Tek başına komünistler, tek başına işçi sınıfı bu yolu aşamazlar. Tekelci sermayeye karşı işçinin sınıf açısından nasıl halkın bütün çalışan tabakalarıyla – köylü yığınlarıyla, şehir küçük burjuvasıyla, emekçi aydınlarla – bağlaşması gerekilirse, komünist partisinin de gericiğe ve neo-faşizme karşı bütün demokratik güçlerle bağlaşması ve birlik kurması gereklidir. Yalnızca bu da, gerçekten böyle bir bağlaşma sağlamak için yeterli değildir. Ama bu bağlaşma, halkın öteki çalışan tabakalarının da çıkarlarına uygundur; onlar da kendi temel çıkarlarını – barış, demokrasi, ekonomik kalkınmayı – aynı şekilde ancak işçi sınıfıyla bağlaşma kurarak garanti edebilirler. Tekelci sermayenin, gericiğin, saldırgan emperyalizmin çıkışları, böyle bir bağlaşmayı önlemek, onlardan önce davranmak amacını gütmektedir.

Bunlardan çıkarılacak sonuç, komünistlerle demokratik güçlerin barışçı bir yoldan sosyalizme ulaşma olanaklarını bir kenara bıraktıkları değil, aksine bunu savundukları, hem de şimdiye kadar olduğundan daha faal, daha güçlü ve daha iyi savunduklarıdır.

Somut olarak bunun anlamı nedir? Demokratik güçlerin bağlaşma kurları hızlandırılmalı; tekelci sermaye ve gericiğin her türlü parçalama oyunlarına karşı savaş yoğunlaştırılmalıdır. Ama bu ancak karşılıklı olarak gösterişten uzak bir güven yaratmakla sağlanabilir. Bunu yapmak için tartışmalar ve karşılıklı konuşmalar düzenlemek, hattâ bunları yoğunlaştırmak gereklidir. Ne var ki bunlar da yeterli değildir ve demokratik güçlerin birliği uğrındaki savaşımın ancak bir yönüdürler. Eğer bunlar, demokratik kampın birliği uğrunda politik adımlarla, saldırgan emperyalistlerin barış ve demokrasiyi hedef alan her bir çıkışına karşı ortak savaşla şimdiye kadar olduğundan daha geniş ölçüde desteklenmez ve tamamlanmazsa, o zaman öyle bir durum meydana gelebilir ki, demokratik güçler birleşme şartlarını tartışa dursunlar, onların ortak düşmanları işlerini yürütür giderler. Bunun sorumluluğu demokratik kampın her kesimine de düştüğü gibi, sonuçları da herkese etkili olur.

Komünistler, bütün barış ve demokrasi güçleriyle birlikte ortak savaş yürütme isteklerini duyurmuşlardır. Komünistler, bu savaşta hiç bir özel yer istemediklerini, öteki bütün demokratik ve barışçı güçlerin çıkarlarına saygı göstermeğe hazır olduklarını göstermişlerdir. Bu bir taktik manev-

rası değildir; bu bizim ilerilik uğrunda savaştaki temel tutumumuzun sonucudur.

Sosyalist partiler başka başka ülkelerde ayrı gelişmeler gösterdiler. Her yerde sosyalist partilerin içinde, geçmişin tecrübelerine dayanarak bütün demokratik güçlerle bağlaşmaya çalışan guruplar ve güçler var. Ama bunların etkisi başka başka ve çok dalgali oluyor. Son zamanlarda Batı Almanyadaki ve Avusturyadaki gibi oldukça önemli sosyalist partilerin yönetimleri sağa doğru bir dönüş yaptılar ve anti-komünist hattı gene daha güçle destekliyorlar. İngiliz İşçi Partisi'nin, Batı Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin ve İtalyan Sosyalist Partisi'nin yönetimleri, birer hükümet partisi olarak, anti-sosyal tedbirlerin uygulanmasında ve amerikan emperyalizminin, Viyetnam harbinde harpçi tırmanmayı arttırarak ve saldırgan davranışlarını hem içeriye hem de dışarıya doğru tehlikeli bir gerginleşmeye yöneltmesine rağmen bunların desteklenmesinde burjuvaziye kolaylık göstermektedirler.

Avusturya Sosyalist Partisi yönetimi, parti muhalefette olduğu halde, «1945 in kalıntıları»nı gidermeyi hedef edindiğini açıklayan halk partisi-hükümetine karşı ciddi bir direniş göstermeye yanaşmamaktadır. Geçmişin tekrarlanması yeni bir biçimde önlemek isteyen sosyalistlerin sorumluluğu bu bakımdan daha da büyüktür. Bunu ancak şimdiye kadarkinden daha şaşmaz bir tutum aldıkları taktirde yapabilirler. Eğer komünistlerin gericiliğe ve harp tehlikesine karşı ortak bir cephe kurma çabalarına sosyalistler saldırgan emperyalizme karşı aktif çıkışlarıyla cevap vermezlerse, eğer sosyalistler anti-komünizmin gerçek rolünü görerek gösterecekleri yerde bunun baskısına boyun eğerlerse, o zaman taşıdıkları tarihsel sorumluluğu hakketmiş olmayacaklardır.

Avrupadaki kapitalist ülkelerde sosyalist partileri içinde, ilerici katolikler, demokrasi ve barış taraftarları arasında, genellikle gericiliğin ve harbin gittikçe artan tehlikesine karşı endişe verici bir vurdum duymazlık hüküm sürmekte ve Batı Alman intikamcılarıyla militaristlerine karşı davranışlarında da bu kendini göstermektedir. Bu vurdumduymazlık büyük ölçüde şu inanca dayanıyor: gene de «nasıl olsa herşey demokratik olarak yürüyor», hükümetin ve partilerin başında demokratik tutumlarını, barış sevgilerini belirten insanlar bulunuyor. Ne var ki bu noktadan, yani politikacıların görüşlerinin de sözlerinin eşi olduğu noktasından hareket etsek bile gene de bu tarihin öğrettiği gibi gelecek için bir garanti değildir.

Biz geçmişte birçok ülkede ve az önce de Avusturyada çeşitli insanların çabucak değiştiği olaylar yaşadık. İki üç yıl önce Olah daha sendikalar birliğinin başkanı, sosyalist parlamento gurubunun öncüsü idi ve çok kere oldukça radikal bir tutum alıyordu. Bugün eski parti dostları bile haklı olarak onun bir yeni-faşist politik doğrultu aldığını söylüyorlar. Hiç kimse Olah'ın bir istisna olduğunu ya da tek bir olay kalacağını öne süremez. Sonra, az ya da çok demokratik ya da barışçı bir tutumları olan politikacıların arkasında aynı partilerde öyle yeni güçler ortaya çıkıyor ki,

belirli bir durumda bunlar öne fırlayarak, ve eğer daha önceden bir direniş örgütlenmemişse hele hiç te gösterilmemişse, söze değer bir direnişle karşılaşmadan diğerlerinin yerlerini alabiliyorlar.

Bir zamanlar faşizmin galip gelmesinin nedenlerinden biri, sosyalistlerin, demokratik katoliklerin, burjuva anti-faşistlerinin faşizmi demokratik seçim araçlarıyla yenebileceklerini sanmış olmaları öte yandan ise faşistlerin çoktan iktidara gelmek için zora başvurmuş olmalarıdır. Bu inancı besleyenler devlet cihazına, demokratik haklara ve kanunlara güvenmişler sonra da faşist zorbalıklar karşısında hakların ve kanunların kendilerini korumamasına şaşakalmışlardır. Ayrıca bütün demokratik güçlerle, komünistlerle de birlik kurmaktan kaçınmışlar, anti-komünist histerinin etkisiyle kapıldıkları korku sonucunda aldıkları tutumla bu histerinin etkisini daha da arttırmışlardır.

Birçok sosyalist, katolik demokrat, burjuva anti-faşisti, bir yeni-faşist hareketine karşı olduklarını, «demokrasi faşistler için değil demokratlar içindir» şiarını gerçekleştirmekten yana olduklarını hatta bir yeni-faşist zorlamasına demokratik zorlama ile karşı koymaya hazır olduklarını açıklıyorlar. Fakat tarih o kadar basit tekrarlanmıyor. Bugün gericilik ve saldırgan emperyalizm demokratik güçlerin bu direnişinden kaçınmak için yeni-faşist örgütleri en başta birer baskı aracı ve yedekler olarak kullanmakta; en büyük ağırlığı, düzenli olarak anti-demokratik adımları ve eylemleri bir darbe yapana kadar, demokratik başarıları yokedene kadar yürütebilmek üzere devlet cihazında ya da onun bölümleri üzerindeki hazırlıklara vermektedirler. Barış ve demokrasi taraftarları buna karşı cevap bulmak ve bu cevabı vermek zorundadırlar.

Devlet cihazını, orduyu, polisi, adaleti, okulu ve eğitimi gericiliğin karanlık komplolarına terketmemek gerektir. Durumunu sağlamlaştırmak için gericiliğin yaptığı her çıkışı açıkça suçlamak ve bunları önlemek gerektir. Gerici, karşı-devrimci, neo-faşist hücrelerin bulunduğu devlet cihazında bu hücrelerin karşısına demokrasi uğrunda savaşılmaya hazır olan örgütleri çıkarabilmek için düzenli bir çalışma yürütmek gereklidir. Gericiliğin zorlamasına karşı demokratik kuvvetlerin gücüyle ve bunların planlı örgütlü savaşıyla çıkmak zorunluğu hakkında açık bir aydınlatma çalışması yürütmek gereklidir.

Aynı zamanda şu da bilinmelidir ki, bütün bunlar hiç te yalnızca komünistlerin bir davası olamaz; bu savaş ancak bütün demokratik güçler tarafından yürütülürse mümkün olabilir; hatta sosyalistler ve demokratik katoliklere burada büyük bir sorumluluk düşmektedir, çünkü onların temsilcileri devlet cihazında komünistlerle karşılaştırılmayacak kadar daha kuvvetle temsil edilmişlerdir. Eğer onlar komünistlerle birlikte bu savaşı yürütmeye yanaşmazlarsa, bu, eskiden faşizmin iktidara geçmesini ve böylece bütün demokratları yoketmesini kolaylaştırmış olan feci kusurun bir tekrarı olur.

Fakat burada söz konusu olan yalnızca gericiliğin çıkışlarını, onların demokrasiyi ve barışı bozma hazırlıklarını ve planlarını önlemek değildir. Söz konusu olan, barış ve demokrasiyi güven altına almaktır; ve bu da ancak halkın demokratik haklarının daha da geliştirilmesiyle, tekelci sermayenin egemenliğinin kısıtlanmasıyla mümkün olabilir. Ya demokratik başarıların yokedilmesine doğru geri gidilecek, ya da bunların gelişmesi ve yükselmesine doğru ileri gidilecektir. İşte bunun içindir ki, komünistlerin barış içinde yanyana yaşamak ve barışçı bir yoldan sosyalizme gitmek için bütün güçleriyle savaştıklarını, bu yolda bütün çalışan insanlarla bütün barış ve demokrasiden yana olanlarla birlikte yürümek istediklerini tüm barış ve demokrasi taraftarlarının daha iyi görüp anlaması bu kadar önemlidir. Bütün demokrasi ve barış taraftarları arasında günümüz ve gelecekle ilgili tartışmalar bundan sonra da gene gereklidir. Ama onlar gericiğe ve saldırgan emperyalizme karşı ve demokrasinin sağlamlaşması ve gelişmesi uğrunda şimdiye kadarkinden daha çok ortak savaş yürütmek zorundadırlar.

Alman Komünist Partisini yasaklama kararının kaldırılması

D. N. Pritt

On bir yıl evvel, 17 Ağustos 1956 da, Batı Almanya Anayasa Mahkemesi, Adenauer Hükümetinin 1951'de giriştiği bir kovuşturmayla uyararak, Alman Komünist Partisini (KPD) yasakladı. Böylece İspanya, Portekiz ve Yunanistan gibi gerici devletlerin hizasına geliyordu. Bu tehlikeli karar ve sonuçların dikkatle incelenmesi gerekir. Özellikle, bir yandan iktidarda olan sınıfın ve Batı Alman Hükümetinin, İkinci Dünya Harbinin sonundan bu yana dünya barışı için misli görülmemiş bir tehlike teşkil ettikleri, öteyandan Federal Almanya Cumhuriyetinde işçi sınıfının ve aydınların yeter derecede olmazsa bile, artan bir mukavemet gösterdikleri ve Alman Komünist Partisine konan yasağın kaldırılmasını istedikleri bu günlerde.

Bu konuda tekliflerimiz şunlardır:

1. Demokratik prensiplerin böylece ağır bir şekilde çiğnenmesinin yarattığı durumun özünü göstermek maksadıyla Federal Almanya Cumhuriyetinin Anayasasını incelemek.

2. Bu yasaklama ilân edildiği zaman politik ve hukuki haklı sebeplerin var olup olmadığını tesbit etmek.

3. Batı Alman Hükümetinin Alman Komünist Partisini yasaklamak için ileri sürdüğü gerçek sebepleri incelemek. (Şekil bakımından yasaklama, Anayasa Mahkemesinin hukuki bir kararı ile alındı. Fakat gerçekte söz konusu olan hükümetin politik bir kararı idi.)

4. Alman Komünist Partisini yasaklama kararının Batı Alman Halkı, Avrupa ve dünya halkları, özellikle dünya barışı veiki Alman Devletini birleştirme umutları üzerindeki kötü etkilerini izah etmek.

5. Yasağın kaldırılması için etkili bir eylemin perspektiflerini incelemek ve yasağın kaldırılması kararının sağlayacağı imtiyazları göstermek.

Anayasa

23 Mayıs 1949 Anayasasının esası nedir? Muhakkak olan şu ki, Anayasa epeyce iyi, liberal bir yasadır. Batı Almanya bu Anayasaya bağlı kalsa idi, bu günden çok daha iyi durumda olurdu. Anayasasının 20. maddesi, açık olarak, «federal, demokratik ve sosyal» Batı tipinde parlâmenter demokrasiye bağlı bir devlet yaratmayı öngörmektedir.

Burjuva parlâmento demokrasisine göre, devlette, ekonomik ve sonunda politik iktidar azınlıkta olan egemen bir sınıfın elinde kalır, fakat yönetimin mekanizması, Anayasasının tesbit ettiği usullere göre halkın oyu ile seçilen bir parlâmentoya dayanır. Halk tarafından seçilen parlâmento üyeleri, değişik partilerde toplanmışlardır. Bunların uyguladığı politika değişik derecede açıklıkla seçimler sırasında seçmenlere anlatılır ve genel seçimlerle halk tarafından tasdik edilir. Büyük ve modern bir devlette finans sermayesini temsil eden egemen çevrelerin sınırsız kuvvetine karşı bu gibi bir demokrasinin ne kadar eksik ve sınırlı olduğu açıktır. Bununla beraber, bu şekil idare, egemen sınıfın bencil politikasını ve iradesini demokratik mekanizmaya karşı saygı göstermeden dayatmasından, yani otoriter bir polis devletinden iyidir. Durumu bir örnekle göstermek gerekirse, bütün zayıflıkları ve yetersizlikleri ile Weimar Cumhuriyetini, onun yerine geçen Nazi diktatürası ile mukayese etmek yeter.

Bir çok liberal anayasa gibi, Federal Almanya Anayasası da şunları ilân ediyordu: İnsan onurunun, özgürlüğünün, kanun karşısında herkesin eşitliğinin, kadın eşitliğinin, inanç, dinsel ve politik düşünce özgürlüğünün, her çeşit politik ve sosyal inanca katılma hakkının garantisi. Fikrini serbestçe açıklamak hakkı, eğitim toplanma sendikalar dahil örgütler kurma serbestliği, iç düzeni demokratik prensiplere uygun olan siyasi partiler kurmak özgürlüğü. (Bu hüküm faşist partilerin kurulamayacağı ve yeniden canlandırılmayacağını açıkça göstermek için konmuştur.) Anayasa, cinsel, doğuş, ırk, dil, yaşama yeri veya sosyal doğuş dinsel ve politik inançlar sebebi ile aşağılamalar yasaklamıştır. (1-5, 8, 9, 21 ve 23, maddeler.)

Anayasanın 26. maddesi halklar arasında barış içinde yanyana yaşama yı engelleyecek her türlü faaliyeti, özellikle bir saldırı harbi hazırlıklarını yasaklamaktadır. Başlangıç kısmı ile 23 ve 146. maddeleri hiç bir tereddüde yer bırakmayacak şekilde Almanyanın, gönül rızası ile yani barışçı bir yoldan birleştirilmesi hedefini ilân etmektedir.

Anayasanın, demokratik bir devletin kurulmasını kolaylaştırmak için yaratıldığı açıktır. Bu anlayış, Batı Almanyada egemen sınıfın ve Federal Hükümet idarecilerinin yaratmak ve bu gün de Hitlerci modelde bir diktatüraya çevirmek için büyük gayretler gösterdikleri, otoriter, saldırgan, militarist ve intikamcı devlet anlayışından çok farklıdır. Anayasanın niçin sık sık değiştirildiğini, Kiesinger-Straus hükümetinin, diktatürayı olağan kılacak 84 değişiklik daha yapmaktan niçin söz ettiğini anlamak mümkündür. Fakat, 1951 yılında, daha hiç bir değişikliğe uğramayan bu Anayasadan doğan rejim sırasında, Hristiyan-Demokrat Hristiyan Sosyal Birliği hükümeti, Komünist Partisinin kapatılması için Anayasa Mahkemesine başvurdu.

Hükümetin bazı politik tedbirleri ile, yargılamanın bazı aşamaları arasında gözönünde tutulması gereken bazı benzerlikler vardır. Hükümet 22 Kasım 1951'de mahkemeye başvurdu. Aynı günde, Batı Almanyanın

silâhlendirilmesi için, Fransa, İngiltere ve Birleşik Amerika ile konuşmalara girişti. Üstün gelen kuvvetler evvelce her türlü silâhlı olmayı yasaklamış ve bu konuda tavizde bulunmayı uzun zaman reddetmişlerdi. Fakat, Batılı Devletler daha sonra, soğuk harbe hizmet ve soğuk harpte Batı Almanya ile onun topraklarını kullanabilmek için, birer birer Bonnun bütün silâhlanma tekliflerini kabul ettiler. (Yalnız atomla silâhlanma yönünde tam serbestlik isteği kabul edilmedi.) 1950–1951 yıllarında silâhlanma ve askeri hazırlıklar politikası, değişik şekiller altında kamu oyunun Komünist Partisinin kadrosunu aşan geniş bir kesimi tarafından reddediliyordu. (Birinci Dünya Harbinden sonra Almanyanın silâhlanması ve İkinci Dünya Harbinden sonra Batı Almanyanın silâhlanması, anti-sovyetik ve anti-komünist bir politikanın icabıdır. Evvelce konuşmuş yasaklara rağmen bu silâhlanmaların sağlanması zamanımızın başlıca akılsızlıklarından biridir. Bu olay Batı Almanyada kendini gösteren endişe verici hadiselerden biridir.)

Gözönünde tutulacak tarihlerden biri daha: Usul gereğince yargılama 24 Kasım 1954'de Anayasa Mahkemesinde başladı. Bu tarihten bir ay evvel, Adenauer Pariste Batı Almanyayı Nato üyeliğine ve şimdi çok kuvvetlenmiş olan kendi özel silâhlı kuvvetlerini yaratmaya götürecektik anlaşmaları imzalamıştı.

Açık duruşmalar 14 Temmuz 1955'e kadar sürdü, Alman Komünist Partisini yasaklayan kararsa 17 Ağustos 1956'da verildi. Aşağı yukarı aynı zamanda da, yani 25 Temmuzda da Batı Almanyada mecburi askerlik kabul edildi.

Yasaklama kararının hukuki değeri

Komünist Partisinin yasaklanmasını haklı gösterecek kanuni veya politik bir sebebin bulunup bulunmadığına bir bakalım. Olayın evvela hukuki tarafını alalım. Bu konuda şu noktadan hareket etmek gerek: Federal Almanya Anayasası parlâmenter demokrasinin uygulanması için yapılmıştır. Bu nitelikteki bir demokrasinin yürüyebilmesi için siyasi partilerin serbestçe çalışabilmeleri ve temsil ettikleri halkın sınıf menfaatlerini savunmaları şarttır. Anyasanın 21. maddesinin yazılış şekli, onu kaleme alanların bu fikri taşıdıklarını gösteriyor. (Bununla beraber Batı Almanyada belki de parlâmenter demokrasi zor yaşayacaktı. Orada toprak her zaman bu gibi bir idare için az elverişli oldu. 1933'ten beri demokrasi uğurunda hiç bir gayret gösterilmedi. Egemen sınıf gerici ve kuvvetli idi. Devlet mekanizması nazilerle dolu idi. Hem de 1933'ten evvel de parlâmenter demokrasi de memnunluk verici bir şekilde yürümemişti. Bu gün daha da önemli olan şudur: Batı Almanyada Anayasanın yorumlanmasında demokrasinin etkili bir şekilde işleyebilmesi için herhangi bir gayret gösterilmemektedir.)

Komünist Partisinin kapatılması isteği hakkında bir karara varabilmek için Anayasayı yorumlayan hukukçuların, bu gün olduğu gibi o zamanda yapacakları partinin yasaklanmasının, Anayasaya karşı olacağı, çünkü parlâmenter demokrasinin işlemlerini engelleyeceğinden onun özünü tehlikeye sokacağı sonucuna varmaları gerekirdi. Çünkü Komünist Partisi işçi sınıfının menfaatlerini temsil eden biricik parti olmak niteliği ile sınıf savaşını da açık bir şekilde temsil ediyordu. Oysa çaresiz kalan hukukçu hükümete veya mahkemeye, partiyi kapatabilecek tarafa yani 21. maddeye dönüyor. Fakat bu maddenin de Komünist Partisinin düşmanlarını cesaretlendirecek nitelikte olmadığını fark ediyor. Madde siyasi partiler için tek sınırlandırıcı bir hüküm taşımaktadır: İç tüzükleri demokratik prensiplere uymalıdır. Madde, parlâmenter demokrasinin yürümesinde partilerin önemini ve üstün gelen devletlerin faşist partileri yasaklamak kararını da gözönünde tutuyordu. Çünkü bu pek mütevazı sınırlandırma, öteki partilerin legal varlığına dokunmadan, yalnız faşist partileri yasaklama gayesini açıkça belirtiyordu.

21. maddenin ikinci kısmında ise, liberal demokratik niteliğinde Anayasaya karşı olan veya, Federal Cumhuriyetin varlığını tehlikeye sokacak partilerin kapatılması söz konusu oluyordu. Hukukçunun ilk olarak bu hükmün faşist partileri gözönünde tuttuğunu anlaması gerekirdi. Bundan başka bütün cezalandırmalarda olduğu bu hüküm dar açıdan yorumlanmalı idi. Yani bu hüküm ancak varlığı demokratik prensiplerin işlemlerini engelleyecek kadar yıkıcı partilere uygulanır ve yasaklama kararı demokratik prensiplere hizmet etmeli, onları tehlikeye sokmamalı denmeli idi. Hukukçu, karşı tarafın menfaatlerine aykırı menfaatler savunduğu için kuvvetli muhalifler, bu arada hükümetler tarafından partiler kapatılamaz demeli idi. Hükümetin kapatma kararına iliştiirdiği gerekçeleri incelerken, bunların bu mantığa ne kadar aykırı olduğunu göreceğiz.

Komünist Partisi Potsdam anlaşmasının tam uygulanmasını yönünde açık ve şaşmaz bir politika izliyor, intikamcı ve saldırgan bir noktadan hareket eden silâhlanmaya ve silâhlanmayı yönetecek bütün hareketlere karşı duruyordu. Parti, Almanyanın barışçı yollarla birleşmesini, bütün sosyalist ülkelerle ve bütün Avrupa ile dostça ilişkiler kurulmasını istiyordu. Parlâmenter demokrasilerde bu gibi bir politika bir partinin kapatılmasına sebep olamaz. Bunun tek istisnası, iktidardaki kapitalist partilerin veya sınıfın kendileri ile etkili bir şekilde savaşanları politik bakımından saf dışı etmek istemeleridir.

Alman Komünist Partisinin bu politikası 1952'de «Birlemek için Milli Program»da yansıtılmıştır. Bu program Anayasaya uygun olduğundan 21. maddenin kapsamına girmezdi. Bu madde özgür demokratik rejimi yıkmak isteyen partilerin kapatılmasını gözönünde tutmaktadır. Demek oluyor ki, Federal Almanya hükümeti, silâhlanma politikasının yerine barışçı yollarla birleşmeyi, barışçı bir politikayı ve demokrasinin kuvvetlendirilmesini Anayasaya aykırı buluyor. Komünist Partisi Anayasaya bağlı

kalarak Adenauer Hükümetinin çekilmesini istiyordu. Demek aluyor ki, Batı Alman Hükümeti, Adenauer Hükümetini ve politikasını, hür demokratik rejimle karıştırmıştır. Federal Anayasa Mahkemesi bu yorumlama şeklinden esinlenmiştir. Demek oluyor ki, yasaklama için hukuki bir gerekçeden söz edilemez. Olsa olsa sahte hukuki bir gerekçe söz konusu olabilir. Gerçekte, mahkeme kararının gerçekleri demokratik, burjuva anayasasının yukarıda sözünü ettiğimiz demokratik ve barışçı hükümlerine karşıdır. Son olarak denebilir ki, Komünist Partisini yasaklama kararının etkileri gün geçtikçe daha belirli bir şekilde duyulmakta ve Anayasanın burjuva demokratik yapısına daha fazla tesir etmektedir. Demek oluyor ki, yasaklama hukuki bakımdan batıldır.

Öyle görülüyor ki, Federal Anayasa Mahkemesi, durumun hukuki bakımından zaafını anlamıştır. Yargılama sırasında bu durum bir kaç defa hükümetin mahkemesen istediği kararı çıkartmak için gösterdiği çabada görüldü. Politik yargılamalarda hükümet istediğini elde etmeyi karalaştırdı mı, mahkemeler artan baskı altında tutulur ve bunlar sonunda baskıya boyun eğler. Duruşmalar uzatıldı ve Anayasa Mahkemesi Birinci Senato başkanı Adenauerle görüştü. Bu görüşmeden sonra Birinci Senato, duruşma için 24 Kasım gününü tesbit etti. Yargılama sekiz ay sürdü ve 14 Temmuz 1955'te sona erdi. Hükümet, Mahkemenin kendi isteğine boyun eğerek Komünist Partisine karşı kararı bir kaç hafta içinde vereceğini tahmin etti. Fakat Senato bir yıldan fazla tereddüt etti. Ve hükümet sonunda Senatoya kabaca hakaret etti. Federal Anayasa Mahkemesi Kuruluş Kanununu değiştirmek üzere bir kanun tasarısı teklif etti. Bu değişiklik tasarısına göre, Birinci Senato kendine teslim edilen bir dava hakkında altı hafta içinde bir karar vermedi mi, dava İkinci Senatoya verilecekti. Bu kanun tasarısı 21 Temmuz 1956 günü parlâmentoda kabul edildi ve Birinci Senato şantajı boyun eğerek, belirttiğimiz gibi 17 Ağustos 1956 günü kararını verdi.

Mahkeme kararının metni de, kararın anayasaya aykırı olduğu fikrini doğrulamaktadır. Mahkeme, Alman Komünist Partisini kapatma kararın verdiği halde, her yurttaşın komünist olmak, komünist fikirlerini ve politikasını, Marksizmi-Leninizmi savunmak hakkına sahip olduğunu kabul ediyordu. Mahkeme kararında yarıca şu noktalar da vardı: Anayasanın başlangıç kısmı ve 146. maddesi her yuttaşı Almanyanın birleştirilmesi için çalışmakla ödevlendirmektedir. Bu hükmün, Komünist Partisini yasaklama kararına üstünlüğü vardır. Almanyanın birleşmesine engel olduğu anlaşıldığı zaman partiyi kapatma kararı batıl olacaktır. (Komünist Partisi karardan bu yönünden istifade olanağını bulamadı. Çünkü karar değişikçe yasaklama hükmünü muhafaza etmektedir. Fakat kararın bu tarafı çok önemlidir. Çünkü yasaklama kararının ne kadar zayıf bir gerekçeye dayandığını göstermektedir.)

Yasaklama kararının hukuki yönleri bunlardır. Şimdi de politik yönlerine bir göz atalım.

Hükümetin ileri sürdüğü sebebler

Hükümeti yasaklamaya zorlayan sebebler, ileri sürülenlerle kısmen uymaktadır. Tamamen değil.

Bütün ötekilerini geride bırakan baş sebep, «anti-komünizm ahmaklığı» ve onun sonucu olan «soğuk harp»ti. Batı Almanyada iktidarda olan gerici sınıf ve nazilerle dolu hükümet, özellikle Birleşik Amerika'ya elli yılları başında hoş görünmek için özel bir gayret gösteriyordu. Ayrıca bu sınıfın ve hükümetin sosyalizme ve sosyalist ülkelere karşı kını vardı. Bu bakımdan Batı Almanyada anti-komünizmin özel bir durumu vardı. Bir çok örnekler arasında 11 Kasım 1956'da kara şöhretli Straus'un söylevini ele alalım. «Yaşadığımız devirde, demişti Straus, teknolojik alanda kaydedilen gelişmeler, müttefiklerimizin birleşik kuvveti, Sovyetler Birliğini dünya haritasından silmeye yeter.» Bu gün Straus son zamanlarda kurulan ortak hükümetin en etkili bakanlarından biridir.

Önemli sebeblerden biri de, Komünist Partisinin egemen sınıfın politika ve hedeflerine karşı gerçek bir muhalefet yürüten tek partinin oluşuydu. Bu sınıf demokrasiye katıyen inanmıyor, Potsdamı hatırlatan herşeyi reddediyordu. Bu sınıf kendisi ve tekelci sermaye için hergün daha fazla kuvvet arıyor ve kapitalizmin sönmeye yüz tuttuğu çağımızda yüksek derecede bir güvenlik arıyordu. Demek oluyor ki, bu sınıf, soğuk harbi kuvvetlendirmeye koyuldu. Maksat, mümkün olan her yerde sosyalizmi yenmek, Batı Almanyayı iyice silâhlanmış bir devlet olarak yeniden kurmak ve bu devleti bizzat kendi çıkarlarını sağlamak için kullanmaktı. Tekelci sermaye, intikamcı arzularının biran evvel uygulanmasını sağlamak, 1937 Almanyası sınırlarına Demokratik Alman Cumhuriyetini dahil elde etmek için sabırsızlanıyordu. Batı Almanya anti-komünizme hevesleniyordu. Zamanında silâhlanmaya karşı olanlar çok ve enerjikteler ve bu unsurlar Komünist Partisi etrafında toplanıyorlardı. Komünist Partisinden kurtulmakla, Federal Almanyaya hâkim olanlar, projelerini daha kolaylıkla başarmayı ve uygulamayı tahmin ediyorlardı. Bunun için de Komünist Partisinin yasaklanması yönünde hukuki bir karar aradılar.

Hitlerin Reichstag yangınından sonra aldığı tedbirleri kopya ettikten sonra bu konuda daha ileri gitmeye sosyal-demokratlar ve öteki liberal unsurlar ve partilerle uğraşmaya lüzüm görmediler. Sosyal-demokratlar daha az kararlı muhaliflerdi, onlarla anlaşmak ve onları elde etmek daha kolaydı. Bu unsurların zayıflığı diktatüraya götürecek «olağanüstü durum kanununu» kabul etmekte gösterdikleri acelede belirdi. Oysa sendikalar kesinlikle bu kanuna karşı durmaktadırlar. Bununla beraber Alman Sosyal-Demokrat Partisinin kapatılmasını sağlamak çok daha zor olacaktı. Bu parti ve onunla beraber liberal muhalefet, komünist muhalefetin silinmesi, ve hükümetin uygulamaya hazırlandığı başka tedbirlerle zayıfladı. Söz konusu yapmak istediğim, hemen uygulanmaya başlayan politik bas-

kıdır. Bu baskı cesur olanlardan başkasını korkuttu, susturdu ve 1933 le daha sonra beliren devlete uyma havasını yarattı.

Hükümet Federal Mahkeme önünde, Komünist Partisinin kapatılması yönünde tezlerini açıklarken en fazla partinin silâhlanmaya karşı durduğu yönü üzerinde duruyordu. Oysa silâhlanmaya karşı koymak hukuki bir tutumdur, milyonlarca insan da böyle düşünüyordu ve bu düşünce 21. madde sınırlarına girmezdi. Şu Markkartıcı iddiaya özel bir yer veriliyordu: Deniyordu ki, Parti Marksçı-Leninci doktrine sahiptir ve proletarya diktatürüne, devrimci bir duruma taraftardır. Mahkeme bu iddiaları aylarca münakaşa etti. Hükümet bundan başka Partinin ileri sürdüğü «Almanyanın birleştirilmesi hakkında ulusal program»ını hatırlattı. Parti bu programda birleşmek için herkese düşen ödevlerini yerine getirmek için yapacağı politik eylemi anlatıyor, Parti silâhlanma ve barış anlaşmasının imzalanması konularında gayri resmi bir referandum teklif ediyordu. Hükümet bu referandumu engellemeyi başardı.

Demek oluyor ki, yargılama bir fikir muhakemesi idi ve yasaklama hukuki bakımdan temelsiz, hükümetin tam bir politik kararı idi.

Yasaklamanın sonuçları

Yasaklamanın sonuçları ağır oldu ve öylede kalmaktadır. Yankıları uzaklara varıyor. Genellikle, Batı Almanyada Naziliğin yeniden doğuşunu gösteren tablonun elemanlarından biridir. Bu süreç çok zayıf bir direnme ile karşılaşılıyor. Oysa Komünist Partisinin ve onun eylemlerini görenlerin çok kuvvetli direnmesi ile karşılaşabilirdi. Gerçekte, Batı Alman politikasının gelişmesinin her yönü tehlikelidir ve buna karşı direnmek gerekir. Bu direnme, Komünist Partisi legal olduğu takdirde çok daha etkili olacaktı. Bu elemanların bazılarını inceleyeceğim.

Hemen hemen bütün ilerici şahısların ve örgütlerin baskı altına alındığı oluyor. Ayrı ayrı veya birlikte, partinin gizli faaliyetlerine katılmak, Partinin alması muhtemel politik tutumlara benzer tutumlar almakla suçlanıyorlar.

Böylece, bazıları Orta Avrupada atomsuz bir bölge yaratılmasını, Nato ile Varşova Paktı ülkeleri arasında bir saldırmazlık paktı imzalanmasını ve atom silâhlarının yasaklanmasını sağlayan bir anlaşma istedikleri için kompnist faaliyetle itham edildiler. İşler, yuttaşları ayırım yapmak zorunda bırakacak kadar ileri götürüldü: Ya hükümetin politikasını olduğu gibi kabul etmek ya da komünist faaliyetinde bulunmaktan kovuşturmaya uğramaya razı olmak. Ayrı politik ve sosyal hedefleri bulunan bir teşkilat bulmak zordur. (Tabii faaliyetlerinde serbest bırakılan ve serbestçe hareket edebilen birçok Yeni-Nazi teşkilâtın dışında. Bu alanda kilise ve sendikalar da istisna teşkil etmektedirler. Fakat bunların da zorluklar içinde bulunduklarını biraz sonra göstereceğiz.)

Kadın, gençlik, Naziliğin kurbanları, barış taraftarları ve daha bir çok örgüt ya ortadan kaldırılmış ya da baskıya uğramış ve etkili bir şekilde çalışmaz hale getirilmiştir. Mahkemelere verilmiş bu gibi 300.000 olay vardır. Bir çok hallerde kovuşturma Komünist Partisine girmemiş olan şahıslara karşı yürütülmektedir. Bunlar Partinin illegal faaliyetini yürütmekle suçlandırılmaktadırlar. Bu gibi dâvalarda savunma avukatlığı yapan tanınmış liberal avukatlardan Amiann, bu dâvaların sahipleri arasında yalnız komünistlerin bulunmadığını, komünist olmayanların, atomla silâhlanmanın karşısında olanların, barışçıların, sosyal-demokratların ilâhiyatçıların, üniversite profesörlerinin, sendikacıların veya sendika idarecilerinin, politik gazetecilerin, redaktörlerle editörlerin de bulunduğunu açıklamıştır. (Bu yargılamaların çoğunda görülen iddia komünist faaliyetinde bulunmaktır. Fakat son zamanlarda Ceza Kanununun değişikliğinden sonra «devlete zarar verecek faaliyetlerde bulunmak»tan da dâvalar açılmaktadır. Oysa bu faaliyetler normal demokratik bir devlette normal politik muhalefet sayılmaktadır.)

İntikamcılığa, silâhlanmaya, diktatüraya yol açan «olağanüstü durum kanununa» karşı direnmek Komünist Partisinin illegal faaliyetine katılmak sayılmaktadır. Çünkü mahkemelerin yaygın yorumlarına göre, Komünist Partisinin ileri sürdüklerini desteklemek suçtur. Sendikalara gelince, bunlar legal olmalarına beraber, çalışmalarını normal bir şekilde yürütemiyorlar. bunun sebebi de bir çok sendika militanının «komünist» diye kovuşturmaya uğramalarıdır.

Mahkemenin kararında komünistlerin, komünist fikirleri yaymakta serbest oldukları kaydedilmiş olmakla beraber, Partinin eski üyeleri seçimlere aday olarak katıldıklarında kovuşturmaya uğramakta ve çoğu zaman hapishaneyi boylamaktadırlar.

Yasaklamanın en önemli sonuçları kuvvetli ve tehlikeli bir şekilde iki Alman devletinin ilişkilerinde görülmektedir. Ne Almanyada ne de Avrupada, iki Alman devletinin ilişkileri normale dönmedikçe gerçek bir barış sağlanamayacaktır. Fakat on iki yıldan beri Bonn, Batı Almanyanın Almanyayı ve bütün Almanları temsil etmek iddiasındadır. Ve daha kötüsü, Batı Almanyanın, Demokratik Alman Cumhuriyetini «kurtarmaya» kalkışması yani onu silâh zoru ile topraklarına katmak istemesidir. (1933 Eylül ayında Adenauer açıkça şunları söylemişti. Bu güne kadar Almanyayı birleştirmekten söz ettik. Bundan sonra «kurtarmadan» söz açacağız.)

Kanıma göre, yasaklamanın sonuçları arasına militarizmin ve intikamcılığın, 1937 Alman devleti sınırlarının geri istenmesi hareketinin gelişmesini de katmak gerek. 1937 sınırlarını isteyenler, yalnız Demokratik Alman Cumhuriyetini istemiyor, Polonyanın önemli bir kısmını ve Sovyetler Birliğine ait bazı toprakları da istiyorlar. (Bu listeye Çekoslovakyanın Südetler bölgesini, bazı Avusturyayı ve İsviçrenin de bir kısmını katıyorlar.) Komünist Partisi legal kalsa idi, belki de bu gibi bir gelişme olmayacak, veya en azından daha büyük bir direnme ile karşılaşacaktı. Bu poli-

tika, Batı Almanyanın Natoya kabul ettirdiği «İleri starteji» çerçevesi içindeki tehlikeyi azaltmıyor. Bu politika gereğince, Demokratik Alman Cumhuriyeti ve Çekoslovakya sınırlarına Batı Alman ve öteki Nato üyesi devletlere ait önemli kuvvetler yığılmıştır. Bundan maksat, bu memleketlere karşı istendiği zaman bir yıldırım harbine başlamak, saldırıyı Polonyaya kadar sürdürmek, Polonya ve Demokratik Alman Cumhuriyetini teşkil eden Oder-Neisse sınırını zorlamaktır. (Şunu kaydetmek gerek: 1966 da *Spiegel* dergisinin yayınladığı haritada Batı Alman kuvvetlerinin Demokratik Alman Cumhuriyeti Çekoslovakya ve Avusturya sınırlarında mevziye girdiğini gösteriyordu.)

Fakat Batı Alman hükümeti politikasının en karanlık elemanı «Olağanüstü Kanun» tasarısıdır. Bu tasarı hükümete istediği zaman ve basit bir açıklama ile diktatörcü tam yetkiler alma hakkını tanımaktadır. Bu tasarının 1933'te Hitler'e yetki tanıyan kanunla trajik bir benzerliği vardır. (Bu klâsik faşist bir tedbirdir. Egemen bir sınıf, basit demokratik garantiler uygulandığı takdirde iktidarı elde tutamayacağından korkar ve bu garantileri bir diktatüre ile değiştirir.) Anayasa hakkında söylediklerimiz gözönünde tutulacak olursa bu gibi bir tasarının kolayca hukuki bir kıymet taşımak şartı ile kolayca kanunlaşamayacağı meydandadır. Hükümetin bu hedefe varabilmek için Anayasayı 84 yerden değiştirmek zorunda kalacağı tahmin edilmektedir. Hükümet bu yönde enerjik bir faaliyette bulunmaktadır. Sosyal-Demokratlar bu projeyi kabul etmişlerdir. Fakat sendikalar tasarıya karşı direnmektedirler. Legal bir komünist partisinin de bu tasarıya karşı savaşıacağı normaldir. Böylece liberal unsurların tasarıya karşı direnmesi kuvvetlenecektir.

Komünist Partisinin yasaklanması sonuçları hakkında şunları diyebiliriz: Eğer yasaklama kararı olmasaydı, sonuçları da mevcut olmayacaktı. Hiç olmazda bu gibi sonuçlar derece derece ve zorlukla elde edilecekti. Bütün bu sonuçlar Anayasayı ve onun temeli olan parlâmenter demokrasiyi çiğnemektedir. Ve sonuç olarak Batı Almanya'yı otoriter, bir polis devleti haline getirmektedirler. Batı Almanyanın komünist partisi olmadan on bir yıllık varlığı bazı soruların sorulmasına meydan vermektedir.

Parlâmenter de olsa demokrasi hâlâ yaşamakta mıdır? Bütünü ile politik sistem gerilemiş midir? Anayasa daha iyi işlemekte midir? Ve adalet? Yoksa memleket Hitler diktatürası tipinden bir polis diktatürasına yaklaşmış mıdır?

İnsan hakları korunmuş mudur? Fikir ve münakaşa özgürlüğü mevcut mudur? İşçi hakları ve menfaatleri daha iyi savunuluyor mu?

Batı Almanyanın iç ve dış politikası daha iyi durumda mıdır? Muazzam silâhlâma memlekete daha iyi bir güvenlik sağlamış mıdır?

İki Almanya arasında birleşme ve barış içinde yan yana yaşama perspektifleri daha da yaklaşmış mıdır?

Avrupa barışı Batı Almanya tarafından daha mı az tehdit ediliyor. Milletlerarası gerginlik azalmış mıdır?

Yasağın kaldırılması meselesine gelmeden, Batı Almanyanın politikasına kısaca bir göz atalım. Özellikle dış politikasına, çünkü, bir başarısızlık onu daha tehlikeli hale sokabilir. Dediğim gibi dış politika şöyle özetlenebilir: Demokratik Alman Cumhuriyeti mevcut değildir. onu tanımamak gerek. Batı Almanya bütün Almanyayı temsil etmektedir. Bundan ötürü de bütün Almanyayı hâkimiyeti altına alabilir. (Hattâ, 1937 sınırları ile ilgili doktrini gözönünde tutacak olursak, daha büyük bir arazi parçasını bile.) Demokratik Alman Cumhuriyetini tanıyan devletlerle ilişki kurulamaz. Bununla beraber Batı Almanyanın dışında ve hattâ içinde de şu gerçek anlaşılmaya başlanıyor: Bu iddialar gerçekçi değildir. Ve bunlar «İleri strateji» ya da başka yollarla gerçekleştirilmeye kalkışıldı, ve bu yönde en ufak bir gayret gösterildi mi, üçüncü bir dünya harbine yol açılabilir. Gerçekte bu istekler verimsizdir. Memleket idarecileri bir çıkmaza girmişlerdir. Bu çıkmazdan kurtulmak için politikada değişikiik yapmak gerek. İdareciler bunu yapmayı redetmektedirler.

Batı Alman idarecileri kendi durumlarını hiç olmasa kısmen anlamış olacaklar ki, bir zamandan beri sosyalist memleketlerle ilişkilerini iyileştirmek için gayret gösterdikleri farkedilmektedir. İlk görüşte durum elverişli görülmektedir. Fakat ne yazık ki bu bize pek az güven vermektedir. Ve bu, Bonn idarecilerinin, Demokratik Alman Cumhuriyetini tanımadıkları, diktatüraya varmak istedikleri, «İleri strateji» ile 1937 sınırlarını istedikleri müddetçe böyle olacaktır. Çıkmazda bulunmanın tehlikeleri vardır. Politikayı gerçek bir şekilde değiştirmeyi redettiklerine göre, tehlikeli askeri serüvenlere atılmayı deneme çukuruna düşebilirler.

Yasaklama kararının kaldırılması sorunu

Gözönünde tutulacak iki sorun kalmaktadır: Yasaklamayı kaldırmak ve ona ulaşacak yolu bulmak.

Bütün yazdıklarımın da anlaşılacağı gibi, Alman Komünist Partisini yasaklama kararı kabul edilemez. Ve bu karar, verildiği andan bu yana her zaman bozulabilir. Bu gün onu her zamandan fazla hükümsüz ilân etmek gerek. Adalet anlayışı, demokrasi, anayasa hukuku politik ve insan-cıl unsurlar Komünist Partisine konan yasağın kaldırılmasından yanadırlar. En son normal bir demokrasi olmak iddiasında olan bütün memleket siyasi bir partiye konan yasağın kaldırılmasını ister. Normal bir insanın mide-sindeki bir kurşunu çıkarmak istemesi gibi. Politik çıkmaz içinde bulunmak bu tezi kuvvetlendiren bir unsurdur. Çünkü yasağın kaldırılması havanın iyileşmesine, parlamenter demokrasinin daha iyi işlemesine, gerçek bir parlamento muhalefetinin kurulmasına, diktatürayı tekrar kurmak için alınan tedbirlerin engellenmesine yardım edecektir.

Yasağın kaldırılması nasıl sağlanabilir? Batı Alman halkından gelen baskı ile. Bu baskının hükümeti harekete getirecek kadar kuvvetli olması

gerekir. Savaş uzun olabilir. Fakat olayların gilişi, hükümetin önünde duran zorluklarla hızlanabilir. Savaş daha şimdiden binlerce imzanın toplanmasına yardım etmiştir. (Anayasanın 17. maddesi şikayet etme ve istida gönderme hakkını tanımaktadır.)

Yasağın kaldırılmasına karşı olanlar, bir adalet organından çıktığı için, kararın kaldırılmasının imkânsız olduğunu iddia ediyorlar. Bu yersiz bir iddiadır. Bu yönde bir çok hukukçunun kuvvetle ileri sürdüğü gerekçeler vardır. *Bu gerekçelerin burada anlatılmasına ihtiyaç yoktur. Fakat, halk baskısının arttığı, dayanılmaz hale geldiği anda hükümetin, yasağın kaldırılmasına hiç bir engel olmadığı kanısına varacağını güvenle söyleyebiliriz.*

OKTOBR VE DÜNYA KÜLTÜRÜ

Büyük Oktonr Sosyalist Devrimi insan uygarlığının gelişmesinde evrensel-tarihi bir rol oynadı. Bütün dünyada, çeşitli memleketlerde, Oktonr'un, onun fikirlerinin ve yeni bir toplum yaratma pratiğinin etkileri insanların hayatında hissedildi. İlerici kültürün gelişmesi bakımından da Oktonr'un olağanüstü bir önemi vardır.

Redaksiyonumuz, Oktonr Devrimi'nin 50. yıldönümü münasebetiyle birçok ünlü kültür adamlarına başvurarak, Oktonr'un ilim ve sanatın gelişmesi konusundaki önemi hakkında düşüncelerini belirtmelerini rica etti. Aldığımız cevaplar aşağıdadır.

Oktonr Devrimi'nin ilmi-teknik ilerlemedeki rolü

CON BERNAL

1917 Devrimi ilim ve teknik alanında yeni bir devir açtı. Bu olay, Devrim'in politikada yeni bir devir açması kadar önemlidir ve Devrim bunları birbirine bağlamıştır. Rusya gibi koskoca emperyalist bir devlette, Marksist-Leninist fikirlerin etkisi altında egemenliğin halka geçmesi, ilmin durumunu başkalaştırdı.

Çarlık Rusyasının tarihinde ilmin çok büyük bir rol oynamadığı söylene-
mez. Büyük Petro Rusyada Batı hayat tarzının tohumlarını ekerken, ilmi,
o zamanlar geri kalmış durumdaki bu memlekette dönüşümler yapmak
için gerekli temel etkenlerden biri olarak kullanmış ve Rusya İlimler Aka-
demisi'ni kurmuştur. Fakat Petro gerçekte Alman ilmine hayran olduğun-
dan, kurduğu akademi bütün parlaklığına rağmen Alman karakteri taşır.
Bu akademinin gerçek Rus karakterini alabilmesi için, çok yönlü bir Rus
bilgini olan Mihail Lomonosof'un büyük girişim gücü ve dehası ile ortaya
çıkmasına ihtiyaç hâsıl olmuştur. Birçok bakımdan, Rus ilminin ve önemli
derecede Rus tekniğinin de kurucusu odur.

Lomonosof, seramik ve mozaik sanatını canlandırdığı gibi, Rusyanın ve komşusu ülkelerin tarih ve coğrafyalarına karşı da derin bir ilgi uyardı, ve bu ilgi daha sonra meyvalarını da verdi.

Ne var ki, Lomonosof yalnız bir muştucu, habercidir. Rus ilmi XVIII. ve XIX. yüzyıllar boyunca gelişmeye devam etmişse de, akademik olarak kalmış, Batı Avrupa ve özellikle Alman ilminin kuvvetli etkisinden kurtulmamıştı. Böyle olsa da, Rus ilmi dünya ilmine kendi öz katkısını eklemeyi başardı. Özellikle jeoloji ve mineroloji alanlarında, keza Mendeleev'in periyodik elemanlar sistemi (tablosu) ile bir devir açtığı kimyada ve Lobaçevski'nin Öklit olmayan geometriyi yaratmasıyla daha bir zenginleşen matematikte Rus ilminin hizmetleri büyüktür.

Bununla beraber, 1917 Devrimi'nin yol açtığı değişimler, hem bu değişimlerin kendileri, hem de geleceğe açılan ufuklar bakımından hiçbir şeyle kıyaslanamayacak kadar büyük bir önem taşır. Bu ufukları açan her şeyden önce Marksist teori olup, bizzat Marks ve Engels bu teoride ağırlık noktasına tabii ilimleri oturtmuşlardır. Daha sonra, ilme derin bir ilgi gösteren Lenin muazzam bir rol oynamıştır. O zamana kadar ilme ya soyut teori gözüyle bakılıyor (Nivton'a ve Darwin'in tabiatı tanımlama ve nitelendirme devrimine olduğu gibi), ya da kapitalistlerin sözcüğü soda ve şeker üretiminden (Napolyon zamanında olduğu gibi) zenginleşmeleri aracı olarak bakılıyordu. Ve artık ilmin halk tarafından ve halk için bilinçli olarak kullanılması olanağı ortaya çıkmıştı. İlimden bu yönde yararlanılması, bu arada yenibaştan kurulmuş olan Rusya İlimler Akademisi ortamında

... Bu memleket (Sovyetler Birliği) yalnız dev kombinalar, fabrikalar ve makineler meydana getirmekle kalmadı. Bu memleket, binlerce yeni insan, yeni dünyaya sınırsız bir inançla dolup taşarak harekete geçmiş ve kanatlanmış, yılmaz, sağlam, güçlü, dürüst insanlardan yepyeni bir nesil de yaratmıştır, ve benim için en önemli, en hârikulâde olan da budur. Kana susamış düşlerle dolgun, soğuk ve kısır karanlıklar içinde sönmekte olan eski insanlığa, yeni günün, gerçeğe kök salmış yeni bir idealin alevini ve bu ideali hayata geçirmeye yetenekli genç kuvvetler ordusunu sizler sunuyorsunuz. Ve biz, Batı'mızın alaca karanlığı içinden, yeni tan ağırtısının Doğu'dan nasıl uç verdiğini, kudretli alevlerin kızılıtsı içinde yeni çağın ufuklarının nasıl alabildiğine açıldığını görüyoruz. Doğmakta olan güneşe selâm! Ben bu güneşe doğru, size doğru yürüyorum. Ve sizlere, benim yaptığım gibi, geceden yüz çevirenleride getiriyorum ve eski İncil deyimiyle «ölmüşler kalıyor ölüleri görmeye».

Romen Rolân, 1931

gerçekleştiriliyordu. Ve Rusya tarihinde ilk defa olarak, ilmin ve onun metodlarının durumu değişiyor, bu ilmi yapan insanlar da değişiyordu. İlme bağılılıklarına ve ona önemli katkılarda bulunmuş olmalarına rağmen, sayıca çok, fakat Rus bilginleri toplamı içinde yine de azınlık teşkil eden bazı ilim adamları Rusyayı terkettiler ve Avrupa ülkelerine dağıldılar. Rusyada kalanlar için, âdeta sıfırdan başlayarak, yeni bir ilmi uygarlık kurmak gereği ortaya çıktı. Rus dilinde «ilim» sözcüğü artık tarih ve filolojiye kadar çok çeşitli sanatların, büyük bir atılımla yeniden işlenen bütün sanat kollarının öğrenilmesi anlamına da kullanılır oldu. Bilimsel araştırma işlerinin önemi daha başlangıçta kabul edilerek, birçok yeni enstitüler kuruldu. Bu cümleden olarak, Leningrad'da kurulan ve Yofe tarafından yönetilen Fizik-Teknik Enstitüsü'nü, bizim sinir sistemi anlayışımızı tamamiyle değiştiren dünyaca tanınmış fizyolog Pavlof'un yönetimindeki Fizyoloji Enstitüsü'nü ve benzerlerini sayabiliriz.

Ben burada Sovyetler Birliğinin bilimsel-teknik başarılarını sayıp dökerek değilim. Bu çok yer alır ve uzun sürer. Yalnız, yapılmakta olan çalışmaların en önemli yönlerinden bazılarına işaret etmek isterim.

O büyük ülkede yeni düzen, Sovyet egemenliği yerleştikten sonra, Sovyet devletinin ilk kaygılarından biri, bu uçsuz bucaksız ülkenin bağrında ne gibi zenginlikler gizli olduğunu ve bunlardan nasıl yararlanılacağını tesbite girişmek oldu. Bunun için enine boyuna fiziki, jeolojik ve minerolojik araştırmalar gerekiyordu. Ne lâzımsa yapıldı. Çabalar da boşa gitmedi. Yeni ve büyük demir cevheri, petrol, elmas ve potasyum tuzları dahil olmak üzere çok zengin mineral yatakları bulundu. Bu buluşlar öyle rasgele başarılar değil, çoğu bakımdan eski Rus geleneği olan, fakat olağüstü bir enerji ve girişim gücü ile sürdürülen, büyük bir maharetle uygulanan jeolojik araştırma işlerinin sonucu oldu.

Bu başarıların yanısıra, demir-çelik sanayiinde oksijen verme ve daimi akıtmalı döküm gibi yeni metodların uygulanmasıyla esas teknolojik süreçler önemli derecede modernleştirildi. Metalürjide teorik esasların yenilenmesi büyük ölçüde Sovyet bilginlerinin başarısıdır. Bu başarıdan daha sonra bütün dünya faydalandı. Metalürjide yenilenen teorinin bilimsel temeli katılar (maddeler) fiziği ve özellikle Yofe ekolünün ortaya koyduğu değerli eserlerdi. Kristallerin fiziği, Sovyet bilginlerinin dünyada öncü yeri aldıkları alanlardan biridir. Bu da, doğal olarak, katı maddenin incelenip çözülmesine, elektroniğe ve transistörlere yol açtı. Kimya, özellikle organik kimya alanında, başlangıçta enine boyuna bir gelişme olamadı. Bu alanda öncülük daha ziyade Almanlarda idi. Fakat Sovyet kimyagerlerinin ısrarlı çalışmaları sayesinde bu durum bir hayli değişti. Suni kauçuk sentezinin başarılmış olması Sovyet kimyagerlerinin ısrarlı çalışmalarının pratik sonucu oldu. Bu da harp sırasında Sovyet ordusunu kurtardı. Ve ancak harpten sonra, kimyanın plâstik madde (levhalar) ve suni dokumalar üretiminde daha geniş ölçüde uygulanması için ciddi çalışmalar başlatıldı.

Fizik ve kimyadaki bütün bu başarıların yanısıra, matematik alanında da başarılar kaydedildi. Bu bilim dalında, harpten sonra uzayın fethi zaferlerini mümkün kılan yepyeni bir ekol meydana getirildi ve geliştirildi. Artık herkes bilmelidir ki, Syolkovski'nin eserlerinin esinlediği uzay uçuşlarının gerçekleştirilmesinde ve hele roket yapımında, Sovyetler Birliğinin büyük başarılar sağladığı astronomi de dahil, elektronik biliminin ve hemen hemen diğer bütün bilim dallarının payı vardır. Ve gerçekten, dünyamız etrafında yörüngesine aturtulan ilk suni peykin başarıyla fırlatılması, Birleşik Amerikayı da ilmi araştırmaların ve öğretim sisteminin önemini yeni bir şekilde değerlendirmeye yöneltti. Sovyet ilmi böylece dünya ilmi için doğrudan doğruya mihrak noktası oldu. Bunun yanısıra, atomun ve radyoaktivitenin özelliklerinin derinden derine incelenip tesbiti Sovyetler Birliğine gerekli teorik temeli kazandırdıktan başka, onun – Amerikalıların Ruslar için reel kabul ettikleri zamandan çok önce – atom bombası ve daha sonra hidrojen bombası yapmasına da imkân verdi.

1917 yılında Rusya geri kalmış bir tarım ülkesiydi. 1917-den sonra yapılması gereken ilk iş, bu geri kalmış tarım ülkesini endüstri devleti haline getirmek, makine tekniğini uygulamaya koyulmak, traktör yapımı için yeni fabrikalar meydana getirmek ve elektrik santralleri kurmaktır. Lenin, «Komünizm-Sovyet egemenliği bütün ülkenin elektrikleştirilmesi» diyordu.

Bir diğer önemli meselenin çözümü de, köy ekonomisinde biyolojik etkenlerin tesbitini gerektiriyordu. Bu konuda, belirtmek gerekir ki, Lisenko'nun daha çabuk pratik sonuçlar elde etme çabaları, onu başarılı olmıyan anti-genetik teoriye sürükledi. Bu da, ne yazık ki, köy ekonomisini aksatan ağır sonuçlar doğurdu, Batı'da nice bilginleri üzdü ve «soğuk harp» taraftarlarınınca bir hayli sömürüldü.

Sözün kısası, bugünkü ilmi ilerleme, yalnız teknik anlamda değil, öğretim nakımından da muazzam ölçüdedir. Evvelce, öğretim bir hayli klâsik karakter taşıyordu. Fakat şimdi buna kesinlikle son verildi. Artık tabiat-bilgisi, ilkokuldan üniversiteye ve daha ötesine kadar, hemen hemen üniversal öğretim sisteminin ayrılmaz bir parçası oldu. Sovyetler Birliğinde hayata geçirilen yeni ilmi öğretim sistemi, yani erkek ve kız bütün çocuklar için orta öğrenimi zorunlu kılma fikri artık dünyanın hemen hemen bütün ileri memleketlerinde kabul edilmiş bulunmaktadır.

Moskova üniversitesi, Sovyet ülkesinin harpten sonraki yenibaştan kuruluşunun gerçek anıtlarından biridir. Daha sonra, Sibirya'da bundan da yüce bir anıt kurulmuştur. Bu da Akademgorod adını taşıyan ilim şehridir. İlimler Akademisi, şüphesiz ki, Sovyetler Birliğinin topyekûn devlet mekanizmasının önemli unsurlarından biridir. Başkalarından duyduğum bir söz var: Rusya'da eskiden düşünlerin «kamberi», yani hiç eksik olmıyan en önemli misafiri mutlaka bir general olurmuş. Şimdi ise, en iyi misafir bir akademisyen olabilir.

Apaçık görülüyor ki, 1917 yılında gerçekleştirilen devrim, daha başlangıçta, ilmi bütün dünyanın malı haline getirme dönüşümü olması

yönündeki ümitleri boşa çıkarmamış ve ilmin gelecek karakterini belirlemiştir. Bu ilim, her şeyden evvel barışa hizmet etmekte, fakat kapitalist âlemin değişmeyen düşmanlığı dolayısıyla savunma sorunlarıyla de meşgul olmaktadır.

Devrimin müziği

DIMITRIY ŞOSTAKOVIÇ

Büyük Oktobr, hayat sahnesine yeni, sosyalist sanatı çıkardı. Bu sanatın olağanüstü bir önemi vardır. Yeni derken, yalnız bu sanatın özünde taşıdığı devrimci fikirleri değil, onun tüm imajlar düzenini ve ifade araçlarını gözönünde bulunduruyorum.

Müzik alanında bu sanatın üstün örnekleri, meselâ, Prokofiyef, Myaskovski, Haçaturyan, Sviridof, Kara-Karaef ve daha böyle birçok ustaların eserleridir.

Süje bakımından zamanımızla doğrudan doğruya bağlı olmanın nice eserler de, Büyük Oktobr'un, onun ölümsüz fikirlerinin ve Sovyet realitesinin ürünleridir. Ben kuvvetle inanıyorum ki, örneğin, Prokofiyef'in dâhiyane operası «Harp ve barış», Devrim'den önceki yıllarda meydana getirilemezdi. Ve eğer bu opera o zamanlar yazılmış olsaydı, Prokofiyef'in bildiğimiz eserinden apayrı bir şey olurdu. Unutmamalıyız ki, Prokofiyef bu eserini, Sovyet halkının Hitler faşistlerine karşı verdiği destani savaşın izlenimleri altında yaratıyordu; bu savaş kompozitörü esinlemiş, onun yaratıcı eserini içten içe günümüzün olaylarına yaklaştırmıştı. Bu bakımdan, «Harp ve barış» yurtsever bir Sovyet sanatçısının operasıdır ve onun yurttaşlık ses ve uyumunun gücünü belirleyen de budur.

Sosyalist sanat her türlü konu ve imajı kapsar. Bu sanatın temsilcileri, reel gerçeğin daha derin, daha doğru ve daha çekici şekilde belirtilmesine yardım etmesi şartıyla, her türlü ifade araç ve metodlarından yararlanabilirler. Sovyet müziği, bizim sanatçılarımızın geniş yaratıcılık ufkunun ve uzlaşmaz prensipçiliğinin bir örneğidir. Bir bakın, Myaskovski ile Şaporin'in, Maçavariani ile İyatoşinski'nin, Şchedrin ile Tamberg'in eserleri birbirlerine ne kadar az benzerler! Demek ki, Sovyet müziğinde çeşitli kişisel üslûplar ve çeşitli sanatçı eğilimler gelişmektedir. Fakat bizim bütün kompozitörlerimizi birleştiren şey, kendi sanatlarıyla barış için, sosyal ilerleme için, komünist ideallerimizin zaferi için mücadele atılımdır.

Büyük Oktobr birçok halkların yaratıcı güçlerini özgürlüğe kavuşturdu. Bu halklar şimdi ulusal sanat ve kültürlerini kurmada çok büyük başarılar

sağladılar. Bu konuda da çok milletli Sovyet sanatını örnek olarak göstermeden geçemeyiz. Sosyalist devletimize dahil bulunan bütün halkların edebiyatta, müzikte ve tiyatrodaki ne büyük başarıları elde ettiklerini bütün dünya bilmektedir. Örneğin, Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan, Estonya, Letonya, Litvanya ve diğer birçok Sovyet Cumhuriyetleri seçkin kompozitörlerinin başarıları ciddiye büyüküdür.

Şunu da belirtmeliyim ki, çağdaş bestecilik tekniğini uygulayan Sovyet kompozitörleri, kendi halklarının karakteristik ulusal sanat özelliklerini de asla ihmal etmiyorlar. Bu konuda Kara-Karaef'in Üçüncü Senfonisi tipik bir örnektir.

Bana öyle geliyor ki, sosyalist memleketler dışında yaşayan bütün ilerici dürüst sanatçılar Büyük Oktobur fırtınasının hayatverici etkisini hissetmişlerdir. Bizim yaratıcı prensiplerimizin dünyasal bir önemi vardır. Yeni, sosyalist sanatın yeryüzünün bütün kıtalarında benimsenmesi gerçeği bunun delilidir.

Sanat çalışmalarına Oktobur'dan sonra başlamış olan diğer Sovyet kompozitörleri gibi, ben de sanatçı kişiliğimi ve ölçümü, memleketimizde sosyalizmin zaferiyle sonuçlanan tarihsel devrimci dönüşümlerin dolaysız etkileri altında bulduğumu söyleyebilirim.

Sovyet müziğinin düne kadarki ve bugünkü ödevi, Büyük Oktobur Devrimi'nin simalarını ve imajlarını somutlaştırmaktır. Ben de bu büyük ve alabildiğine sorumlu ödevi yerine getirmeye çabalayanlardan biriyim. Şüphesiz, sanatçı çalışmalarımın ürünlerini, sonuçlarını değerlendirmek bana düşmez. Ben burada, sadece, Büyük Oktobur'a ithaf ettiğim eserlerime işaret etmekle yetineceğim.

Daha 1920 yıllarında İkinci Senfoni'mi yazdım. Bu senfoni «Oktobur'a» başlığını taşır. Sözleri Aleksandr Bezimenski'ye ait bir koro ile son bulan bu senfonimi Oktobur Devrimi'nin onuncu yıldönümüne ithaf etmişim.

Aradan yıllar geçtikten sonra, «1917 yılı» adını verdiğim Yirminci Senfoni'mi ortaya koydum. V. İ. Lenin'in anısına ithaf ettiğim bu senfoni programlı bir eserdir. Senfoninin bölümleri şu başlıkları taşır: Birinci bölüm: «Devrimci Petrograd». İkinci: «Razliv» (Leningrad dolayında, Lenin'in, 1917 yılında Geçici Hükümetin takibinden kurtulmak için gizlendiği yerin adı). Üçüncüsü: «Avrora» (yani «Avrora» zırhlısının 25 Ekim 1917 günü gürliyen tarihsel salvarı). Dördüncüsü: (final) «İnsanlığın şafağı». (Yirminci Senfoni'mi 1961 yılında tamamlamışım.)

Şimdi bütün Sovyet kompozitörleri, büyük bayramı, Oktobur'un ellinci yıldönümünü eylemle kutlamaya hazırlanıyorlar. Artık değişik janrlarda ve bu tarihsel güne ithaf edilmiş birçok müzik eseri ortaya konmuştur. Bu yeni eserlerin çoğu Moskova ve Leningrad, Ukrayna ve Belorusya, Gürcistan ve Kazakistan bestecilerinden, tek sözle bütün cumhuriyetlerdendir. Bunlardan bir kısmı, Sovyet Kompozitörleri Birliği'nin bu Ekim ayında yapılacak jübile plenumunda çalınacaktır. Diğer eserler de 1967–68 jübile

sezonu içinde icra edilecektir. Ben, bu eserlerden çoğunun, büyük bayramımıza, Sovyet yurdunun ellinci yıldönümüne Sovyet kompozitörlerinin sesini ve sanat gücünü katacağına inanıyorum.

Sanatçı aydınlar ve Devrim

PABLO NERUDA

Oktobr Devrimi, Sovyetler Birliğinin başarıları ve yeni yeni ülkelerin sosyalist gelişme yoluna koyulmaları bütün dünyanın kültür hayatı üzerinde güçlü etkiler yaptı. Denebilir ki, bu etkenler yalnız kültürün kendisinde devrim koşullarını hazırlamakla kalmadı, aydınlar ile halk arasındaki bağların gelişmesini de sağladı.

Gözlerimizi geçen yüzyıla ve hele içinde bulunduğumuz yüzyılın başlangıcına çevirirsek, aydınların yığınlardan hemen hemen tamamıyla tecrit olduğunu görürüz. Geçmişe sadece bir göz atmak bile, bir yandan nice kültür adamının bu tecridi bir trajedi olarak hissettiğini ve yaşadığını, öte yandan aynı tecridin sanatta özerklik hakkında çeşitli teorilerin ortaya atılmasına temel olduğunu görmemize yeter. İlerici İspanyol yazarı Anhel Ganivet'in yaşantısı ve sonu bu trajedinin bir örneğidir. Bu yazar bir Avrupa memleketinde intihar etti. İlerici fikirlerden yana olan ve aydınlar zümresi ile yığınlar arasında bağların geliştirilmesi gereğini doğru olarak kavrayan bu yazar, o tarihi devrede memleketinin halkı ile dolaysız bir bağlantı kurmaya muvaffak olamadı. Onun bütün hayatı, mektuplarına ve bazı eserlerine göre dâhi diyebileceğimiz bir sanatçının beslediği ümitlerin trajik bir şekilde yitirilmesi tarihidir.

Sözkonusu tecrit, bir yandan da zarif ve inceden ince bir duygu sanatının doğmasına yol açtı. Bunun karakteristik temsilcisi de Fransız şairi Stefan Malarme'dir. Malarme'nin eserleri zor anlaşılır mistik şiir teori ve pratiğinin özü ve esasıdır.

«Biz geleceği, Lenin'in gelecek için taşıdığı önemi düşünmeliyiz. Lenin'in gelecek için taşıdığı önem öyledir ki, eğer onun giriştiği tecrübe – sosyalizm tecrübesi – başarılı olmazsa, geçmişte birçok uygarlıklar mahvolup gittiği gibi, çağdaş uygarlık da mahvolur . . . Başarılı olursa, bizim için, şimdiden tasavvur bile edemeyeceğimiz bir tarih, yeni tarih başlamış demektir.»

Bernard Şov, 1931

Oktobr Devrimi'nin zaferiyle içimizde ilk defa ümit ışıkları doğdu. Yüzyılımızın başında, aydınlar arasında, kendi memleketlerinin halkı ile sıkı bağlantılar kurma eğilimi şekillendi. Bu eğilimin gelişmesi zamanımızda da durmuş değildir. Bono kalırsa, bu meseleyi iki yönden incelemeliyiz. Birincisi, yüzyılımızın başlangıcında sönen demokratik hümanizm ideallerine dönüş bakımından. İkincisi de, halkla ve onun savaşıyla sıkı sıkıya bağlı yeni bir aydınlar zümresinin ortaya çıkışı bakımından... Burada gözönünde tuttuğum, insanlığın, şu veya bu ölçüde, ama daima muhafaza ettiği hümanist geleneklerin yeniden canlanmasıdır. Öte yandan, sözkonusu olan, Oktobr Devrimi ve onun gelişmesi döneminin en seçkin şairi Vladimir Mayakovski'nin en parlak şekilde temsil ettiği yeni edebiyattır.

Elli yıllık hayat, sanatın amaçları üstüne elli yıllık çetin tartışmalar, elli yıldır devam eden büyük görüş ayrılıkları, ancak aydınların dünya devrimi dâvasına sadakatini ortaya koydu ve perçinledi. Gerçi şekil ve metodlar sorunu, evvelki gibi, bundan böyle de tartışma konusu olacaktır. Örneğin, birçokları için Maksim Gorki'nin realizmi devrim-öncesi ve devrim döneminin büyük hikâyeciliğinde en yetkin türlerden biridir. Bazıları da, sanatta en cesur arayışların, sanatın ve yazar veya şair sanatçının toplumdaki sosyal rolü ile çelişmediği kanısındadır. Yüzyılımızın bu en güçlü eğilimleri – realizm ve eksperimentalizm (deneycilik) – arasında büyük bir tartışma yapılagelmıştır. Çeşitli tutum, problem ve olanakların tükenmez zenginliğinin bir göstergesi olan bu tartışma Oktobr Devrimi'nin sonuçlarından biridir. Şüphesiz ki, zamanımız yazarlarının ve sanatçılarının büyük çoğunluğu sol mevizlere eğilimlidirler. Aydınların mücadele ruhundaki bu olağanüstü yükselişin, evvelâ yüce sosyalist devletin varlığından ötürü, sonra da kendi öz değerleri, ulusal çizgileri ve tarihsel gelişme özellikleriyle sosyalizmi kurma yoluna giren yeni yeni memleketlerin ortaya çıkmasından ötürü mantıklı bir sonuç olduğu da şüphesizdir.

Örneğin, şimdiki olayları ele alalım. Biz, tarihin en trajik olaylarından birine, yani Viyetnamda Amerikan saldırısına tanık olmaktadır. Bu konu açıldığı zaman kaçınılmaz olarak dolup taşıdığımız duyarlılık ve öfkeyi bir an için kenara bırakalım da, meseleye bu olayların aydınlar üzerindeki etkisi açısından bakalım. Hemen diyebiliriz ki, tarih, şimdi tanık olduğumuz bu saldırganlık gibi tarihsel bir gerçeğin böylesine oybirliği ile itham

«Eğer daha Avrupada adaletin dostları varsa, böyleleri, bunca yüzyıl sonra dünyada halk tarafından ve halk için yönetim iktidarının ilk tecrübesini gerçekleştiren bu devriminnünde saygıyla eğilmelidirler.»

Anatol Frans, 1922

edildiğini görmüş değildir. En gelişmiş kapitalist memleketlerin aydınları, emperyalizmin kalesi Birleşik Amerikada çağdaş kültürün bütün seçkin temsilcileri (verdiği demeç hemen de bütün dünyada nefretle yerilen Ştaynbek gibiler hariç) sağduyulu tüm Amerikan aydınları, Lâtin Amerika, Afrika, Asya ve elbette Avrupa aydınları bu saldırganlığı şiddetle yermektedirler. Eğer bu çeşit bir sömürgecilik saldırısı (ki bunlar sayısızdır) geçen yüzyılda veya yüzyılımızın başında yapılsaydı, bu olay, evvelce bilinmeyen uzak ve zayıf halkların haklarını çiğnemeye alışmış olan devletlerin sömürgecilik politikasının basit bir epizodu olmaktan öteye geçmezdi. Bereket versin ki, dünya sosyalist sisteminin, Sovyetler Birliğinin varlığı sayesinde, Viyetnam halkının haklı savaşı dünyanın her bucağındaki halkların dâvası haline geldi. Bana öyle geliyor ki, başka zamanlarda işler böyle gelişmezdi. Zamanımızda artık sömürgecilik politikasının uygulanışı cümlesinden olup da önemsenmeyecek, ufak-tefek diye geçiştirilebilecek olay yoktur; en küçük saldırıya bile, buna dair haberler bir polis vakası derecesine indirilerek göz yumulamaz. Bütün dünyada yazarların ve kültüre hizmet eden kişilerin bilincinde büyük bir uyanış vardır. Onlar bilinçle lâıyk oldukları yeri alıyorlar. Bu bilinçlenme sürecinin ana etkeni, Sovyetler Birliği gibi bir ülkede tarihin en büyük devriminin başarmış olması, bu devrimin sömürgecilik tarafından ezilen halkları tutması ve bizzat kendi varlığı ile bütün dünyada maddeten ve mânen daima yardımda bulunduğu milli kurtuluş hareketine hız vermiş olmasıdır. Bütün bu gerçekler tarihsel panoramayı değiştirmekte, zamanımız kültürüne büyük bir sorumluluk duygusu ile yönelmeyi zorunlu kılmakta, sanatta yeni şekiller yaratmakta ve bu şekiller artık günümüzde farkedilir hale gelmektedir.

Veni insanlığın şafağı

NIKOLAY TIHONOF

Artık elli yaşını tamamlayan Büyük Oktobr'un zaferi, itiraf etmek gerekir ki, insanlık tarihinde başka hiçbir olayla kıyaslanamaz.

Büyük Oktobr insanlık tarihinde yeni çağın başlangıcıdır. Dünyaya, o zamana kadar ne Doğu'nun, ne de Batı'nın tanıdığı bir adam gelmiştir. Bu adam, yeryüzünde yeni, sosyalist toplumun kurucusudur. O, Batı'da bu evrenin gelecek efendileri diye sözü edilegelmiş kahramanlardan hiçbirine de benzemez. Burjuva edebiyatı ve felsefesi, dünyanın gelecek kuşaklarının portrelerini çizerken, emperyalizm ve kapitalizm dünyasının aklını başından alan bu simaya bir adım bile yaklaşabilmiş değildir.

Gelip geçmiş hiçbir kahraman, dünya kültürüne, zamanımızın Büyük Oktobr'dan doğan bu gerçekten canlı kahramanının hizmeti kadar katkıda bulunmamış ve bulunamamıştır.

Bu adam, dünya kültürüne yeni bir adalet ve hürriyet anlayışı getirmiştir. Ve dünyaya yeni toplum kanunları ile öyle sosyal gerçekler ilân etmiştir ki, o andan itibaren dünya kültürü bunları gözönünde tutmamazlık edememiştir.

Büyük Oktobr, Çarlık esaretinden kurtulan halkların milli kültürlerinin serpilip gelişme gününün, o hârikulâde günün şafağı oldu. Bu halkların sanat ve edebiyatları dereler ve ırmaklar gibi yollarını aramaya başladılar ve dünya kültürünün başarılar denizine ulaşıp dökülme yolunu buldular. O zamana kadar memleketimizin sınırları dışında isimleri bilinmiyen nice şair, artist, ressam ve bilginlerimiz dünyanın ünlü eylem adamları genel listesine girdiler.

Faşizmin esaret zincirine vurduğu halkların hürriyeti için savaşmış olan Sovyet vatandaşlarının kahramanlık eylemleri, dünya kültürünün gelişmesinde özellikle belirgin bir yer tutacaktır. Barışın ve insanlığın düşmanını kesinlikle hezimete uğratan Sovyet ordusunun zaferi olmasaydı, Hitlerciliğin karanlık iktidarı esir ettiği memleketlere daha bir hayli ıstırap verecekti.

Büyük Oktobr örneği sömürge memleketlere cesaret ve kuvvet kazandırdı. Onlar da sömürgeciliğe ve emperyalizme karşı daha şiddetli bir savaşa giriştiler. Bu savaşlar sonucunda, Asya ve Afrikada birçok memleket yeniden doğdular, yeni hayatı kurdular ve kendi eski kültürlerinin başarılarını tekrar insanlığın ortak hazinesine malettiler. Sömürgecilerin iradesiyle unutulmuşluğa itilen bu başarılar, yeniden tüm halkın ve her-kese açık hazinesi haline getirildi.

Dünyanın bütün halklarının elçileri ve temsilcileri, Büyük Oktobr'un sönmez ateşinden kendi meşalelerini yakarak memleketlerine götürdüler. Ve Oktobr'un böylece taşınan alevlerinin kıvılcımları bütün dünyada yeni kültürün ateşlerini tutuşturmaya başladı.

Dünya kültürünün başarıları ve kazanımları, yüzyıllar boyunca, kimi okumuş kimi cahil zalimler ve halkların kanına susamış müstebitler tarafından açılan harplerde yakılmış ve yıkılmış, insafsızca yok edilmişti. Ama bu kültür katliâmına da yeter diyen Büyük Oktobr Devrimi'nin ilk günü «Barış Buyrultusu» ile başladı.

«Barış Buyrultusu» her bakımdan yıkım olan harbe son verilmesini öngören yeni kanunu ilân etti. Ve bu buyrultunun insanlığın hayatına hizmeti bütün gelecek zaman üzerinde eşsiz ve sürekli bir etki yaptı. İşte Sovyet halkları elli yıldır bütün halkların hürriyet, barış ve bağımsızlık haklarına kanat gererek hiç şaşmadan barışı savunuyorlar.

Eski dünyanın harabeleri üzerinde Oktobr'un muzaffer bayrağının dalgalandığı günden beri dünya kökten değişti. Emperyalizm ve kapitalizmle

ölüm-kalım savaşı devri başladı. Dünya sosyalist sistemi meydana geldi. Sosyalist toplumun kurucusu olan insanoğlu, maddi ve mânevi muazzam değerler yaratarak, dünya kültürüne paha biçilmez katkılarda bulundu. Aynı insanoğlu ilk olarak uzay yolunu açtı ve o zamana kadar dünyamızdan hiçbir canlının çıkamadığı uzay boğluğunda ilk adımları attı. Böylece, doğanın ve insanın dönüşümü, eşi görülmemiş imkânları ve kudretiyle bütün insanlık için aydın geleceğe yol açan bir dünyanın yaratılması dönemi başladı.

Büyük Oktobr insan bilgisinin bütün alanlarına öyle çok ve büyük yenilikler getirdi ki, artık bu başarılar gözönünde tutulmadan dünya kültürü tarihinden söz edilemez.

Dünya güzel olmalı

ROKUEL KENT

Bence, Batı'da kültürün basınımız tarafından resmen yayılan idealleri ile reel politika arasında bir uçurum vardır. Örneğin, dünyanın en büyük gazetelerinden biri olan «Nüyük Tayms»de, birinci sayfasında, yeniden yüzlerce Viyetnamlının kırılp gittiği, insanların Napalm ateşleri içinde yanıp kül olduğu kanlı salhaneye dair haberler, Amerikanın güney eyaletlerinde zencilerin hunharca coplandığına ve öldürüldüğüne dair haberler, politikanın en çirkin yönünün ve cinayetlerin göstergesi olan çeşitli enforsasyonlar okuyabilirsiniz. Ve aynı gazete ikinci veya üçüncü sayfasında, memlekette ekonomik aktivitenin geliştiğine dair bilgiler verir. Birkaç sayfa daha çevirdiniz mi, kültüre, sanata, müziğe ve kitaplara dair mükemmel yazılar bulursunuz. Artık insana öyle gelir ki, kitaplardan, müzikten ve sanattan söz edilen bu sayfalarla, cinayetlerin, yolsuzlukların ve gaddarlıkların yer aldığı birinci sayfa arasında sanki hiçbir ilişki yoktur.

Bizde iyilik, sevgi, dost ve hısımlara şefkat konuları üstüne gayet şairane, mükemmel ve dokunaklı eserler yazılıyor. Fakat bunlar bizim diğer halklara karşı münasebetimizle nasıl bağdaşır? Biliyoruz ki, İngiltere zamanın en büyük emperyalist sömürgeci devletiydi. İşe bakın ki, sözünü ettiğim hayat ideallerini, sevgiyi ve şefkati dile getiren o mükemmel, dokunaklı ve duygulu eserlerin çoğu İngilizlere aittir. Bana öyle geliyor ki, kültür üstüne söylenen sözler ile hayattaki gerçek arasında gerekli olan bağ ve ahenk ancak sosyalist memleketlerde vardır. Bu olay büyük bir önem taşır. Bence, kültür idealleri ilk olarak Oktobr Devrimi'nin meydana getirdiği sosyalist toplumun hayatında gerçek anlamını kazandı.

İlk defa bu toplumda, sanat ürünleri, artık yüze sürülen kozmetik veya giyilen güzel bir entari gibi, görenlerin sözünü etmeleri arzulan nite-likte bir kültür olmaktan çıktı. Kültür idealleri ve sanat ürünleri artık hal-kın benimseyip yaşadığı, onun yaşama tarzını etkileyen, onun eylemleri ve diğer halklara karşı, bütün dünyaya karşı münasebetleri üzerine etki yapan bir varlık, bir değer haline geldi.

Biliyorum ki, bu oluşma insanlık tarihinde ilk defa görüldü. Söz eylem halini aldı. Söz artık, hayat gerçekleriyle ilişkisiz ve sadece güzel, sadece duyarlı bir şey olarak kabul edilemez. İşte, kanaatimce, bu bilinci Batı'da bütün insanlara her zamankinden daha büyük bir inandırıcılıkla Ekim Devrimi getirdi. Sanat, hayatın kanvası üzerinde nakış değildir; sanat hayatın kanvasının ta kendisidir ve bizim bütün işlerimizin temelinde yatan odur.

Sosyalist toplumda sanatın gelişmesi ve sanata karşı münasebetin de elbette kendi tarihi vardır.

Benim görüşüme göre, sanat burada başlangıçta tamamen devrimin menfaatleri hizmetine koşulmuş ve bu ölçüde koşulma bazan bizzat sana-tın zararına olmuştur. Sosyalist ülkeler sanatçıların da bunu inkâr etme-diklerini sanıyorum. Bunu da bir zorunluk gerektirmişti, zira devrimin zaferini garanti altına almak için, onun savunulması yolunda sanatçıların da kalemleriyle, paletleriyle, sanatın sahip olduğu diğer bütün araçlarla çalışmalarına ihtiyaç vardı. Ama şimdi, devrimin zaferi yerleştikten sonra, kültürün gelişmesi hürriyetin yeni aşamasıyla belirlenmelidir. Sosyalist toplumun özgür sanatçıların, sanatı ve kendi kabiliyetlerini devrimin yerleştirdiği prensiplere uygunlukla geliştirme hakları vardır.

Bence, devrimi tamamen ve içtenlikle desteklemek, kapitalizmin doğur-duğu ve alabildiğine derinleştirdiği büyük ve müthiş adaletsizliğe karşı insanların dikkatini sıvırtmak sanatın toplum önündeki en büyük hizmeti ve ödevidir. Amerikadaki sanatçıların ödevi de, Viyetnamda yaptığımız barbarlığı halka göstermek, işlenen cinayetlerin bütün amacını kavrama-

«Rus Devrimine, benim yaşadığım zamana raslıyan bu tarihsel olaya karşı beslediğim saygıdan kimsenin şüphe etmesini istemem. Bu devrim, kendi memleketinde ömrünü çoktan tüketmiş olan ana-ronik düzene son verdi, yüzde 90-ı okuma-yazma bilmez bir halkın kültür seviyesini yükseltti ve yığınların yaşama şartlarını geçmişte-kiyle kıyaslanamaz şekilde iyileştirdi. Bu büyük bir sosyal devrimdir ve 1789 politik devrimi gibi, insanlığın bütün hayatında iz bıraka-caktır.»

Tomas Man, 1950

sına yardım etmek ve keza memleketimizi kaplıyan getolarda zencilere yapılan hunharca muamelenin ne utançverici bir adaletsizlik olduğunu anlatmaktır. Bu her sanatçının ödevidir.

Bu sözlerimi inançla söylüyorum, amma benim de çokluk kendimi kenarda tuttuğum ve olup bitenleri eleştireceğime, onları dile getirdiğim bir gerçektir. Hep manzaralar çizdim. İçinde yaşadığım dünyayı, çevreyi seviyorum. Bunları sevmekten ve tüvale aktarmaktan vazgeçmiş de değilim. Fakat içinde yaşadığımız dünyayı seviyorsak, sadece onun bize verdikleriyle yetinemeyiz. O dünyanın bağrında ne zengin olanaklar gizlendiğini anladıkça, bizim ondan durmadan daha fazlasını istemek hakkımızdır. Aza kanaat getirmekle avunamayız. İnsanoğlu dünyaya bütün dolgunluğu ile sahip olma arzusundadır ve bundan ötürü, dünyayı soysuzlaştıran her şeyi protesto etmelidir.

Bana kalırsa, Batı'da, bizde sanatçının ödevi, kötülük ve adaletsizliklere karşı, burjuva uygarlığı şartları içinde yaşayanlar arasındaki ilişkilerde insanlık-dışı işlemlere karşı olanca gücüyle protesto sesini yükseltmektir. Sanatçının ödevi en gür sesiyle şöyle haykırmaktır: Etrafınıza bir bakın, bütün yaptıklarınızdan utanın ve dünyayı değiştirin!

«Emeği, köy ekonomisini, sanayii, tabii servetleri, tekniği, insanoğlunun bilgilerini, insanın tabiat üzerindeki egemenliğini, bütün bunları emekçilerin hayatını iyileştirme dâvası hizmetine koşalım; bunu gerçekleştirelim ki herkese daha varlıklı ve kültürlü bir yaşantı garantileyelim . . . İşte Sovyet Devrimi'nin diğer bütün insanlığa verdiği ders budur.»

T. Drayzer, 1937

Oktobr, milli kurtuluş savaşı ve kültür

FAİZ AHMAD FAİZ

Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi dünyaca önemli tarihsel bir olay idi. 1917 yılında bölünmez bir ülke meydana getiren Hindistan ve Pakistan için, Oktobr Devrimi'nin, bir başka ülkeye kıyasla belki biraz daha dolaysız bir önemi vardı. 1919-da devrim henüz sona erdirilmeden, benim memleketimden birçok insanların romantik anlamda hürriyeti aramak üzere

Afganistan üzerinden bugünkü Orta Asya Sovyet Cumhuriyetlerine geçtiklerini bilenler azdır. Bu vatandaşlarımızın kimi liberal, kimi dindardılar; amma hepsini hürriyet mücadelesinde muhtaç olduğumuz desteği devrim yapmış olan Sovyetler Birliğinde aramak gerektiği düşüncesi birleştiriyordu. Bunlar Sovyetler Birliğinden devrimin kendilerine şu veya bu ölçüde yaptığı etkilerle döndükten sonra, hemen hemen hepsi, memleketlerinin işçi ve ilerici hareketinin aktif savaşçıları oldular.

Oktober Devrimi sırasında, Hindistan'da İngiliz emperyalizmine karşı yöneltilmiş ulusal hareket enine boyuna gelişme halindeydi. Sovyet devrimi bu harekette yeni ufuklar açtı, ona açıklık kazandırdı. O zamanlar, ulusal hareketin ilk savaşçı sınıf örgütleri kuruluyordu. Aynı dönemde, zor kullanmayı ve direnmeyi öngören romantik kişisel aksiyonlarla İngiliz egemenliğini devirmeye çabalayan başlıbaşına bir gençlik hareketi şekilleniyordu. Bu genç devrimcilerden çoğu nispeten kısa bir zamanda yokedildikleri halde, onların gençlik ve aydınlar üzerindeki etkileri çok büyük ve sürekli oldu. Nihayet, Oktober Devrimi, milli kurtuluş hareketine yeni bir ümit, yeni bir iyimserlik ve bir güven duygusu kazandırdı, zira dünyanın altıda birini teşkil eden büyük bir ülke artık esir halkların tarafını tutuyordu. İşte bu politik olaylar ve gelişmeler benim memleketimde aydınları ve aydınlar vasıtasıyla de kültürel gelişmeyi etkiledi.

Hindistan'da – ki o zamanlar İngiliz Hindistanı idi – Avrupayı kaplıyan harbin sol örgütleri faşizme karşı mücadelede askeri çabaları desteklemeye sevkettiği 1942 yılına kadar, her türlü Marksist eserler yasaktı. O zamana kadar hiçbir Marksist eser basılamıyor, yayılamıyor ve okunamıyordu. Ama yasak olmanın başka kitaplar vardı. Örneğin, bir Gorki, bir Şolohof, ve «Dünyayı sarsan on gün» gibi eserler okunabiliyordu. İşte bu edebi eserlerin etkisiyle, benim memleketimde de Sovyet devrimine, klâsik ve çağdaş Rus edebiyatına karşı ilgi uyandı. Bu iki yönlü ilgi sayesinde, yazarlar, aydınlar ve çeşitli sanatçılar arasında yepyeni bir atmosfer meydana geldi, ve bu yeni hava içindeki hamleler birçok konkre örgütlenme biçimlerinde meyvalarını verdi. Bu cümleden olarak, İlerici Yazarlar Hareketi'nin temelleri atıldı.

Bu hareket, memleketimizin edebi hayatında, milli kurtuluş ve milli bağımsızlığın elde edilmesiyle yeni problemlerin ortaya çıktığı ve bu yeni durumun yeni tip eserler gerektirdiği 1940 yılları sonuna kadar hüküm sürdü. Ama otuz yıl boyunca, kültürün hemen hemen bütün ileri temsilcilerini kapsayan bu hareket üstün durumunu sürdürdü. Örneğin, Hint Halk Tiyatrosu'nun kurulması bu hareket içinde sağlandı. (Bu, daha ziyade gençlik hareketinin, devrim fikirlerini sahne araçlarıyla ifade etmek isteyen tiyatroseverlerin başarısıydı.) O dönemde, politik eylemler için dolaysız bir araç hizmeti gören birçok devrim şarkıları yazıldı ve yığınlara maloldu. Hint sinemacılığında yeni realist ekol meydana getirildi; bu ekolün Hint rejisörü Satırcı ve diğer bazı Pakistan rejisörleri tarafından

yapılan filmleri büyük bir ilgi ve ün kazandı. Devrimin, devrim literatürünün ve Marksist eserlerin incelenip öğrenilmesi ve Gorki, Mayakovski, Şolohof gibi sanatçıların eserlerinin okunması sonucunda, Hint sanatçıları ve yazarları görünüşte sübjektif kişisel problemlerini sosyal açıdan görmeyi öğrendiler. Aynı zamanda ulusal problemleri tarihsel perspektifte görme yeteneğini kazandılar. Bu da onların toplumsal gerçekçilik ve daha geniş anlamda hümanizm diyebileceğimiz olguyu kavramalarına yardım etti. Bu kavrayış da sonra onların eserlerine yeni bir sıcaklık ve tutkunluk verdi. Ve yazarlar, yapıtlarında kişisel problemlerin çerçevesinden çıktılar, ve yeni Hindistanın kuruluşu arzusuyla, daha iyi bir toplum düzeni kurma arzusuyla dolup taşar oldular. Ve yeryüzünde hürriyet ve milli bağımsızlık uğrunda savaşanlarla candan dayanışmalarını dile getirdikleri sanat ürünlerini bütün dünyadaki gericiilere karşı yönelttiler.

Özetliyerek söylemek lâzımsa, Ekim Devrimi'nin yukarıda sözünü ettiğim faktörler dolayısıyla başlıca etkisi, aydınların halk ile yakınlaşmalarına ve büyük dünya edebiyatı ile daha yakından bağ kurmalarına yardım etmiş olmasıdır.

Benim bir yazar, bir sanat adamı açısından görüşüm şudur: Devrimin dünyada her dürüst yazarı ve her namuslu vatandaşı doğrudan doğruya ilgilendiren ve etkiliyen üç gerçeği vardı. Milletlerarası plânda onun muhtevası bütün ezilen halkların kurtarılmasıydı. Ulusal açıdan, bu muhteva, sömürücü sınıfların ortadan kaldırılması yoluyla yığınların sosyal kurtuluşuydu. Kültür açısından ise, kişinin kör-inançlardan kurtulması, bireyin tecrübesinin, yığınların tecrübesiyle, onun kendi halkının ve çağdaş insanlığın tecrübesiyle bağdaşmasıydı.

Bu üç gerçeğin, üç muhtevanın her biri ve aralarındaki ahenkli bağdaşma, çağdaş insanın mânevi hayatı için, evvelce olduğu gibi, belki de daha fazla önemlidir. Çünkü bugünkü dünyada, milli kurtuluş kuvvetleri ile emperyalist egemenlik ve sömürücülük kuvvetlerinin çatışması, özellikle Viyetnamda, kurtuluşçular ile esaretçiler arasında alabildiğine çetin bir ölüm-kalım savaşı şeklini almıştır. Bu, halkların sosyal kurtuluş mücadelesi için de böyledir, çünkü dünyada emperyalist boyundüğundan kurtulmuş, fakat sosyal ve sınıfsal sömürünün yokedilmesi problemlerini henüz çözmemiş olan halklar çoktur. Ekim'in kültür açılarından yaptığı etkinin aktüelliği, bir nükleer harp tehlikesi yüzünden ve bir örneğine Yunanistanda tanık olduğumuz gibi çeşitli ülkelerde alıp yürüyen neo-faşizmin yeni kabarışı dolayısıyla daha da artmaktadır.

Günümüzde kültür alanında çalışanların gençlik karşısındaki sorumlulukları da büyüktür. Birçok memleketlerde, burjuva liderlerinin önem verip göründükleri mânevi değerlerin yitirilmesinden duyulan hayal kırıklığı sonucu olarak, aydın gençler arasında belirli ölçüde bir kabalaşma ve bir yabancılaşma duygusu vardır. Gençlik için, kabalağa sürüklenmekten, gerçeklerden kopma, bozgun ve moral yitirme havasından kurtularak,

Oktober Devrimi'nin etkisiyle 1920–30 yıllarında doğan yeni inanç, ümi ve mücadele şevki ile tekrar donanmak çok önemlidir.

«Avrupada, geri kalmış, hareket yeteneğini yitirmiş diye vaktiyle dudak büktükleri memleket, sosyalist devrimi ilk olarak başaracak kadar enerjiyle dopdolu, zeki ve cesur olduğunu gösterdi. Sosyal yapı ve kuruluş alanında, en zengin ve demokrasileri ile öğünen bütün devletleri süratle geride bıraktı. Dünya bu memlekette olup bitenleri hayret ve hayranlıkla izliyordu. Çok geçmeden, yepyeni bir aydınlık Rusyanın sınırlarından ötelere yayılmaya başladı. Ve Lenin'in, bazılarını korkuyla titreten, bazılarını sevinç ve umutla dolduran adı, dünyada en çok anılan ad oldu. Lenin adı, nice generallerin, başbakanların ve çeşitli politikacıların adlarını gölgede bıraktı. Dünya yeni bir biçimde yeniyi teneffüs etmeye başladı; anın bunalıcı atmosferini nihayet hayat esintisi kapladı. Ve böylelikle, bütün dünyayı hareket getiren varlıklı ve yaşanmaya değer bir hayat yolu açıldı.»

Zdenek Needli, 1947

Sanat ve edebiyat yolunda

VILEM ZAVADA

1917 Ekim ayında Rusyada devrim ateşi parladığı zaman ben ancak oniki yaşındaydım. Daha sonra, liseye devam ederken, artık klâsik Rus edebiyatını, onun Tolstoy, Dostoyevski, Puşkin, Lermontof, Gogol, Turgeniyef, Pisemski, Saltıkof, Şchedrin vb. temsilcilerini büyük bir ilgiyle okumaya başladım. Bu yazarların eserleri, benim Çarlık Rusyasının hayatı hakkında bilgi edinmeme ve bir tasavvur kazanmama yardım etti. Kazandığım ilk parayla, Skabiçevski'nin, A. G. Stin tarafından işlenmiş «XIX. yüzyıl Rus edebiyatı tarihi»ni satın aldım. Bu kitap, benim Rus edebiyatı ve Rusyadaki fikir akımları hakkındaki bilgilerimi bir hayli tamamladı. Ancak lisenin son sınıflarında Prag edebiyat ve sanat dergilerini okumaya başladım. Bunlar, bende Rus devrimi ve yeni Sovyet devletinin hayatı ile daha sistemli ve derin olarak ilgilenme merakı uyandırdı. Benim Rus devrimiyle ilgimin artmasında, heveskâr bir genç yazar olarak kendilerine büyük bir saygı beslediğim Yozef Gora, Irji Volker, A. M. Pişa, Yaroslav Seyfert,

Viteslav Nezval, Konstantin Bibl, Vladislav Vančura, Karel Tayge gibi komünist Çek yazarlarının ve daha eski kuşaktan da S. K. Noyman, I. Olbraht, M. Mayerova, M. Puymanova gibi yazarların bilhassa büyük etkileri vardır. O zamanlar bizde öncü sanatın bütün veya hemen hemen bütün temsilcileri komünist ya da sempatizan yazarlar idi. Bu yazarlar ve sanatçılar dergilerde kendi yazılarının yanısıra çağdaş Rus sanatının yapıtlarını da yayınlıyor, bize Rus edebiyatında, sinemacılığında, tiyatrosunda, resimde ve diğer şekil sanatlarındaki öncü yeniliklerin hepsini tanıtıyorlardı. Bu dergilerde çoğu inceleme ve eleştiri yazıları, hele Rus yazarlarından yapılan çeviriler beni çekiyor, kavlıyor ve Sovyetler Birliğinde her şeyle ilgilenmeye sevk ediyordu. Başlangıçta bizi A. Blok'un ve Mayakovski'nin şiirleri, Ayzenştayn, Pudovkin ve Dovjenko'nun filmleri iyice sardı. Mayakovski'den farklı olarak, devrimi birden kabul edememiş olan Esenin, Pasternak, Ahmatova ve Svetaeva gibi yazarların eserleri de bize heyecan veriyordu. Şiirlerinde geleneksel köylülük anlayışında direnen ve devrimin önemini anladıkları şüpheli olan Klüef ve Kliçkof gibi şairlerden de hoşlanıyorduk. O zamanlar, birçoğumuz ancak Merejkovski gibi açıktan açığa gerici ve devrimin düşmanı olan yazarları ayırdedebilecek durumdaydık. Gerçi böyleleri yabancı memleketlere sığındılar. Ne var ki, biz Sovyetler Birliği içinde kalan romancı ve şairleri kategorilere ayırmıyorduk.

Rus edebiyatı bizde daima çok geniş ölçüde tercüme edildi. Bütün temel eserler Çek diline çoktan çevrilmiş bulunuyor. Biz, sadece iyi çeviriciler olarak kalmayıp, aynı zamanda yeni Sovyet edebiyatının propagandacıları olan Bogomil Matezius ve Irji Veyl sayesinde, bu edebiyatın en yeni başarılarına tanıklık eden eserlerini de okuyabildik. Burada František Kubka'nın «Devrim Rusyası Şairleri» adlı kitabını, Sovyetler Birliği edebiyatını tanıma ufkumuzu genişleten bu başarılı çevirileri şükranla anmadan geçemem.

«Son yüzyılın büyük devrimci dönüşümleri arasında Rusya'da gerçekleştirilen Oktobr Devrimi en büyüğüdür. Almanyadaki reformasyon Avrupa vicdanını yenilemek için mücadele ediyor, otuz yıl süren çetin bir harpte dinlere ve mâneviyata müsamaha adına çarpıştıyordu. Bundan sonra Fransız devrimi gerçekleşti. Bu devrim, etik kuvvetleri sayesinde feodalizmin iddialarını silip süpürdü. Amaç burjuvazinin eşitlik ve hürriyet emelini gerçekleştirmektir. Rus devrimi ise, yalnız bir sınıfın değil, bütün insanların, bütün halkların, ırkların ve inanışların hürriyet, eşitlik ve kardeşliği için mücadeleydi.»

Berngard Kelerman, 1950

Gerici siyasi çevreler ve gerici basın Sovyetler Birliğine karşı olumsuz ve hattâ düşmanca bir tutum alıyorlardı. Birçok dergiler yayınevleri bu konuda daha akıllı davranarak, devrimden sonra pek gecikmeden, Sovyet yazarlarının eserlerini yayınlamaya başladılar. Bu dergilerin ve yayınevlerinin hepsi de sol eğilimli değildi; aralarında «Aventinum», «Sfenks», «Çin» ve benzerleri de vardı. Hattâ 1930 yıllarında «Melantriks» basımevi de yeni Rus edebiyatından eserler yayınlamaya başladı. Ve Sovyet edebiyatı başlangıçta yeni muhtevası ve şekil alanındaki ilginç buluşlarıyla bizi çekerken, daha sonra biz ondan Rus devrimci gelişmesinin tecrübe kaynağı olarak da faydalanmaya başladık. Bu konuda, Şolohof'un, Rus ülkesinin devrim sırasında ve daha sonraki hayatını geniş ölçüde ve bütün gelişmeleriyle gerçekçi ve açık olarak gösterdiği «Uyandırılmış toprak» ve «Şâkin Don» gibi eserleri üzerimizde çok kuvvetli etkiler yaptı. Maksim Gorki'nin, A. Tolstoy'un, A. Fadeef'in ve diğer birçok Sovyet sanatçılarının yarattıkları eserlerin üzerimizdeki etkileri de büyüktü.

Bence, yalnız kendim değil, fakat bizde harbe kadarki ilerici aydınların büyük kısmı, devrim, sosyalizm ve Sovyetler Birliği hakkında tutumumuzu özellikle yerli edebiyatın ve Sovyet edebiyatının etkisi altında belirlemiş ve şekillendirmişizdir.

Zamanımızda yazarlar kendilerine düşen sorumluluktan kaçınamazlar, kaçınmaları da doğru olmaz. Ben sanatçı deneyin önemini küçümsemiyorum, fakat kanaatimce yalnız sanat, insanın ve dünyanın kaderi adına sorumluluk yükümlenmiş olan sanat, insan toplumuna kendini tanıması ve ilerleme yolunda karşılaştığı bütün bunalımlardan çıkışı çaresi bulması için yardım edebilir. İşte bu alanda sanatın önünde en geniş imkânlar açılmaktadır. Tarihsel tecrübe büyük bir değer taşır, amma tarih tekrarlanmaz ve hayat olduğu yerde durmaz. Bundan ötürüdür ki, yazarların gerçekleri iyi tanımaları ve gözlerini geleceğe çevirmeleri gereklidir.

İnsanlara doğru yolculuk

PIYER GAMARA

Bence, kültür ve edebiyat üstüne her konuşmada, edebiyat kendi realizasyonu süreci içinde, yani yazarın kafasında fikrin doğuşundan ve düşüncelerin kâğıda aktarılmasından, bunların okuyucunun belleğine ve yüreğine geçmesine kadarki gelişme boyunca gözden geçirilmelidir. Sanatçı, kültürü kendisi için değil, başkaları için yaratır. Bana kalırsa, Oktobr Devrimi'nin kültürel gelişmeye etkisi hakkındaki konuşmaya işte bununla başlamak uygun olur.

Oktobr büyük bir ülkenin halkını kurtardır. Bu politik ve sosyal kurtuluşun, kültür gelişmesi için önemli sonuçları vardı. Bununla, örneğin eğitim-öğretimin ve çocuğu yüksek kültürlü insan haline getirmede yararlanabildiğimiz okullar, kütüphaneler gibi kültür kurumları sisteminin gelişmesini kastediyorum. Kültürü benimseme yönünde, sosyal ve politik kurtuluş sürecine eşlik eden böyle bir istek ve atılımı, kültür alanında da kaydadeğer eylemleri olan Paris Komünü döneminde ve – Konvent'in eğitimci ve sosyal eylemlerini gözönünde bulundurarak – Birinci Fransa Devrimi'nde de bulmak mümkündür. Böyle bir eylem ihtiyacı bugüne kadar da gündemdedir. Ben burada okuyucuya ve kültürden yararlanan herkese bu kurtuluşun önemini anlatmaya çalışacağım.

İşin hem okuyucu açısından, hem de yaratıcı açısından ele alınması gerekir. Bence, Oktobr Devrimi, gerçekleştiği memlekette hem okuyucunun, hem de sanatın gelişmesinde önemli bir teşvikin de başlangıcıdır.

Bu devrim hayata o kadar ilginç sanatçı araştırmalar getirdi ki, yüzümüzü bugüne bugün de onlara dönüyoruz. Bugüne kadar da sanatçılar onlardan ders alıyorlar. Dünyamız üzerinden bir hürriyet esintisi geçti. İnsana ve bütün vatandaşlara kişisel onur duygusunu iade eden Oktobr Devrimi, yine bir vatandaş olan okuyucuyu da büyük bir sevgi ve saygı ile sardı. Ama ona büyük bir sorumluluk da yükledi. Yazar, hürriyete doğru, aydınlığa doğru yürüyen bir toplumun üyesi olduğunu biliyor. Bu da ona iyimserlik, heyecan, atılım ve yaratma gücü kazandırıyor. O basit bir «birey» değil, ya bir parça kâğıt üstüne, ya müzik partiyonu üstüne eğilen, ya da elinde fırçasıyla tüvalin önünde dikilen kişidir. O bir büyük bütünün parçasıdır. Yazdığı yalnız kendisi için değildir. Ben, yalnız kendisi için ya da önündeki kâğıt parçasını doldurmak için yazan hiçbir sanatçı tanımıyorum. Kendim için yazıyorum diyen varsa, yalan söylüyor. Edebiyatçı başkaları için yazar, bir şeyi belirtmek için, bir şeyi aktarmak ve ulaştırmak için yazar. Çağımızın hümanist edebiyatı, sanat ve onun yetenekleri konusunda mert olmalı ve aynı zamanda diğer insanlar üzerindeki otoritesini kavramalıdır.

Bu konuda Romen Rolân gibi büyük bir yazarın tutumu örnek olarak gösterilebilir. Romen Rolân, bir yazısında dediği gibi, yazar için iki yol görüyordu: «Dışa» doğru yolculuk ve «kendine doğru» yolculuk. Onun bir kitabı da «Kendine doğru yolculuk» başlığını taşır. «Kendine doğru» yolculuk, insanın kendisi için düşünüp yargılara varmasıdır, onun düşünceleridir, kişiliği ve tekrar edilemez olan yapıtıdır, onun – deyim yerindeyse eğer – «yalnızlığı»dır. Sanatçı çalışırken, yanında elinden tutulacak kimse yoktur. Onun büyüklüğü ve zayıflığı işte bu yalnızlığındadır. Ama öte yandan, yazar hiç durmadan «dışa» doğru, insanlara ve büyük olaylara doğru yolculuk yapar. İç yaşantının adamı olan, yalnızlıkta düşünme ve aramalar için çok vakit harcıyan Romen Rolân gibi bir yazar da, bütün duygularıyla hep dış âleme doğru atılımlar içinde bir insandı. Bundan kastım, onun sadece önemli toplumsal olayların geçtiği Sovyetler Birli-

ğine ve diğer ülkelere yaptığı yolculuklar değil, aynı zamanda onun düşüncesi ve ruhuyla «dışarı» dönüklüğü, «dışa» yönelişi, onun daha sonra eserlerini yaratmasına yarıyacak tohumu reel toplumsal hayatta arayıp bulma ve toplama çabasıdır.

Bana öyle geliyor ki, yazar kendisine akıl verilmesini pek sevmez. Bununla demek istediğim şudur: Bir şaheser yaratmanın reçetesini kimse bilmez ve bir romanın yazılması için formül teklif edemez. İyi bir destan veya şaheser bir piyes yaratmanın kimyevi bir terkibi ya da esrarengiz bir işareti yoktur. Bütün bunlar bizzat sanatçının işidir, kısmen onun niteliğine, kısmen kabiliyetine ve dehâsına bağlı bir iştir. Biz ise, ne yazık ki, fabrikada dâhi yapamayız. Bu, meselenin bir yönüdür.

Bir de okuyucu var, seyirci var, yani kitle var. Yazar tek ve yalnız değildir. Ve okuyan kitleyi baştan çıkaran yazar da, bu unvanı taşımaya lâyık olamaz. Yani, ırkçılığın, insanları birbirine düşürmenin gelişmesine yardım eden yazar, benim kötülük dediğim şeyi, insana yakışmayan ve reva olmıyan şeyi yayan yazar hiçbir değerli eser meydana getiremez, çünkü öylesi, insanın, insan ruhunun ve onun yüceliğinin mahvedilmesinden yanadır ve mahvına çağırır. Gerçek yazar, çevresindeki dünyaya, insanlara, memleketlere, geçmişe ve geleceğe apaçık gözlerle bakar. Örneğin, Karel Çapek gibi bir yazarın akli, zamanı içeri almak ve benimsemek için açtı, çünkü o ileriliğin vatandaşıydı ve geleceğe bakıyordu.

Benim için, taşıdığı unvana lâyık yazar, kendisinde vatandaşı da, sanatçıyı da bağdaştıran adamdır. Bu sözümle, elbette bütün yazılanların bir ders olması gerektiğini, şematik ve didaktik olması gerektiğini söylemek istemiyorum. Vatandaşlık ödevinin sanatçı çaba ile nasıl bağdaştırılacağı meselesini her ahalde sanatçının kendisi kişisel olarak çözmelidir. Onun yaratıcılık sorumluluğu da bundadır.

*

Rakamlar ve deliller

Sovyetler Birliğinde 1966–67 ders yılında her dereceden okullara devam edenlerin sayısı 72,6 milyon, yani ülke nüfusunun hemen hemen üçte biridir. Yüksek okullardan yeni mühendisler yetiştirme bakımından Sovyetler Birliği dünyada birinci yeri almaktadır. 1966 yılında 172 bin yeni mühendis öğrenimini tamamlamıştır. Bu, Birleşik Amerika'dakinin dört mislinden fazladır. Sovyetler Birliğinin 1967 yüksek okulunda 4 milyon kişi öğrenim yapmaktadır. Bu memleket doktor sayısı bakımından da dünyada birinci durumdadır. 1966 yılında Sovyetler Birliğinde her 10 bin kişiye 24,7 doktor düşüyordu.

Bütün dünyada basılıp yayımlanan kitap, broşür, dergi ve gazeteler toplamının dörtte biri Sovyetler Birliğindedir. Bugün ülkede yılda 76 bin

kitap ve broşür basılıyor. Bunların toplam tirajı 1,5 milyara yakındır. Ülkede 8 bin gazete ile 4 bin dergi yayınlanıyor. Sovyetler Birliğinde yayımlanan tercüme eserler Birleşik Amerika'dakinin 4 misli, Japonya'dakinin 4,6 misli, İngiltere'dekinin 9 mislidir. Ülkede okuyucuların muntazaman faydalandığı 368 bin kütüphane vardır ve buralardaki kitapların toplamı 2,3 milyardır.

Sovyetler Birliği tiyatrolarından 1965 sezonunda geçen seyirci sayısı 100 milyondur. Ülkede 500 profesyonel tiyatrodan başka, 907 kadar da amatör tiyatro çalışmaktadır. Şehirlerde ve köylerde 127 bin kültür klübü vardır.

Dünya basınında sovyet yazarları

1917–1934 yılları arasında, Sovyetler Birliği dışında, Rus ve Sovyet edebiyatından 96 yazarın eserleri çeşitli dillerde yayınlanmıştır. 1945–53 yılları arasında 900 Sovyet yazarı 32 dile çevrilmiştir. Halen Sovyet yazarlarının eserleri dünyada 48 dilde yayınlanmaktadır.

Ayrıntılı bilgiler

1958–64 yılları arasında Maksim Gorki'nin eserleri yabancı memleketlerde büyük tirajlarla 600 defa, Mayakovski 100 defa basılmıştır. Sovyetler Birliği dışında eserleri geniş ölçüde tercüme edilen diğer Rus ve Sovyet yazarları Tolstoy, Şolohof, Fadeef, Fedin, Simonof, Erenburg'dur.

Viyetnam: «Hür seçim» komedisi ve gerçek hürriyet yolu

İşgal edilmiş ve baştanbaşa harp alanına çevrilmiş bulunan Güney Viyetnam'da 3 Eylül 1967 günü yapılan sözümona «seçim», bilindiği gibi, general Tiyö ile mareşal Kao Ki'nin, birçok sivil rakiplerine «üstün» gelmeleriyle sonuçlanmıştır. Ama bu seçimlerde aldatılan ve hayal kırıklığına uğrayan sivil rakipler, daha sonra birbiri ardına demeçler vererek, yapılan büyük-küçük bütün hileleri ve oynanan oyunun içyüzünü birer birer ortaya koymuşlardır. Ve Beyaz Saray'ın, bizzat sahneye koyduğu bu oyuna önem kazandırmak için, Güney Viyetnama gönderdiği 22 «gözlemci», sözkonusu hilelerin – elbette – hiçbirini farketmemişlerdir. Örneğin, bu «gözlemciler»in grupça hazır bulundukları büyük şehirlerin çoğunda, yöneticiler – hiç olmazsa görünüşü kurtarmak üzere – daha az kaba davrandıkları için, Tiyö-Ki ikilisi oralarda düpedüz azınlıkta kalmıştır. Buna karşılık, eğer resmi sonuçlara inanırsak, çoktan Milli Kurtuluş Cephesi'nin kontrolü altına geçen ve kurtuluşçuların yığinsal dayanakları olarak bilinen köylük bölgelerde halk toptan Tiyö ile Ki'ye oy vermiştir.

Ne var ki, bu «seçim»in kanunsuz ve düzenbaz niteliğini ispatlamaya kalkmak, açık gerçeği ispata kalkmakla birdir. Burada daha önemli olan, Birleşik Amerika emperyalistlerinin çevirdikleri siyasi manevranın gerçek hedeflerini ve doğurabileceği zararları açıklamak ve her şeyden önce de bu manevranın Viyetnamdaki Amerikan harp siyasetine, bu siyasetin şimdiki safhasına ve sömürge harbi tırmanmasının yeni aşamasına ne suretle bağlı olduğunu göstermektir.

Bu açıklamaya girişmeden önce, şimdiki Amerika hükümetinin Viyetnam'da uyguladığı politika üzerinde olağanüstü ve durmadan artan bir etki yapan iki hususu belirtmeliyiz. Birincisi, Viyetnamda yürütülen saldırı harbinin çıkar yol olmadığının, gerek Birleşik Amerika kamuoyu geniş çevreleri, gerekse çok nüfuzlu nice politikacılar tarafından gittikçe daha açık olarak anlaşılmıştır. İkincisi, yaklaşmakta olan 1968 başkanlık seçimleri, ve bu seçimlerde Conson hükümetinin Viyetnamda uyguladığı saldırı harbinin sonuçları hakkında seçmenlere hesap vermek zorunda olmasıdır. Daha oraya varmadan, kamuoyunu yoklayan Gallup Enstitüsü'nün açıkladığı verilere bakılırsa, Başkan Conson'un dış ve iç politika eylemlerini tasvip edenler, seçmenlerin ancak % 39-udur. Bu tesbit, Başkan Conson'un gittikçe kamuoyunun gözünden düşmesi, 45 aydır devam eden yönetimi boyunca her zamankinden daha çok itibarını yitirmesi

demektir. Birleşik Amerikadaki gözlemcilerin «itibar buhranı» adını verdikleri bu durumun kök sebebinin, Viyetnamda işlerin saldırgan aleyhine gidişi ve Vaşington yöneticilerinin ırk çatışmaları problemini çözme yeteğinden yoksunluğu olduğu da herkesçe bilinmektedir.

Netekim, Amerikan «Niyüzvik» dergisi aynen şunları yazmaktadır: «Özellikle Viyetnam konusunda, haydi herkes Başkan'ın düpedüz yalan söylediğini düşünmüyor diyelim, ama onun bütün gerçeği söylediğine de inanmıyorlar.» Buna karşılık, Amerikan Harp İşleri Bakanı Maknamara âdeta daha açık konuşarak, Birleşik Amerika hava kuvvetlerinin Viyetnam Demokratik Cumhuriyetine hücumlarının «bu komünist ülkenin mücadele azmini kıramıyacağını» söyleyebilmiştir. Üstelik, saldırganların kayıpları da günden güne artmakta ve durumları ağırlaşmaktadır. Örneğin, kasten küçültüldüğü besbelli Amerikan resmi verilerine göre, 27 Ağustosta biten hafta içinde, Amerikan hava kuvvetleri Kuzey Viyetnam göklerinde – bütün harp boyunca – rekor denebilecek sayıda uçak kaybetmişlerdir. Yine o günlerde, Güney Viyetnam Milli Kurtuluş Cephesi kuvvetleri de düşmana çok ağır darbeler indirmişler ve en büyük Amerikan üssü olan Da-Nang'ı hemen de tamamiyle tecrit etmişlerdir.

Bu durumda, askeri-politik gidişatın karakteri hakkında gazetecilerin ısrarlı sorularına, Amerikan hükümeti sözcülerinin verebildikleri «resmi olmiyan» standard cevaplar «barbat», «karmakarışık» ve «kördüğüm», sözcüklerinden ibarettir. Vaşington'da düne kadar Conson'un en yakın yardımcıları olan birçok kişinin artık istifalarını vereceklerine dair söylentiler yayılmaktadır. Hattâ, emsali arasında çetinliği ile tanınan Dışişleri Bakanı Din Rask, geçenlerde gazetecilere gayet mânidar bir cevap vermiş, «çok yorgunum» demiştir.

Böyle karamsarlıklar ve sarsılımlık ifadeleri, Conson'un ve danışmanlarının bir çıkmaz sokağa saplandıklarını ve gerçekte bu sokaktan çıkış da olmadığını anlamaya başladıklarını apaçık göstermektedir. Gel gör ki, bugünkü durumdan biricik gerçek çıkış yolunu tutmak – Kuzey Viyetnama hava akınlarını kesmek ve sonra Amerikan askerlerini Güney Viyetnamdan çekmek – Conson'un izlediği dış politika hattının, gözle görülür sonuçlarıyla birlikte, toptan iflâsını apaçık itiraf demek olacaktır. Başkan Conson ise, işbaşına geldiğinden beri, bir defacık olsun, kişisel çıkarlarını memleketinin gerçek çıkarlarına feda etmeğe yanaşmamıştır. Karşit alternatif – harbin Viyetnam sınırlarından taşınmak hesabıyla alabildiğine genişletilmesi – Amerikan emperyalizmi için öyle tehlikeli sonuçlar gizlemektedir ki, Conson ve hükümeti, hiç olmazsa şimdilik, böyle bir adım atmaya karar vermeyi göze alamamaktadırlar.

Yoksa, yönetici çevrelerde birçok nüfuzlu senatörün ve yüksek rütbeli askeri sorumluların başı çektiği en cerbezeli grup, Viyetnam Demokratik Cumhuriyetine hava akınları konusunda her türlü sınırlamanın kaldırılmasını, Hayfong limanının mayınlanması ve çatışmanın alabildiğine genişlemesine yol açacak diğer birçok tedbirlerin alınmasını isteyip dur-

maktadır. Ne var ki, onların bu teklifleri en sorumlular tarafından şimdilik olumsuz karşılanmaktadır.

Şimdi bu durumun sonucu olarak, problemin çözümü için bir hayale belbağlama şartlarının yaratılması eğilimi belirmeye başlamıştır. Bilindiği gibi, vaktiyle, Birleşik Amerikanın Güney Viyetnam müdahalesinden maksadın, bu memlekette «dışardan sızma»ları önleme ve halkına dirlik düzenlik sağlama yeteneğine sahip demokratik bir hükümet kurulmasını teminat altına almak olduğu bütün dünyaya ilân edilmişti. Günümüzde, yani 1968 seçimleri arifesinde ise, Saygon'da «ilerici demokratik anayasa rejimi»nin maketine benzer bir şey kalıplanmakta olduğunu görmekteyiz. İşte birkaç ay önce sözümona sosyal reformları öngören demagojik program bu cümleden olarak ortaya atılmış, taban böylece hazırlanmış ve 3 Eylülde de «hür seçimler» fikri uygulanmıştır.

Vaşington strateji uzmanlarına göre, «demokratik kurumculuk» hayali yaratma yolundaki bu çabalara paralel olarak, partizanlara karşı askeri harekâtı alabildiğine şiddetlendirme tedbirleri de alınmalıydı. Netekim, bu tedbirler alındı ve uygulandı. Zira, sosyal ve parlâmenter demagojiyle, hürriyet savaşçıları halk yığınlarından tecrit etmek hedefi güdülürken, Güney Viyetnamın komşularıyla irtibatını kesmek üzere dikenli-tel duvarları, mayın kuşakları ve çeşitli tuzaklar kurulması gibi en yeni askeri aksiyonlarla da, yurtseverleri bütün dış destek kaynaklarından yoksun etmek ve böylelikle onları sonra ortadan kaldırmayı kolaylaştıracak şartları yaratmak hedefi güdülyordu.

Bilindiği gibi, emperyalizmin bu çeşit politikası (bir yandan gerçek devrimcileri ve hürriyet savaşçıları silâhlı kuvvet kullanarak insafsızca ezmek, bir yandan da sömürü ve ezginin bazı en azgın şekillerinin ortadan kaldırılması için sosyal-politik tedbirler vaadetmek) birçok memleketlerde karagerici kuvvetlerin geçici başarılarıyla sonuçlanmıştır. Gel gelelim, Güney Viyetnamda bu manevra suya düşmeğe mahkûmdur. Orada Amerikan işgalcilerinin saydam bir iktidar zırhına sardıkları yöneticiler, yığınlardan tamamen kopmuş, bütün halkın nefret ettiği, kin beslediği, kendi kendilerine gelin-güvey olan, politikada cahil ve kabiliyetsiz bir avuç militaristen ibarettir.

Amerikan işgalcileri ve yerli kuklaları hangi hile ve oyuna başvurlarsa vursunlar, apaçık görünen odur ki, bu yabancı efendiler de, yerli ortakları da Güney Viyetnam halkına bir şey söyleyebilecek durumda değildirler. Zira onlar, köklü ulusal ve sosyal problemleri çözecek bir programa değil, ancak süngülere ve bombalara sahiptirler ve halkla bu silâhların diliyle konuşmaktadırlar.

Oysa, bu ulusal ve sosyal problemleri çözecek program mevcuttur. Ve son dönemde meydana gelen en önemli siyasi olay, Saygon'da düzenlenen seçim panayırıclığı ve çığırtkanlığı değil, işte böyle bir programın ortaya çıkmasıdır. Bu program da, Güney Viyetnam Milli Kurtuluş Cephe-

si'nin bu yılın Ağustosunda toplanan olaganüstü kongresi tarafından onaylanmış ve ileri sürülmüştür.

Ülkenin bütün yurtsever kuvvetlerini ve unsurlarını, yürütülen kurtuluş savaşında Milli Cephe'yi daha aktif ve etraflı şekilde desteklemeye çağıran bu siyasi program, savaşın ana hedeflerini ve ödevlerini elle tutulurcasına ortaya koymakta, istilâcılar ve yerli uşakları üzerinde kesin zaferden sonra kurulacak toplumun ana çizgilerini belirtmektedir. Bunun yanı sıra, Milli Kurtuluş Cephesi'nin, bu cephenin yönetici rolünü kabul etmeyenler de dahil olmak üzere bütün dürüst yurttaşlarla içten ve geniş ölçüde işbirliği sağlamaya hazır olduğuna da işaret edilmektedir.

Milli Cephe, bu belgede, işgalciler memleketten kovulur kovulmaz derhal serbest genel seçimler yapılacağını ve bu seçimler sonucunda, gerçekten demokratik bir temele dayanılarak milli meclis ve hükümetin kurulacağını ilân etmektedir. Programın ekonomik kısmında ise, toprak reformunu öngören ayrıntılı bir plândan, milli sanayi ve ticarette hem devlet sektörünün, hem de özel sektörün gelişmesini sağlayacak tedbirlere kadar, birçok konkre teklifler ileri sürülmektedir.

Dış politika alanında, program, tarafsızlığı ve bütün barışsever halklarla dostluk ve işbirliğini esas tutmakta, Viyetnamın iki kısmının birleştirilmesi için gerekli şartların tedricen yaratılmasını öngörmektedir.

Bu Milli Kurtuluş Cephesi programının büyük önemini ve çekici gücünü, bağımsızlık savaşçılarının açık düşmanları olanlar bile itiraf etmek zorunda kalmışlardır.

Şüphe yok ki, Güney Viyetnam hürriyet savaşçılarının bu yeni programı, onların saldırganlara karşı direnişinde, Saygondaki kukla yöneticilerin çevirdikleri manevraların demaske edilmesinde güçlü bir etken olacaktır. Programda aynen şöyle denilmektedir: «Amerikan saldırganları ve yerli ortakları, kaba kuvvete başvurarak ve türlü entrikalar çevirerek halkımızı sindirebileceklerini zannediyorlar. Fakat bunda çok yanılıyorlar. Halkımız kaba kuvvete hiçbir zaman boyun eğmeyecek, aldatmacalara asla kapılmayacaktır.»

YAN PRAJKI

Arjantin komünistlerine karşı yüzkarası bir baskı örneği

Arjantin’de, daha önce Milli Güvenlik Kurulu tarafından onaylanan ve memlekette «komünist faaliyeti» ile itham edilecek herkesin şiddetle yargılanmasını ve hapis cezasına çarptırılmasını öngören «kanun»u, 25 Ağustosta, Başkan Huan Karlos Ongania da imzaladı. Bu kanun, komünistleri devlet kurumlarında çalışmaktan ve öğretim üyeliğinden yoksun etmektedir. Komünistlerden memleket dışında doğmuş olanların Arjantin uyrukluğundan yoksun edilmesini de öngören bu kanuna göre, yabancı uyruklu komünistler de memleketten çıkarılacaktır.

Milli menfaatlere aykırı olan bu gerici kanun hazırlanırken, Makaren’in «Yıkıcı faaliyet üzerinde kontrol» adını verdikleri yüzkıztartıcı kanunu örnek tutulmuştur. Ve bu, gericiliğin memleketin geleceğinden korkusunun, büyümekte olan devrimci hareketten ve komünistlerden korkusunun ürününden başka bir şey değildir.

Böyle bir kanun çıkarılması açıkça Vaşington tarafından telkin edilmiştir. Güdülen maksat, yönetimdeki gericiler gibi düşünmeyenleri ürkütüp yıldırma, özgür fikirlerin kovuşturulmasında işkence metodlarını uygulamaktır.

Doğrudan doğruya komünistleri hedef tutan kanun, aynı zamanda bütün demokrasi, hürriyet ve ilerilik taraftarlarını da tehdit etmektedir. Gericiliğin bu türlü azırtması geçmişte de görülmüş, gerici dikta rejimleri her şeyden evvel komünistleri kırmayı hedef tutan bir terör veya baskı tedbirleriyle başlamıştır. Arjantin komünistlerinin «Nuestra palabra» adlı gazetesi bu hususta şunları yazmaktadır: «Hükümet, emperyalizme karşı, Pentagona karşı, dikta rejimine karşı her türlü muhalefete, memleketteki sosyal ezgiye ve politik bunalıya karşı her eyleme komünizm deyivermek gibi gayet basit bir yol tutmuştur.»

Komünizme karşı böyle bir kanun çıkarılması, Arjantinde askeri rejimin, kamuoyundaki hoşnutsuzluğu boğmak istediğini göstermektedir. Oysa bu hoşnutsuzluğun yığın yığın nedeni vardır. Bir kere, şimdiki rejim yönetimi

ele aldığından beri, Arjantinde en lüzumlu ihtiyaç maddeleri fiyatlarında daimi bir yükseliş göze çarpmaktadır. Resmi istatistiklere göre de, bu yılın ilk yarısında hayat pahalılığı, 1966 yılı ikinci yarısına kıyasla, % 29,8 oranında artmıştır. Memlekette tamamiyle işsiz 700 bin kişi vardır. Bunun yanısıra, hükümet, büyük sermaye ve toprak sahiplerine çeşitli imtiyazlar *sağlamakta*, yabancı tekellere yeni yeni *imkânlar bağışlamakta*, ülkenin doğal zenginliklerini onlara peşkeş çekmekte, ulusal ekonominin kilit noktalarını Milletlerarası Para Fonu ile yabancı tekellerin kontrolüne terketmektedir.

Bu durumda, halk yığınları, hükümetin uyguladığı anti-komünizmin, kendi ihanetini gizleme, halkın hayati haklarına ve hürriyetine tecavüz, yönetimi ele geçirmiş para ve toprak babalarının çıkarlarını ve imtiyazlarını ne pahasına olursa olsun koruma tutumunu gözlerden saklama politikasından başka bir şey olmadığını günlük hayatta gözleriyle görmektedirler.

Sözkonusu kanun, memlekette birçok siyaset adamları, sendikacılar, sosyal kurumlar mensupları ve basın tarafından büyük tepkilerle karşılandı ve protesto edildi. Eski Başkan Arturo İlia, bunun doğrudan doğruya işkence kanunu olduğunu söyledi. Arjantin Emek Konfederasyonu bu kanunu yeren bir açıklama yayınladı. «Sendikaların eylemlerini ahenkleştirme ve birlik hareketi» adına 14 Ağustosta yapılan bir açıklamada da, dikta rejiminin aldığı bu baskı tedbiriyile «insan haklarına ve en ilkel demokratik normlara karşı açıktan açığa hücumu geçildiği» belirtildi.

Memlekette bu kanunun yürürlüğe girmesiyle daha da gerginleşen şartlar içinde, komünistler, bütün ilerici yurtsever güçleri bir cephe birliği kurmağa ve bu kanuna karşı, diktaya karşı mücadelede eylemlerini ahenkleştirmeye çalışmaktadırlar. Arjantin Komünist Partisi MK-nin bildirisinde şöyle denilmektedir: «Bu korkunç kanuna karşı, memlekette yalnız komünistler değil, ekonomik, sosyal ve kültürel ilerlemeden yana olan, barış, hürriyet ve milli bağımsızlık fikirlerini benimsiyen her demokrat ve kadın-erkek her Arjantinli yurtsever protesto sesini yükseltmektedir.»

Gelecek yılın Ocak ayında Arjantin Komünist Partisi 50 yaşını dolduracaktır. Bu elli yıl boyunca Arjantin komünistleri büyük ve çetin bir yol geçtiler. Bu, hürriyet, demokrasi ve sosyal ilerilik uğrunda mücadele yoludur. AKP fedakârlıklarla dolu mücadelesiyle emekçilerin saygı ve sevgisini kazanmıştır.

Arjantinde yönetimi ele geçirmiş «goriller»in, bu yüzkıartıcı kanunla Arjantin Komünist Partisinin varlığına son verme çabaları boşunadır. Bu çabalar suya düşmeğe mahkûmdur. Arjantin Komünist Partisi'nin tarihi ödevini yerine getirmesine ve mutlaka zaferle sonuçlanacak olan demokrasi ve ilerilik uğrunda mücadelede yığınların önünde yürütmesine hiçbir kuvvet engel olamayacaktır.

A. BELIDO

Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin 50 yıldönümü dolayısıyla Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinin Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesine gönderdiği kutlama mektubu

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesine:

Değerli Yoldaşlar,

Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin 50. yıldönümü dolayısıyla Sovyetler Birliği Komünist Partisini, Sovyet hükümetini ve Sovyet halkını bütün Türk komünistleri adına candan kutlarız.

50 yıl önce bugün Rus işçileri ve köylüleri, başında büyük Lenin'in bulunduğu Bolşevik Partisinin önderliği altında Rusyada kapitalist-pomeşçik iktidarını devirip sömürü ve zulüm düzenini yıkarak yeryüzünde ilk sosyalist devleti kurdular.

İnsanlık tarihi boyunca yeryüzünde meydana gelmiş sosyal devrimlerin en büyüğü, en haklısı ve en hümeni olan Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin 50. yılı, bugün bütün dünya emekçilerinin, bütün ilerici insanların en büyük bayramıdır.

Oktobr Devrimiyle dünya tarihinde yeni bir çağ açıldı, insanlık dünyasının altında birinde kendi asıl tarihini yaşamaya başladı. İşçi, kendi emeğiyle meydana getirdiği fabrikalarda ücretli bir köle olmaktan kurtuldu. Köylü, yüzyıllarca alınteriyile, gözyaşlarıyla suladığı, fakat hasretini çektiği topraklara feodal ilişkilerle bukağılı bir köle olmaktan kurtuldu, toprağa kavuştu. Eski, «halklar zıندانı» yıkıldı. Milli tahakküm ve ezgi yok edildi. Cehaletle, gerilikle başbaşa bırakılan ve sadece sömürülen halkların kardeşçe birleşmelerini, yardımlaşmalarını, gelişmelerini engelleyen etkenler ortadan kaldırıldı. Üretici güçlerin toplum yararına olarak hızla gelişmesi imkânları yaratıldı. Sovyet halkı ve onun partisi harp öncesi beş yıllık plânları, her türlü zorluklara göğüs gererek gerçekleştirdi, sosyalizmin ilk yurdu olan geri kalmış tarım ülkesini kudretli bir endüstri devleti haline getirdi. Köy ekonomisinin kollektifleştirilmesiyle milyonlarca köylünün aktif olarak sosyalizm kuruluşuna katılması sağlandı. Daha Oktobrun ilk günlerinde başlayan kültür devrimi artan bir gayretle geliştirilip derinleştirildi. İnsanlığın birikmiş kültür zenginlikleri eski sömürü ve ezgi düzeninde cehaletin karanlıklarında kalmaya mahkûm ettiği emekçi yığınlarına ve geri kalmış halklara maledildi.

Uygur insanlık tarihinde ilk defa olarak üretim araçlarının ve üretimin geliştirilmesi, daha çok hükmetme, daha çok zulmetme ve sömürme amacına değil, bütün toplumu geliştirme ve emekçi halkın maddi ve manevi hayat seviyelerini yükseltme amacına yöneltildi.

Sosyalist endüstrinin modern ilim ve teknik başarılar temeli üzerinde gelişmesi, onun kudretini bir kat daha artırıyor. Bugün bilimsel ve teknik başarılarla Sovyetler Birliğinin başta geldiği, burjuva bilginlerince inkâr edilmemektedir. Atom enerjisinin barışçı amaçlar için kullanılması Sovyet ilminin buluşudur. Uzak boşluğuna, yıldızlara yol açan Sovyet ilim ve tekniğidir. İlk dünya ve ay uydularını, uzay roketlerini, ilk gezegenlerarası uzay gemilerini, uzaya tek ve grup halinde insan uçuşlarını, aya yumuşak inişi, yıldızlararası boşluklara ilk insan çıkışını Sovyet ilim ve tekniği gerçekleştirdi. Ve nihayet gezegenlerarası otomatik «Venüs 4» istasyonunun Venüse yumuşak inişi uzak boşluğunda iki sputniğin otomatik olarak kenetlenmesi Sovyet ilim ve tekniğinin eseridir.

Büyük Ekim Devriminin doğurduğu Sovyet egemenliği, Sovyet halkının kahramanca emeğiyle, Komünist Partisinin teorik ve pratik önderliğiyle sömürücü sınıfları, sömürünün kendisini sosyal ve millî ezgiyi, sefaleti ve bütün tarih boyunca insanlığa yüzkarası olmuş herşeyi, bunları doğuran sebeplerle birlikte ortadan kaldırdı. İnsanlığın yüzyıllarca beslediği hayali somutlaştırdı, uğrunda milyonlarca insanın, hayatlarını hiçe sayarak savaştığı ideal, Marksın, Engelsin, Leninin ideali gerçekleşti. Sosyalizm Sovyetler Birliğinde tarihte ilk defa reel bir gerçek oldu.

İnsanın insanı sömürmesini ve dayandığı temelleri ortadan kaldırarak toplumun her yönden gelişmesi, emekçi halkın refah seviyesinin hızla yükselmesi imkânlarını yaratan Sovyet emekçileri yaratıcı mücadelelerini şimdi daha yüksek bir toplum hayatının-komünizmin maddi-teknik temelini kurması, sosyal ilişkilerin daha da mükemmelleştirilmesi, komünist toplum insanının yetiştirilmesi amacına yöneltmişlerdir.

Sovyetler Birliği Komünist Partisinin ve Sovyet halkının komünizm yolunda elde ettiği başarılar bütün komünistlere ve ilerici insanlığa kıvanç ve sevinç vermektedir. Sovyet emekçilerinin bu zaferi Sovyetler Birliği Komünist Partisinin titizlikle bağlı bulunduğu büyük öğretinin, Marksizm-Leninizmin zaferidir.

Dünyanın altıda birinde halkların hayatını kökten değiştiren Büyük Ekim Devriminin dünyanın bütününü üzerindeki fiili ve mânevî etkisi büyük olmuştur. Bu etki Sovyet iktidarı kuvvetlendikçe, sosyalizm gerçekleştikçe, komünizm kuruluşunda elde edilen başarılar arttıkça genişledi ve derinleşti.

Büyük Ekim Devrimi şekilde bir iktidar değişmesi değil, dünyanın istisnasız her yerinde rakipsiz hüküm süren sömürü düzeninin, emperyalizmin en zayıf, fakat en büyük bir halkasında gerçekleşen ve derin bir enter-nasyonal muhteva taşıyan bir proletarya devrimiydi. Ekim Devrimi yer

yüzünde sömürülen sınıfları, ezilen halkları uyardı, onlara kendi öz kuvvetlerini görmek imkânını verdi, onlara kurtuluş yolunu gösterdi.

Oktobrun verdiği hamleyle milli kurtuluşları uğrunda emperyalizme karşı aktif bir mücadeleye kalkan halklar genç Sovyet Cumhuriyetinde, daha onun doğuşundan itibaren güvenilir, sağlam bir destek buldular. Türk halkı yabancı köleliğine karşı ilk ayaklanan ve Sovyet Rusyanın karşılıksız ve bol askeri ve mali yardımlarını gören halklardan biridir.

Sovyet hükümeti, daha kurulduğu günlerde Çarlık hükümetinin ve Geçici hükümetin Doğu memleketlerini ve bu arada Türkiye'yi paylaşmak için diğer büyük emperyalist devletlerle imzaladığı gizli anlaşmaları, emperyalizmin talancı plânlarını açığa vurdu; Aynı zamanda Türkiye'de emperyalizmin tahakkümünü kanunlaştıran kapitüasyonlar rejiminin Çarlık Rusyaya verdiği bütün imtiyazları reddetti: Doğu Anadolu'yu istilâ ederek memleketimizin derinliklerine doğru ilerleyen Çarlık ordularını geri çekti ve dağıttı. Sadece bu olaylar, Büyük Oktobr Devriminin Türkiye'nin kaderi üzerindeki olumlu etkisini halkımızın açıkça görmesine yetecek bir niteliktedir.

Birinci Dünya Harbinin tam bir felâkete sürüklediği memleketimizin emekçilerinde, aydınlarında, subaylarında bir tek ümit ışığı kalmıştı: Sovyet Rusya. Oktobrun yaratıcısı Rus proletaryasına, Sovyet halkına, Bolşevik Partisine karşı halkımızın hayranlığı ve güveni ölçsüzdü. Lenin'in adı dillerde bir mücadele ve kurtuluş sembolü olarak dolayıyordu. Türk halkı Lenine onun kurduğu ve yönettiği Sovyet devletine güveniyordu. Birinci Dünya Harbinden sonra emperyalistler, memleketimizi paylaşmak için orduları ile istiyâya başladıkları zaman halkımızın hiç tereddüt etmeden silâha sarılmasında bu güvenin büyük payı vardır.

Oktobr Devriminin milli bağımsızlık mücadelemizdeki etkisi bu kadarla ve sadece manevi alanda kalmadı. Devrimci Ankara hükümetini ilk olarak tanıyan Sovyet Rusya, kendisi 14 emperyalist devletin silâhlı müdahalesine, gerici generallerin isyanlarına, binbir türlü siyasi provokasyonlara karşı savaşırken, Sovyet halkını açığa mahkûm ederek dize getirmek hedefini güden emperyalist ablukalar birbirini kovalarken, silâh yardımına, ekonomik yardıma her memlekette daha çok muhtaç bulunduğu halde halkımızın emperyalizme karşı silâhlı mücadelesinde ona hiçbir yardımı esirgemedi. Sovyetler Birliğini «Karagün dostu» diye anan Türk halkı onun bu yardımlarının milli kurtuluş mücadelemizin zaferinde başlıca etkenlerden biri olduğunu iyi bilir. Bu gerçek, başta Mustafa Kemal (Atatürk) olmak üzere, milli bağımsızlık mücadelesinin bütün ilerleyen yöneticileri tarafından da birçok defalar belirtilmiştir.

Türk halkının milli bağımsızlık hareketi, emperyalizmin istilacı kuvvetlerine karşı zafer kazanılmakla, siyasi bağımsızlık sağlanmakla sona ermiş değildir. Bu siyasi bağımsızlığı kuvvetlendirmek, onun ekonomik temelini meydana getirmek için mücadele Cumhuriyet Türkiye'sinin bütün varlığı müddetince devam etti ve en büyük, en güvenilir maddi ve manevi des-

teği yine Sovyetler Birliğinde buldu. Türkiye milli ekonomisi en büyük gelişme hamlesini Sovyetler Birliğinin karşılıksız yardımlarından aldı. Bugünkü şartlarda, Türkiye hükümeti emperyalizmin gerici politikasının dümensuyunda gittiği bir zamanda da devam eden büyük ölçüdeki Sovyet yardımlarının Türkiye'nin endüstrileşmesini, kalkınmasını engelleyici Batı «yardım»larının aksine olarak, memleketimizin ekonomik ve dolayısıyla politik bağımsızlığı dâvasına hizmet ettiğine halkımız inanıyor; Sovyetler Birliğinin ısrarla izlediği barış içinde yanyana yaşama ve dostluk politikasıyla emperyalistlerin durmadan kışkırttıkları bir harp felâketinden Türkiye'yi koruduğunu görüyor.

Milli kurtuluşlarına kavuşmuş, emperyalist tekellerin kısılcısından kurtulmuş, milli bağımsızlıklarını korumaya kararlı milletler kurtuluş mücadelelerinin kazançlarını muhafaza edebilmek için köklü sosyal ve demokratik dönüşümlerin zorunluğunu kavramışlardır. Türk halkı, emperyalist tekellerin, insanlık tarihinin Büyük Oktobrla değişen gelişme seyrini eski mecraasına çevirmek, geri kalmış ülkeleri kapitalizmin aksayan tekerleklerine bağlayarak veya bağlı tutarak, sürünmeye mahkûm etmek çabasında olduklarını görüyor. Memleketimizde resmileştirilen anti-komünizm, anti-Sovyetizm kampanyalarında başlıca hedefin memleketi sosyalist sisteme karşı çevirmek, gelişen milli bağımsızlık hareketini parçalamak ve onu ezme olduğunu halkımız gittikçe daha iyi anlıyor. Bu kampanyaları ilham edenler ve tertipliyenler de bunların artık ters sonuç vermeye başladığını ve daha çok, halkımızda çoktan yerleşmiş anti-emperyalist şuurun uyanmasına hizmet ettiğini, anti-emperyalist güçleri birleştirdiğini ve aktif mücadeleye kalkmalarını hızlandırdığını görmeye başlamışlardır. Türkiye'de gittikçe genişleyen anti-emperyalist hareket, hızla gelişen işçi hareketine paralel bir doğrultu izlemektedir. Memleketin sosyal ve politik hayatında önemli bir rol oynamaya başlayan işçi sınıfı anti-emperyalist mücadelede aktif ve öncü bir rol oynuyor.

Büyük Oktobr enternasyonalizm bayrağı altında doğdu ve gelişti. Sovyetler Birliği Komünist Partisi Leninin öğütlerine daima bağlı kalarak proleter enternasyonalizmi bayrağını yükseklere kaldırdı. Dünya komünist ve işçi hareketinin en kudretli bayraktarı ve avangardi olarak bütün ülkelerin emekçileri ve halkları karşısındaki tarihi görevine bağlı kaldı. Sovyetler Birliğini kuvvetlendirmek, sosyalizmi kurmak onun enternasyonal ödevlerinin başında geliyordu. Bunu şerefle yerine getirdi ve Sovyetler Birliğini komünizmin eşiğine ulaştırdı; milletlerarası işçi sınıfının mücadelesini yakından izliyerek onu teorik ve pratik yardımları ile destekledi ve destekliyor.

İkinci Dünya Harbinde Sovyet halkının, Sovyet ordularının kazandığı eşsiz zafer birçok Avrupa ve Asya ülkelerinde sosyalist devrimlerin gerçekleşmesi için elverişli şartlar yarattı, Büyük Oktobr Devriminden sonra en büyük tarihi olay meydana geldi, dünya sosyalist sistemi doğdu; Asya, Afrika ve Lâtin Amerika halklarına sömürge boyunduruğundan kurtulma

imkânlarını yarattı. Dünya devrimci seyrini büyük ölçüde etkileyen bu mutlu sonuçlarda Sovyetler Birliği Komünist Partisinin enternasyonalizme sonsuz bağlılığının büyük payı vardır.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi, büyük Leninin öğütlerini yerine getirerek, emperyalizme karşı bağımsızlık ve sosyal ilerleme uğrunda savaşan halklara şaşmadan yardım ediyor. Onların mücadelelerini aktif olarak destekliyor. Bugün Amerikan emperyalizminin canavarca saldırısına karşı ölçüsüz bir fedakârlık ve kahramanlıkla savaşan Viyetnam halkının en büyük desteği Sovyetler Birliğidir.

Amerikan emperyalizminin Viyetnama saldırısı ve dünyanın başka yerlerinde körüklediği harp ocakları, kurduğu saldırı yuvaları milletlerarası gerginliği artırıyor. Ve bu durum zamanımızın bütün devrimci, barışçı ve anti-emperyalist kuvvetlerini uyanık olmaya, daha sıkı birleşmeğe sağlıyor.

Dünya halkları barışa muhtaçtır. Yeni bir hayat kuran Sovyetler Birliği ve bütün sosyalist sistem için ise, barışa ihtiyaç iki katlıdır. Bunun içindir ki, barış uğrunda emperyalizme ve harbe karşı savaşan dünya halkları Sovyetler Birliğini barışın en güvenilir desteği olarak görüyorlar. Sovyetler Birliği dış politikasında komünizmi kurmak için elverişli milletlerarası şartlar yaratmayı, sosyalist ülkelerin birlik ve dayanışmasını kuvvetlendirmeyi, milli kurtuluş hareketlerini desteklemeyi, ayrı ayrı sosyal düzenlerdeki devletlerin barış içinde yanyana yaşama prensipini savunmayı, insanlığı yeni bir dünya harbinden kurtarmayı hedef tutuyor. Bu politika bütün halkların ve ilerici insanlığın menfaatine uygundur. Barış ancak yeryüzünün bütün barışsever güçlerinin emperyalizme ve harbe karşı müşterek mücadelesiyle, dünya komünist hareketinde birliğin, emperyalizmin saldırılarına karşı müşterek hareketin sağlanması ile mümkündür.

Son yıllarda milletlerarası komünist hareketi, Çin Komünist Partisi yöneticilerinin 1957–1960 Moskova Danışma toplantılarının kararlarına aykırı tutumları yüzünden zorluklarla karşılaşmıştır. Emperyalizm bu durumdan faydalanmaya çalışıyor. Mao Tse Tung ve grubunun avantürist politikası, Sovyetler Birliği Komünist Partisine karşı giriştiği kampanya, dünya komünist hareketindeki parçalayıcı faaliyeti onu Marksizm yolundan ve proleter enternasyonalizminden uzaklaştırmıştır. Mao Tse tung ve grubunun bu politikası ve faaliyetleri bizzat Çin halkının sosyalizm yolunda elde ettiği kazançları tehlikeye düşürmekte ve emperyalizmin saldırı politikasına hizmet etmektedir, ve özellikle Amerikan emperyalizminin Viyetnama karşı giriştiği canice harpte gittikçe daha çok azgınlaşmasına yol açmaktadır.

Sovyetler Birliği Komünist Partisinin asıl kuvveti ve başarılarının anahtarı Marksizme-Leninizme, enternasyonalizme bağlılındadır. Milletlerarası komünist ve işçi hareketinin bu prensipler temeli üzerinde birliğinin kuvvetlendirilmesi uğrunda müşterek mücadelemizde, SBKP-nin gösterdiği büyük gayreti şükranla anmayı enternasyonal bir borç biliriz.

1960 Moskova danışma toplantısından sonra milletlerarası durumda önemli değişmeler ve gelişmeler oldu. Geçen olayların ve şimdiki durumun birlikte incelenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Partimiz, komünist ve işçi partileri temsilcilerinin yeni bir danışma toplantısı için şartların tamamiyle olgunlaştığı ve toplantının geciktirilmemesi gereken enternasyonal bir ödev olduğu inancındadır.

Sovyet halkı, Leninin Partisi Büyük Oktobrun yaktığı komünizm meşalesiyle insanlığın kurtuluş yolunu aydınlatıyor. Birçok halklar bu yolu izliyerek hedeflerine ulaştılar. Bu yol komünizm yoludur. Ve emekçi insanlık için başka kurtuluş yolu yoktur.

Yaşasın Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin 50. yılı!

Yaşasın Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği!

Yaşasın Büyük zaferlerin teşkilâtçısı, – Sovyetler Birliği Komünist Partisi!

Yaşasın Marksizm-Leninizm!

1 Kasım 1967

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ

Bildiri

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, komünist ve işçi partilerinin 1968 Şubatında Budapeştede düzenleyecekleri konsultatif buluşma hakkındaki kararı memnunlukla karşılamıştır.

Ortak amaçlar uğrunda, özellikle emperyalizme karşı mücadelede bütün devrimci, barışçı ve anti-emperyalist kuvvetler, arasında birliğin, enternasyonal dayanışmanın kuvvetlendirilmesi özellikle bugün büyük bir önem taşıyor. Bu dâvanın çözüm yollarını ve imkânlarını birlikte incelemek, komünist ve işçi partilerinin bugün başlıca enternasyonal ödevidir.

Komünist ve işçi partilerinin son 1960 danışma toplantısından sonra milletlerarası durumda meydana gelen önemli gelişmeler, birlikte incelenmesi, çözülmesi gereken yeni meseleler getirdi; emperyalizmin, özellikle Amerikan ve Batı Alman emperyalistlerinin barışı, halkların güvenliğini, bağımsızlıklarını, kazanılmış demokratik haklarını ciddi surette tehdit eden türlü provokasyonları, Viyetnam halkına karşı girişilen canice harbin sürüklendiği tehlikeli istikamet milletlerarası komünist hareketini kollektif düşünmeye ve kollektif tedbirler almaya çağırmaktadır.

Biz Türk komünistleri, yeni bir danışma toplantısının milletlerarası komünist ve işçi hareketinde birlik ve dayanışmanın kuvvetlendirilmesine, emperyalizme, gericiliğe, faşizme karşı, halkların milli ve sosyal kurtuluşları uğrunda mücadelede bütün devrimci, barışçı ve anti-emperyalist kuvvetlerin daha sıkı birleşmesine yardım edeceğine inanıyor ve danışma toplantısı fikrini hararetle destekliyoruz.

Önümüzdeki Budapeşte konsultatif buluşması, komünist ve işçi partilerinin yeni bir danışma toplantısının gerçekleşmesi yolunda büyük bir adımdır ve milletlerarası komünist hareketi için müstesna bir önem taşımaktadır. TKP, proletarya enternasyonalizmine bağlı bütün kardeş partilerle birlikte, Budapeşte konsultatif buluşmasının başarısı için elinden gelen her şeyi yapmaya hazır olduğunu belirtmeyi bir vazife bilir.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ

12. 12. 1967

Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin 50-inci yıldönümünde Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Yakub Demir yoldaşın Moskovadaki emekçi mitinglerinden birinde verdiği söylev:

Değerli yoldaşlar!

Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin 50-inci yıldönümünde sizleri, Türk komünistleri adına, bütün Türk emekçilerinin de içten duygularını ifade ederek, *hararetle kutlarım.*

Elli yıl önce Rus işçileri, büyük Lenin'in kurduğu ve yönettiği Bolşevik Partisinin önderliği altında zulüm ve sömürü düzenini yıktılar, işçi ve köylü egemenliğini kurdular, tarihte görülmüş devrimlerin en büyüğünü gerçekleştirdiler, ve yalnız Rusya halklarının değil, bütün insanlık tarihinin gelişme seyrini değiştirdiler. Dünya emekçilerinin bu müşterek bayramını, Oktobrun yaratıcısı olan, sosyalizmi yeryünde ilk defa gerçekleştiren, komünizmi kurmakta olan Rus işçileri, sovyet halkı arasında kutlamak bizim için büyük bir şereftir.

Elli yıl gibi nisbeten kısa bir zamanda, her türlü engellere rağmen, tarihte eşi görülmemiş bir hızla sosyal, ekonomik ve kültürel hayatın her alanında elde ettiğiniz olağanüstü başarıların gururunu biz de sizinle duyuyoruz. Gerçekleştirdiğiniz ideal, Lenin'in ideali, bizim de uğrunda mücadele ettiğimiz büyük idealdir.

Sovyetler Birliğinin, başarıları, sizlerin her başarınız bize sadece gurur vermiyor, mücadele azmimizi, irademizi besliyor. Bu başarılar dünya emekçilerine, kurtuluşları için emperyalizme karşı savaşan halklara en büyük yardımlarınızdır.

Emperyalizm, cançekişme tepinmeleri içindedir. Gittikçe azgınlaşması bundandır. Bunun içindir ki, dünyanın çeşitli bölgelerinde harp ateşleri tutuşturuyor, yeni bir dünya harbini körüklüyor. Amerikan emperyalizminin Viyetnam halkına karşı giriştiği canice harp ve yeni bir dünya harbini körüklemesi bir kuvvet belirtisi olmaktan çok uzaktır.

Büyük Oktobr Devrimi emperyalizmin boyunduruğu altında inleyen halkları uyandırdı, milli kurtuluş hareketlerine hamle verdi.

1919 yılında Türk halkı istilacı emperyalist kuvvetlere karşı ayaklandı. Sovyet Rusya, o zaman yabancı müdahalecilere ve gerici generallere karşı ağır şartlar altında savaşmasına rağmen, Türk halkını bütün imkânlarıyla destekledi, onun emperyalizme karşı zaferinde kesin bir etken oldu. Türk halkı Sovyet halkının bu yardımlarını ve daha sonraları, Türkiye'nin ekonomik kalkınması, ekonomik bağımsızlığının sağlanması için yaptığı yardımları, emperyalizmin ve gerici çevrelerin bütün gayretlerine rağmen, unutmadı, unutamaz. Amerikanın sözde «yardım»larının köleleştirici sonuçlarını

gördükçe, Sovyet yardımlarının gerçek değerini halkımız daha iyi anlamaktadır.

Türkiye Komünist Partisi 47 yıl önce, milli kurtuluş yıllarında doğdu, ve 44 yıldır illegal şartlar altında çalışıyor. Milli kurtuluş savaşı sırasında Türk ve işçi sınıfı sayıca da, teşkilâtça da zayıftı. Milli kurtuluş mücadelesinde idareciliği ele geçiren milli burjuvazi zaferden sonra kapitalist gelişme yolunu tuttu. Bu yol memleketimizi yeniden emperyalizmin ekonomik ve politik nüfuzu altına sürükledi.

Fakat Türkiye işçi sınıfı bugün kırk yıl önceki işçi sınıfı değildir. Sayıca olduğu gibi teşkilâtça da kuvvetlenmiş, memleketin sosyal ve politik hayatında önemli bir etken olmuştur. Türkiye işçi sınıfı bugün memleketimizde sertleşen anti-emperyalist mücadelede öncü bir rol oynamaktadır.

Sovyetler Birliğinin ve diğer sosyalist memleketlerin sosyalizm ve komünizm yolunda elde ettikleri büyük başarıları Türk halkından gizlemek artık kolay olmuyor. Büyük Oktobrun dâvası halkımız arasında hızla yayılmaktadır. Halkımızın Sovyetler Birliğine karşı duyduğu hayranlık ve sempati, emperyalizme karşı duyduğu kin ve nefretle birlikte artıyor. Sovyetler Birliğinde komünizm yolunda elde edilen büyük ekonomik, teknik ve kültürel başarıların, Sovyet hükümetinin başşçı, ezilen halklara yardımcı dış politikasının bunda büyük rolü vardır.

Emekçi insanlık Büyük Oktobrun açtığı yolda son zafere doğru ilerliyor.

Yaşasın Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin 50-inci yıldönümü!

Yaşasın Büyük Oktobrun ve yeni hayatın yaratıcısı kahraman işçi sınıfı ve Sovyet halkı!

Yaşasın Lenin'in büyük partisi – Sovyetler Birliği Komünist Partisi!

İÇİNDEKİLER

L. Brejnev

Komünizmin yeni zaferlerine doğru sosyalizmin 50 yıllık büyük zaferleri 649

F. Fűrnberr

Demokratik güçlerin savaşı birliği uğruna 668

D. Pritt

Alman Komünist Partisini yasaklamak kararının kaldırılması 681

BÜYÜK OKTOBR SOSYALİST DEVRİMİNİN 50. YILI

Büyük Oktobr ve dünya kültürü 692

DÜNYA OLAYLARI

J. Prajki

Viyetnam: Hür seçim komedisi ve gerçek hürriyet yolu 713

BASKIYA VE DEMOKRATLARIN KAVUŞTURULMASINA KARŞI

A. Belido

Arjantin komünistlerine karşı yüzkarası bir baskı örneği 717

ÖZEL SAYFALARIMIZ

Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin 50. Yıldönümü dolayısıyla Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesinin SBKP Merkez Komitesine gönderdiği kutlama mektubu 719

BİLDİRİ 725

Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin 50-inci yıldönümünde Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Yakub Demir yoldaşın Moskovadaki emekçi mitinglerinden birinde verdiği söylev 726

İngilizcesi:

Central Books Ltd., 37 Grays Inn Road, London, W. C. 1.

İtalyancası:

Libreria Rinascita, Via delle Botteghe, Oscure 2. Roma

Almancası:

«GLOBUS»-Vertrieb ausländischer Zeitschriften, Wien XX,
Höchstädtplatz 3

Yunancası (Kıbrıs'ta):

Laikon Praktorion, Tricoupi Street, 53 r., Nicosia

Ruşçası:

Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6, Thákurova 3

Fransızcası:

Societe d'Edition et d'Enformation 9, Boulevard des Italiens Paris (2e)

İspanyolcası:

Ediciones Pueblos Unidos Casilla Correo 589, Montevideo

Japoncası:

Nauka Ltd., 2, Kanad-Zinbocho 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo

İsveç dilinde:

Arbetarkultur, Söderarmsvagen 36, Johanneshov 6, Stockholm

Bulgarcası:

Raznoiznos, I, Rue Tzar Assen, Sofia

Türkçesi:

«YENİ ÇAĞ» – Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6,
Thákurova 3

Fiyatı 1 lira